

ΔΙΔΡΥΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

«ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΓΡΑΦΗ»

 ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

ΔΙΔΡΥΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

«ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΓΡΑΦΗ»

Κατεύθυνση: Συγγραφή

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«Δραματοποίηση άψυχων αντικειμένων: η μοτοσυκλέτα από
αντικείμενο σε θέση υποκειμένου»**

Όνοματεπώνυμο: Ιωάννα Ζορμπά

ΑΕΜ 7438

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Ευδοξία (Δόξα) Κωτσαλίδου

Βόλος, Μάρτιος 2022

Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

Σχολή Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών

Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Σχολή Καλών Τεχνών

Τμήμα Κινηματογράφου

ΔΙΔΡΥΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΓΡΑΦΗ»

Κατεύθυνση: Συγγραφή

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«Δραματοποίηση άψυχων αντικειμένων: η μοτοσυκλέτα από
αντικείμενο σε θέση υποκειμένου»**

Όνοματεπώνυμο: **Ιωάννα Ζορμπά**

ΑΕΜ 7438

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: **Ευδοξία (Δόξα) Κωτσαλίδου**

Τριμελής επιτροπή:

Ευδοξία (Δόξα) Κωτσαλίδου, Τριαντάφυλλος Η. Κωτόπουλος, Άννα Βακάλη.

Βόλος, Μάρτιος 2022

**“Beach riding is one of the most
evocative images of the spirit of
freedom that the motorcycle
represents.”**

Cocco, G. (2013). *Motorcycle Design and Technology*.

Giorgio Nada Editore, σελ. 11.

Ευχαριστίες

**Η ελευθερία είναι η ανάσα του πνεύματος
και το ιπτάμενο χαλί της χαράς. Ευχαριστώ
πολύ γι' αυτό την επιβλέπουσα μου, κα
Κωτσαλίδου.**

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα.....	1
Συντομογραφίες, Ορισμοί & Συμβάσεις.....	3
1. Εισαγωγικά.....	5
1.1 Μοτοσυκλέτα με Υ.....	5
1.2 Δομή εργασίας.....	5
2. Θεωρητική προσέγγιση.....	7
2.1 Η μοτοσυκλέτα ως μέρος συστήματος.....	7
2.2 Η μοτοσυκλέτα ως μέσο και ως σύμβολο.....	8
2.3 Η μοτοσυκλέτα στην Ελλάδα.....	10
2.4 Η μοτοσυκλέτα στην ελληνική λογοτεχνία.....	13
2.5 Η μοτοσυκλέτα ως λογοτεχνικό υποκείμενο.....	16
3. Ερευνητική προσέγγιση.....	18
3.1 Σκοπός και μεθοδολογία.....	18
3.2 Στοιχεία ερευνητικού δείγματος.....	22
3.2.1 Πηγή δεδομένων.....	22
3.2.2 Δημιουργοί.....	23
3.2.3 Έτος δημοσίευσης.....	23
3.3 Αποτελέσματα ανάλυσης.....	24
3.3.A. Αναγνώριση του λογοτεχνικού ρόλου της μοτοσυκλέτας.....	24
3.3.B. αναγνώριση του εύρους του συμβολικού φορτίου.....	29
3.4 Συζήτηση.....	45
3.4.1 Μοτοσυκλετώντας ... χαίρομαι.....	45
3.4.2 Ο οριακός χορός της μοτοσυκλέτας.....	47
3.4.3 Ο αναβάτης ντύνεται μοτοσυκλετιστής.....	52
3.4.4 Η μοτοσυκλέτα ντύνεται Ηρωίδα.....	54
4. Δημιουργική προσέγγιση.....	57
4.1 Θεμελιώδης σύγκρουση.....	57
4.2 Δραματουργικό τόξο της Ηρωίδας.....	57
4.3 Δραματικός και σκηνικός χρόνος.....	58
4.4 Δραματικός και σκηνικός χώρος.....	58

4.5 Θεατρικό έργο	60
5. Βιβλιογραφικές αναφορές	67
6. Παράρτημα	69
Παράρτημα 1: Λίστα έργων εκτός ερευνητικού δείγματος.....	69
Παράρτημα 2: Λίστα έργων προς ανάλυση	71
Παράρτημα 3: Ανάλυση έργων	74
Περίληψη	79
Abstact	80

Συντομογραφίες, Ορισμοί & Συμβάσεις

- Η ορθογραφία του όρου «**μοτοσυκλέτα**» σε όλη την εργασία γίνεται σύμφωνα με το λεξικό του Μπαμπινιώτη (2008: 518). Συνεπώς, γίνεται χρήση του «-υ» και όχι «-ι» (μοτοσικλέτα), επειδή στα αντιδάνεια δεν εφαρμόζεται η απλοποίηση της ορθογραφίας των ξένων λέξεων, αφού η γαλλική λέξη «*motocyclette*» έχει το β' συνθετικό της ως βάση (*δάνειο*) την ελληνική λέξη «κύκλος».
- Για λόγους λογοτεχνικής αδείας, γίνεται λεξιπλασία με βάση τη λέξη «μοτοσυκλέτα», του απαρεμφάτου *μοτοσυκλετείν*, της μετοχής *μοτοσυκλετώντας* και του κατηγορηματικού επιθέτου *μοτοπλάνητας*.
- Για λόγους οικονομίας —και μόνο— χρησιμοποιείται ένα φύλο, το αρσενικό, για την αναφορά του αναβάτη-μοτοσυκλετιστή ή της αναβάτριας-μοτοσυκλετίστριας.
- Στο κυρίως κείμενο της εργασίας γίνεται αναφορά σε δύο οργανώσεις/φορείς και τις συντομογραφίες τους. Ο πλήρης τίτλος τους αναφέρεται στο ίδιο σημείο. Επειδή δεν γίνεται επαναλαμβανόμενη χρήση τους στο κείμενο δεν διατίθεται ξεχωριστός πίνακας συντομογραφιών και αρκτικόλεξων/ακρωνύμιων.
- Η αναφορά ή τα αποσπάσματα των έργων, που αναλύονται στο πλαίσιο της μελέτης, γίνονται με τη μορφή «Αγκύλη Κωδικός έργου Αγκύλη», π.χ. [68]. Ο κωδικός του έργου παραπέμπει στο Παράρτημα 2, με την πλήρη λίστα των έργων, όπου διατίθενται τα στοιχεία του τίτλου, του δημιουργού και του έτους δημοσίευσης.
- Στην ενότητα 4, όπου περιλαμβάνεται το θεατρικό έργο (βλέπε 4.5), δεν ακολουθείται η μορφοποίηση, όπως ορίζει ο Οδηγός Συγγραφής Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας του Τμήματος Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας¹. Ακολουθούνται οι οδηγίες, όπως δόθηκαν στο σχετικό μάθημα του μεταπτυχιακού προγράμματος «Θεατρική Γραφή».

ΔΕΙΓΜΑ ΜΟΡΦΟΠΟΙΗΣΗΣ ΘΕΑΤΡΙΚΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

- Γραμματοσειρά Arial and 12ft
- Μονό διάστιχο
- Ονόματα χαρακτήρων με bold και ΚΕΦΑΛΑΙΑ

¹ Έκδοση του 2019 από το URL http://blogs.uowm.gr/dim-grafi/files/2019/02/tecnografikos_odigos.pdf

- Ονόματα χαρακτήρων στις σκηνικές οδηγίες με ITALIC ΚΑΙ
 - ΚΕΦΑΛΑΙΑ
 - Οι σκηνικές οδηγίες εκτός διαλόγου να είναι με *be in italics*
 - Οι σκηνικές οδηγίες μέσα στο διάλογο να είναι (παρένθεση και italics)
- Η μορφοποίηση των βιβλιογραφικών αναφορών ακολουθεί τις οδηγίες του παραπάνω τεχνολογικού οδηγού, που όμως είναι βασισμένες στην 6η έκδοση (2000) του Εγχειριδίου Συγγραφής Επιστημονικών Εργασιών της Αμερικανικής Ψυχολογικής Εταιρείας (Publication Manual of the American Psychological Association - APA). Ωστόσο, όλα τα συστήματα διαχείρισης βιβλιογραφικών αναφορών, όπως το Mendley (<https://www.mendeley.com>) ή το Zotero (<https://www.zotero.org>) εξάγουν τις βιβλιογραφικές αναφορές σύμφωνα με την τελευταία έκδοση του συστήματος: APA 7η έκδοση. Συνεπώς, στις βιβλιογραφίες μονογραφιών δεν αναγράφεται πλέον ο τόπος έκδοσης και έτσι εμφανίζονται στη συγκεντρωτική λίστα των βιβλιογραφικών αναφορών (βλέπε 5).

*Κόκκινο πουκάμισο
γαλάζια μάτια
μοτοσυκλέτα—
τι αξία έχει το ποίημα
γερμένο κάπως πλάι
προς την αθανασία;
Γιάννης Ρίτσος (1979)²*

1. Εισαγωγικά

1.1 Μοτοσυκλέτα με Υ

Η μοτοσυκλέτα γράφεται με ύψιλον, όχι μόνο γιατί προέρχεται από την ελληνική λέξη «κύκλος», όπως ορίζεται και στην προηγούμενη ενότητα των συντομογραφιών, ορισμών και συμβάσεων. Σε αυτήν την εργασία, επιλέγεται να ορθογραφείται με Υ και γιατί λογοτεχνικά παίζει συχνά και ρόλο Υποκειμένου, αν και είναι ένα άψυχο αντικείμενο. Η παρούσα εργασία στοχεύει να αναδείξει τον λογοτεχνικό ρόλο της στην ελληνική γραμματεία, όπως και το πολυσχιδές συμβολικό της φορτίο. Επίσης, επιχειρεί να της δώσει ένα πρωταγωνιστικό δραματικό βήμα. Η θεατρική φόρμα επιλέγεται ακριβώς, ώστε να ντύσει και κυριολεκτικά με «σάρκα και οστά» αυτό το τεχνολογικό επίτευγμα, που έχει τόσο γοητεύει και εμπνεύσει.

1.2 Δομή εργασίας

Η εργασία αναπτύσσεται σε τρεις ενότητες-προσεγγίσεις:

Θεωρητική προσέγγιση: σε αυτήν την ενότητα επιχειρείται η γνωριμία με τη μοτοσυκλέτα ως όχημα, αλλά και ως λογοτεχνικό στοιχείο. Η μελέτη εστιάζει στην ελληνική λογοτεχνία, κατά συνέπεια και η μοτοσυκλέτα τοποθετείται ιστορικά στα ελληνικά δρώμενα.

Ερευνητική προσέγγιση: σε αυτήν την ενότητα επιχειρείται η ανάλυση δείγματος έργων της ελληνικής λογοτεχνίας με αναφορά στη μοτοσυκλέτα με σκοπό την αναγνώριση της πολυσχιδούς

² Σύμφωνα με τον Λαζαρίδη (1998: 147) δημοσιεύτηκε το 1979 στο περιοδικό «Νέα Πορεία» στο αριθμό τευχών 196-198 (Οκτώβριος-Δεκέμβριος) και συμπεριλήφθηκε αργότερα το 1985 στο βιβλίο με τίτλο «Στιγμογραφίες», έκδοση Περγαμηνή.

λογοτεχνικής ταυτότητας της μοτοσυκλέτας, αναγνωρίζοντας τους λογοτεχνικούς ρόλους της μοτοσυκλέτας και το εύρος του συμβολικού φορτίου της.

Δημιουργική προσέγγιση: σε αυτήν την ενότητα επιχειρείται η δραματοποίηση άψυχων αντικειμένων και εν προκειμένω της μοτοσυκλέτας. Στο θεατρικό δρώμενο που αναπτύσσεται η μοτοσυκλέτα πρωταγωνιστεί ως Υποκείμενο-Ηρωίδα.

2. Θεωρητική προσέγγιση

Σε αυτήν την ενότητα επιχειρείται η γνωριμία με τη μοτοσυκλέτα ως όχημα και τα ειδικά χαρακτηριστικά της, τα οποία συμβάλλουν στη στοιχειοθέτηση του συμβολικού της φορτίου, που αξιοποιείται λογοτεχνικά. Η μελέτη εστιάζει στην ελληνική λογοτεχνία και κατά συνέπεια στην ιστορία του ελληνικού μοτοσυκλετισμού. Αναπτύσσεται σε πέντε μέρη. Το πρώτο (2.1) τοποθετεί τη μοτοσυκλέτα σε ένα δυναμικό σύστημα με έμψυχη διάσταση. Το δεύτερο (2.2) διερευνά τη δυναμική της ως μέσο και ως φορέα στερεοτύπων. Το τρίτο (2.3) αναπτύσσει μια συνοπτική ιστορική αναδρομή της μοτοσυκλέτας στα ελληνικά δρώμενα. Το τέταρτο (2.4) παρουσιάζει την παρουσία της στην ελληνική λογοτεχνία και τέλος το πέμπτο (2.5) μέρος αναδεικνύει τη λογοτεχνική της υπόσταση.

2.1 Η μοτοσυκλέτα ως μέρος συστήματος

Η μοτοσυκλέτα είναι όχημα μονού ίχνους με διττή υπόσταση. Εν στάση μπορεί να αντιμετωπιστεί ως ένα άψυχο αντικείμενο. Κινούμενη, όμως, αποτελεί μέρος του συστήματος ανθρώπου (έμψυχο) – μηχανής (άψυχο)· μόνο έτσι μπορεί να επιτευχθεί η ισορροπημένη κίνηση³. Ο αναβάτης-χειριστής της χρειάζεται να λειτουργεί και αυτός ως μέρος αυτού του ενιαίου συστήματος. Άνθρωπος και μηχανή γίνονται ένα σώμα-μια οντότητα. Απαιτείται καθολική ψυχική και σωματική συμμετοχή του κατά την οδήγηση. Ακόμη και ο εξοπλισμός του ιδίου —που πρωτίστως καθορίζει την ποιότητα της οδήγησής του— επηρεάζει και τη κίνηση της ίδιας της μοτοσυκλέτας. Το κράνος, η στολή, τα γάντια και ό,τι άλλο προστατευτικό φέρει ο αναβάτης επηρεάζει, από τη μία, την ίδια την αεροδυναμική του συστήματος και, από την άλλη, το πώς αυτός μπορεί να λαμβάνει αξιόπιστα πληροφορίες από την ίδια τη μηχανή και το δυναμικό κυκλοφοριακό περιβάλλον και να είναι σε θέση να τις αξιολογεί και να τις αξιοποιεί έγκαιρα. Αντίστοιχα, οποιοδήποτε επιπρόσθετο έμψυχο (συνεπιβάτης) ή άψυχο αντικείμενο (π.χ. βαλίτσα) επιδρά στην κίνηση και στην πέδηση. Συνεπώς, η μοτοσυκλέτα γίνεται μέρος ενός δυναμικού συστήματος με έμψυχη διάσταση.

³ Στις μέρες μας σε ορισμένα μοντέλα εφαρμόζονται συστήματα αυτόματης υποβοήθησης διατήρησης ισορροπίας.

Η μοτοσυκλέτα είναι ένα από τα μηχανοκίνητα οχήματα. Ωστόσο, όροι όπως «μηχανή», «μηχανάκι», «μηχανάρα» αρκούν για να υποκαταστήσουν το υποκείμενο μονοσήμαντα. Μηχανική κίνηση διαθέτει και το αυτοκίνητο ή το ηλεκτρικό ποδήλατο, αλλά όταν πει κάποιος ότι έχει μηχανή ή μηχανάκι, εννοείται ότι έχει μοτοσυκλέτα άσχετα με τον κυβισμό της. Τα μηχανικά χαρακτηριστικά της είναι αυτά που την κάνουν ιδιαίτερη για τον μοτοσυκλετιστή, ο οποίος δεν είναι απλώς χειριστής ή οδηγός, αλλά γίνεται αναβάτης ενός μηχανικού αλόγου με περισσότερους από έναν ίππο. Η δύναμη επιτάχυνσής της προεκτείνεται στο χέρι του —ακόμη και όταν ο κυβισμός της είναι μονάχα 50cc— παρέχοντάς του ενεργητική ασφάλεια, καθώς μπορεί δυναμικά να αποφεύγει εμπόδια και κινδύνους. Αίσθημα κυριαρχίας μεταδίδεται στα άκρα του για μια λεβέντικη —ελεγχόμενη και αβίαστη— πέδηση ακόμη και στα πιο απαιτητικά πεδία. Ζεστή ένταση από το σώμα του κινητήρα κατακλύζει και το δικό του σώμα. Ρυθμικά παλλόμενη η εικόνα του καθρεφτίζεται στις βιτρίνες των καταστημάτων, καθώς αναμένεται η αλλαγή του σηματοδότη σε πράσινη ένδειξη. Ζωηρεύει το πνεύμα του από τη σβελάδα και ευελιξία της, ακόμη και αν πρόκειται και για μια ταξιδιωτική μοτοσυκλέτα φορτωμένη με πλαϊνές βαλίτσες· η κίνηση της οποίας μπορεί άνετα να προσομοιαστεί με την αιθέρια κίνηση ενός θαλάσσιου ελέφαντα μέσα στο νερό. Η άμεση επαφή με τις μυρωδιές, τη θερμοκρασία, τα στοιχεία της φύσης, τα χρώματα, τοποθετεί δυναμικά τον μοτοσυκλετιστή μέσα στο περιβάλλον του, σε αντίθεση με τον παρατηρητή-οδηγό αυτοκινήτου.

2.2 Η μοτοσυκλέτα ως μέσο και ως σύμβολο

Εκατομμύρια ατόμων παγκοσμίως καβαλάνε καθημερινά μοτοσυκλέτα. Μάλιστα, σε κάποια ευνοϊκά κλίματα όπως το μεσογειακό, γίνεται χρήση της μοτοσυκλέτας όλο τον χρόνο. Σύμφωνα με τα στοιχεία του 2015 (Delhaye & Marot) στην Ελλάδα κυκλοφορούσαν δύο εκατομμύρια μηχανοκίνητα δίκυκλα. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι περίπου το 1/4 των εν δυνάμει οδηγών έχει άμεση σχέση με τη μοτοσυκλέτα, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι συνεπιβάτες⁴. Η μοτοσυκλέτα υπάρχει στην καθημερινότητα συσχετιζόμενη με την οικονομία χώρου, χρόνου και ενέργειας, άρα και με την οικολογία, τον αθλητισμό και την ψυχαγωγία. Χρησιμοποιείται για προσωπική ή επαγγελματική μετακίνηση, αλλά και ως μέσο φυγής πραγματικής ή συναισθηματικής, καθώς

⁴ Σύμφωνα με την απογραφή του πληθυσμού της Ελλάδας το 2011 περίπου 7,5 εκατομμύρια κάτοικοι εντάσσονταν στην ηλικιακή ομάδα από 15 ως 65 ετών. Πηγή: <https://www.statistics.gr/2011-census-pop-hous>

μοτοσυκλετώντας ο αναβάτης μπορεί να βιώνει χαρά και απόλαυση. Μπορεί επίσης να χρησιμοποιείται συνειδητά από τον ίδιο και ως μέσο προβολής κάποιας κοινωνικής εικόνας, αλλά παράλληλα επιβαρύνεται —είτε το θέλει είτε όχι— με στερεότυπα από τον κοινωνικό περίγυρό του άσχετα με το πρόσημό τους.

Το κλειδί στην απάντηση για τα πολλά πρόσωπα του μοτοσυκλετισμού εντοπίζεται στην οριακή ισορροπία της μηχανής ως προϋπόθεση της κίνησής της, σχετιζόμενη πάντα με τη δυνατότητα μεγάλης επιτάχυνσης και μεταφοράς ωφέλιμου βάρους, αλλά και τη δυνατότητα ελεγχόμενης ταχύτητας κίνησης. Η ισορροπημένα δυναμική κίνηση μονού ίχνους είναι ο καταλύτης, που κάνει το σύστημα αναβάτης-μοτοσυκλέτα εκρηκτικό βιολογικά και κοινωνικά. Ο αναβάτης «χορεύει στο φτερό του καρχαρία»⁵ είτε κινείται με τη μηχανή του για την καθημερινή του εργασία είτε πηγαίνει σε μια κυριακάτικη μοτοσυκλετιστική βόλτα, προπόνηση ή και αγώνα είτε σε ένα πολυήμερο ταξίδι. Είναι σαν ένα πολύτιμο αυγό που *πλανάρει* σε ένα αντικειμενικά εν δυνάμει επικίνδυνο για την ακεραιότητά του περιβάλλον. Η ομορφιά της τέλει ισορροπίας του μπορεί σε οποιοδήποτε κλάσμα του δευτερολέπτου και για οποιονδήποτε λόγο να καταστραφεί. Τα πλεονεκτήματα της μηχανής μετατρέπονται σε μειονεκτήματα την ίδια στιγμή, κατά την οποία δεν έγινε ορθός υπολογισμός της κατάστασης. Η μοτοσυκλέτα, χωρίς την αδιάλειπτη συμμετοχή του αναβάτη της —ψυχή τε και σώματι—, από φτερωτό άλογο μπορεί να μετατραπεί σε Τιτανικό.

Στην εκφορά των λέξεων μοτοσυκλέτα, μηχανή και μηχανάκι μπορεί να αναπηδήσουν μεμιάς άλλα τόσα ουσιαστικά —και μάλιστα με αντικρουόμενο περιεχόμενο. Ελευθερία. Θάνατος. Ζωή. Νεανικότητα. Χαρά. Θόρυβος. Αλητεία. Μαγκιά. Ταχύτητα. Ομορφιά. Δύναμη. Έρωτας. Πρόκληση. Σβελλάδα. Ενόχληση. Διασκέδαση. Κίνδυνος. Απόλαυση. Φυγή. Παραβατικότητα. Ευαλωτότητα. Γρηγοράδα. Μπορεί να είναι η μοτοσυκλέτα σύμβολο, φορέας, μέσο ή αιτία για κάποια από τις παραπάνω έννοιες; Ναι, τα τεχνικά χαρακτηριστικά της μοτοσυκλέτας σχετίζονται με τον θόρυβο⁶, την ταχύτητα κίνησης, την ευελιξία και την επιτάχυνση. Επιπλέον, η ευαλωτότητα του αναβάτη είναι αντικειμενική, ακόμη και αν φέρει τον καλύτερο δυνατό εξοπλισμό και αν έχει καλοσυντηρημένη μοτοσυκλέτα· η αμεσότητα με το περιβάλλον, που μπορεί να του προσφέρει αίσθημα ψυχικής ανάτασης, είναι η ίδια που μπορεί και να τον ενοχλήσει, να τον απειλήσει ή και να τον πλήξει. Τέλος, είναι επιστημονικά επιβεβαιωμένο

⁵ Αναφορά στο ποίημα του Νίκου Καββαδία «Γυναίκα».

⁶ Οι ηλεκτρικοί κινητήρες έχουν μπει στην αγορά από τη δεκαετία του 2010. Μέχρι τότε το στοιχείο του θορύβου θεωρούνταν αναπόσπαστο και αναπόφευκτο χαρακτηριστικό της μοτοσυκλέτας.

το αίσθημα της ευφορίας του *μοτοσυκλετείν*, άρα και της χαράς, του έρωτα και της ελευθερίας, αφού σύμφωνα με βιολογικές μετρήσεις η απαιτητικότητα, για ολοκληρωτική ψυχοσωματική συμμετοχή του μοτοσυκλετιστή εντέλει βοηθά στη μείωση των επιπέδων του έντονου άγχους, αυξάνει την ευχαρίστηση και ανεβάζει τους καρδιακούς σφυγμούς· οφέλη παρόμοια με τον αθλητισμό και την άσκηση (Vaughn κ.συν., 2021).

Ωστόσο, η μοτοσυκλέτα και ο μοτοσυκλετισμός δεν μπορούν να μελετηθούν ανεξάρτητα από τον άνθρωπο-αναβάτη, το οδικό και κοινωνικό του περιβάλλον. Πρακτικές σε βάθος χρόνου διαμορφώνουν στερεότυπα για τους μοτοσυκλετιστές ή για κατηγορίες που σχετίζονται με τον τύπο της μοτοσυκλέτας ή τον τρόπο χρήσης της. Συνεπώς, υπάρχει κάποια βάση για τη σύνδεση της μοτοσυκλέτας με όρους όπως νεανικότητα, αλητεία, πρόκληση, παραβατικότητα και αντικοινωνική συμπεριφορά. Έτσι δικαιολογημένα, για παράδειγμα, ο Cocco (2013) αναφέρει την οδήγηση μοτοσυκλέτας σε παραλία ως μια από τις πιο προκλητικές, αλλά και πιο υποβλητικές εικόνες του πνεύματος της ελευθερίας που αντιπροσωπεύει η μοτοσυκλέτα.

2.3 Η μοτοσυκλέτα στην Ελλάδα

Η ιστορία της μοτοσυκλέτας ως όχημα ξεκινά το 1867 με την κατασκευή της πρώτης ατμοκίνητης μοτοσυκλέτας. Το 1885 κατασκευάζεται μοτοσυκλέτα με κινητήρα εσωτερικής καύσης και το 1894 γίνεται η πρώτη μαζική παραγωγή της (Bicycle History, 2021). Έναν χρόνο μετά, στην Ελλάδα ο Νικόλας (Κόλας) Κοντογιαννάκης, γόνος μιας πολύ πλούσιας οικογένειας, αγοράζει την πρώτη μοτοσυκλέτα και την εμφανίζει στην Αθήνα (Αρβανιτόπουλος, 2006). Όπως αναδεικνύεται από την ανάλυση του Αρβανιτόπουλου, ουσιαστικά λόγω του κόστους αγοράς και συντήρησής της η μοτοσυκλέτα μέχρι και τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο αφορούσε μόνο την αστική τάξη, τους υψηλόβαθμους αξιωματούχους και τη βασιλική οικογένεια. Ενδεικτικά, το 1928 καταγράφηκαν πανελλαδικά 149 μοτοσυκλέτες. Επιπλέον, λόγω ότι δεν υπήρχαν κατάλληλοι δρόμοι, η χρήση της δεν μπορούσε να καλύψει χρηστικές ανάγκες και αποτελούσε ριψοκίνδυνη δραστηριότητα. Έτσι, οι πρώτοι μοτοσυκλετιστές ήταν άνθρωποι εύποροι που είχαν γοητευτεί από το ίδιο το τεχνολογικό επίτευγμα. Η μοτοσυκλέτα αναδείχτηκε από τη δεκαετία του 1920 σε «φετίχ», συνθέτοντας μια ομοιογενή και συνεκτική ομάδα η οποία έβαλε τις βάσεις για τον ελληνικό μοτοσυκλετισμό. Ωστόσο, όπως καταγράφηκε από τον Τύπο της εποχής, η αντιμετώπιση της κοινωνίας ή τουλάχιστον της ειδησιογραφίας ήταν αρνητική για τους «μανιωδέστερους

μανδηλοφορούντες μοτοσυκλετίστ» (Αρβανιτόπουλος, 2006: 44) και για τα οχήματα «αυτά που κάνουν κρότον, που σε ξεκουφαίνουν που τρέχουν σαν δαίμονες» (Αρβανιτόπουλος, 2006: 37).

Από τον Μεσοπόλεμο και μετά η μοτοσυκλέτα κατέστη πιο προσιτή οικονομικά και για τα χαμηλότερα οικονομικά στρώματα, κάνοντάς την περισσότερο χρηστική παρόλο που το οδικό δίκτυο εξακολουθούσε να μην βοηθά. Στην πολύ δύσκολη περίοδο της μεταπολεμικής και μετεμφυλιακής εποχής, έγινε μέσο/εργαλείο των βιοπαλαιστών. Οι εγκαταλειμμένες ή χαλασμένες μηχανές του γερμανικού στρατού αποτέλεσαν τον πρώτο στόλο των Ελλήνων μοτοσυκλετιστών, που προσπαθούσαν να επιβιώσουν κυριολεκτικά μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Η μοτοσυκλέτα κατά κάποιον τρόπο θεοποιήθηκε. Θυμάται η σύζυγος ενός μοτοσυκλετιστή: «Περνούσε ο άντρας μου όταν τον πρωτογνώρισα τυχαία και μαρσάριζε, με το μουτζουρωμένο πουκάμισο από το συνεργείο, και η καρδιά μου πετάριζε. Όσοι είχανε τότε μηχανή ήταν περιζήτητοι γαμπροί, γιατί ερχόντουσαν πιο συχνά και πιο εύκολα απ' το σπίτι μας, και μας πήγαιναν βόλτα να φιληθούμε» (Αρβανιτόπουλος, 2006: 88). Ωστόσο, ο Τύπος συνέχιζε να την δυσφημίζει. Ο συγγραφέας Μυριβήλης, αρθρογράφοντας, θέτει τον εαυτό του πολέμιό της: χαρακτηριστικά, γράφει: «Η μοτοσυκλέτα είναι ένα τερατώδες απόβαμα, που γεννήθηκεν από τους παραφύσιν έρωτας του αυτοκινήτου με το ποδήλατον. [...] Το δρομολόγιό του, για όπου κι αν ξεκινήσει, έχει ένα τέρμα, το ίδιο πάντοτε: Τον Σταθμό Πρώτων Βοηθειών. Και τρέχει προς τα εκεί με πάταγον κοσμογαλασίας. Αυτός ο πάταγος είναι που γοητεύει τους Ρωμιούς.» (Αρβανιτόπουλος, 2006: 89).

Η μοτοσυκλέτα μπήκε για τα καλά και στο στόχαστρο της αστυνομίας από τη δεκαετία του 1950. Σύμφωνα με την εφημερίδα *Αυγή*, στο τέλος του 1954 σχεδόν τα μισά οχήματα που κυκλοφορούσαν στη χώρα ήταν μοτοσυκλέτες. Ο Αρβανιτόπουλος (2006) παραθέτει μαρτυρίες επαγγελματιών μοτοσυκλετιστών που έπεφταν θύματα κατάχρησης εξουσίας από την αστυνομία, η οποία τους επέβαλε αβάσιμα και υπέρογκα πρόστιμα, καθώς και τρομοκρατικής συμπεριφοράς εφάμιλλης με εκείνη προς τους κομμουνιστές. Η μελέτη αναδεικνύει το πώς αργότερα η μοτοσυκλέτα συσχετίστηκε και με πρακτικές του παρακράτους· για την εκτέλεση της εν ψυχρώ δολοφονίας του Γρηγορίου Λαμπράκη το 1963 στη Θεσσαλονίκη χρησιμοποιήθηκε μεταφορέας μοτοσυκλετιστής. Τότε κυκλοφόρησαν πρωτοσέλιδα όπως το: «Η ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΑ ΣΥΝΤΡΙΒΕΙ ΤΟΝ ΕΓΚΕΦΑΛΟΝ», αλλά επί τη ευκαιρία επαναδημοσιεύτηκε και φωτογραφικό

υλικό των μηχανοκίνητων ταγμάτων θανάτου της ΕΟΝ⁷ της μεταξικής δικτατορίας, κηλιδώνοντας περισσότερο την εικόνα της μοτοσυκλέτας στο λαϊκό αίσθημα. Αργότερα, κατά την περίοδο 1965-1978, ο Αρβανιτόπουλος σημειώνει την αύξηση της χρήσης της μοτοσυκλέτας για ιδιωτική πλέον χρήση και όχι τόσο για επαγγελματική, καθώς και την αύξηση των μοτοσυκλετιστών σε μικρότερες ηλικίες που δεν συμμετείχαν ακόμη στην παραγωγική διαδικασία. Ο στόλος των μοτοσυκλετών ανανεώθηκε· τα απομεινάρια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου αντικαταστάθηκαν με μηχανές πολύ ελαφρύτερες και μικρότερου κυβισμού. Ο αθλητικός μοτοσυκλετισμός έκανε τα πρώτα του βήματα, χωρίς όμως να υπάρχουν υποδομές και, φυσικά, κουλτούρα που θα προετοίμαζε και θα προπονούσε με ασφάλεια τους αγωνιζόμενους. Την ίδια εποχή άνθησαν, ως αρνητικό φαινόμενο, και οι κόντρες· παράνομοι αγώνες στους δρόμους.

«Η εποχή μας ήταν άγρια, ανεξέλεγκτη», θυμάται και ο πολυπρωταθλητής Νίκος Γκουντουφάς. «Κόβαμε τις εξαμίσεις για να έχουμε καλύτερες αποδόσεις στους αγώνες και μετά τρέχαμε μ' αυτές τις μοτοσυκλέτες στους δρόμους. Χαμός γινόταν! [...] Για τους πατεράδες μας η μοτοσυκλέτα ήταν μέσο ανάγκης, ενώ για μας ήταν μόνο διασκέδαση, ψυχαγωγία.» (Αρβανιτόπουλος, 2006: 134-135)

Από τα τέλη της δεκαετίας του 1970 η μοτοσυκλέτα συνδέθηκε πλέον με το νεαρό της ηλικίας και την επικίνδυνη οδήγηση. *ΞΕΚΛΗΡΙΣΤΗΚΕ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΣΕ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ Ι.Χ. ΜΕ «KAMIKAZI»* χαρακτηριστικός τίτλος εφημερίδας (Αρβανιτόπουλος, 2006: 141). Εκφράσεις που καταγράφηκαν στον Τύπο όπως «καμικάζι», «θορυβοποιός», «αλήτης», «ταραξίας», «τσαντάκιας», «ληστής», στιγματίζαν κάθε μοτοσυκλετιστή. Η σύγκρουση μεταξύ της αστυνομίας και των μοτοσυκλετιστών εντάθηκε, αλλά πλέον οι περισσότεροι μοτοσυκλετιστές δεν ήταν επαγγελματίες· είχαν γρηγορότερα οχήματα και έτσι επιχειρούσαν τη διαφυγή, προσθέτοντας ακόμη ένα προσωνύμιο στη λίστα, το «Ινδιάνος». Ο κινηματογράφος και αργότερα οι βιντεοταινίες καθιέρωσαν στερεότυπα με αρνητικό πρόσημο για τη μοτοσυκλέτα και όσους την καβαλούσαν. Χαρακτηριστικές είναι οι ταινίες «Τα τσακάλια», «Καμικάζι αγάπη μου» και «Ρόδα, τσάντα και κοπάνα».

Η ιστορική αναδρομή του Αρβανιτόπουλου (2006) σταματάει στις αρχές του 1980. Ο Σινάνης (2014) προχώρησε στην καταγραφή της ιστορίας του οργανωμένου μοτοσυκλετισμού μέσα από τις ετήσιες πανελλήνιες συγκεντρώσεις των λεσχών της Μοτοσυκλετιστικής

⁷ Εθνική Οργάνωσις Νεολαίας (ΕΟΝ ή Ε.Ο.Ν.) ήταν κυβερνητική οργάνωση νέων που ιδρύθηκε από το καθεστώς του Ιωάννη Μεταξά το 1936.

Ομοσπονδίας Ελλάδας (ΜΟΤ.Ο.Ε.). Η ΜΟΤ.Ο.Ε. ιδρύθηκε το 1984, αν και η πρώτη πανελλήνια συγκέντρωση είχε λάβει χώρα νωρίτερα το 1982. Ήταν ακριβώς μια εποχή που ευνοούσε πολιτικά τη συνδικαλιστική δράση και ο κόσμος της μοτοσυκλέτας βίωνε κοινωνική περιθωριοποίηση. Ο Λάκης Τρίτας ανέφερε χαρακτηριστικά ότι ήταν:

«Μια εποχή κινήματος. Κινήματος αναζητήσεων, διεκδικήσεων και προσχωρήσεων. Ήταν τότε που μέσα από το κράνος του Π. (από κάποιον πάντα αρχίζει η ιστορία) ήρθε η φλασιά: «φτάνει πιά η ξεφτίλα - δε λέει, εμείς οι μηχανόβιοι, νάμαστε άνθρωποι β' επιλογής». Έτσι, ο Π. και η κομπανία, φτιάξανε την πρώτη λέσχη μοτοσυκλέτας, μια γκρούπα αναζητήσεων και διεκδικήσεων - γκρούπα της εποχής. Κι επειδή η εποχή ήταν κινητική - άρχισαν να φτιάχνονται κι άλλες λέσχες. Η δε νέα - και γρήγορη στις αποφάσεις - φυλή των μηχανόβιων άρχισε έτσι να βρίσκει ταυτότητα, να οργανώνεται, να διεκδικεί, να συμμαζεύεται.» (Σινάνης, 2014: 5)

Σε όλη αυτήν τη διαδρομή του ελληνικού μοτοσυκλετισμού, η Πολιτεία είναι απύσχα απέναντι στους πολίτες-μοτοσυκλετιστές μέχρι τη δεκαετία του 1990. Το 1992 επιβάλλει διά νόμου (Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας - Κ.Ο.Κ.) τη χρήση κράνους, ως το μοναδικό αναγνωρισμένο μέσο προστασίας του αναβάτη μηχανοκίνητου δίκυκλου. Το 1998 συμβάλλει στην προετοιμασία της μοτοσυκλετιστικής κουλτούρας, όταν για πρώτη φορά εκδίδει ύλη για τους υποψήφιους οδηγούς (Ζορμπά & Κακαδιάρης, 2016). Στα χαρακτηριστικά του σωστού αναβάτη συμπεριλαμβάνονται η υπευθυνότητα, η πρόβλεψη, η υπομονή, η συγκέντρωση και η άσκηση (Βασιλάκος κ. συν., 1998). Στη συγγραφή του ολοκληρωμένου αυτού οδηγού συμμετείχε και η ΜΟΤ.Ο.Ε. με εκπρόσωπό της.

2.4 Η μοτοσυκλέτα στην ελληνική λογοτεχνία

Ο Σπύρος Λαζαρίδης σε δύο εκδόσεις —μία το 1987 και μετά από μια δεκαετία το 1998— έχει επιχειρήσει μελέτη της μοτοσυκλέτας στην ελληνική λογοτεχνία. Η εργασία του με βάση τη δεύτερη έκδοση (Λαζαρίδης, 1998) αναπτύσσεται σε τρία μέρη. Το πρώτο μέρος παραθέτει και σχολιάζει έργα πεζογραφίας. Ωστόσο, στα κείμενα αυτά συμπεριλαμβάνονται και μερικά χρονογραφήματα· συντάκτες τον οποίων είναι είτε λογοτέχνες, όπως ο Μυριβήλης, είτε αρθρογράφοι με λογοτεχνικές ικανότητες, όπως ο Γιώργος Σκαμπαρδώνης. Το δεύτερο μέρος εστιάζει στην ελληνική ποίηση. Και στα δύο μέρη αναζητείται η θέση των δημιουργών απέναντι

στη μοτοσυκλέτα. Τέλος, στο τρίτο μέρος, ο Λαζαρίδης διατυπώνει ορισμένες προσωπικές απόψεις για την ατομικότητα του μοτοσυκλετιστή, το φύλο της μοτοσυκλέτας, τη σχέση της με το ερωτικό στοιχείο, τον θάνατο και άλλα θέματα που σχετίζονται με στερεότυπα και συμβολισμούς περί μοτοσυκλέτας και μοτοσυκλετισμού. Γράφει ο ίδιος χαρακτηριστικά στο οπισθόφυλλο του βιβλίου (Λαζαρίδης, 1998):

«Ο μοτοσυκλετιστής είναι ποιητής, με την έννοια ότι βιώνει την ομορφιά και την τρέλα. Μπορεί και συνομιλεί με τον αέρα, του φουντώνει τα στήθια μια κραυγή κι ένα πάθος που πρέπει να βγει.

(...)

Ο μοτοσυκλετιστής είναι φετιχιστής. Λατρεύει το σώμα της μηχανής του. Ντύνεται τελετουργικά τα άμφιά του. Το πέτσινο μπουφάν, τα γάντια, το κράνος ή τα γυαλιά, τις μπότες. Ο μοτοσυκλετιστής λατρεύει τ' αντικείμενα.

(...)

Υπάρχει ένας προβληματισμός κατά πόσο μεθοδολογικά δεν έχει συμπεριληφθεί στην ανθολογία των ποιημάτων η στιχουργική. Ενδεικτικά, συγκαταλέγονται σε αυτήν και μελοποιημένα ποιήματα όπως του Γιώργου Χρονά «Ιωάννα και Μαριέτα», αλλά δεν συμπεριλαμβάνεται για παράδειγμα το τραγούδι με τίτλο «Κουρσάρος» του Παύλου Μάτεσι, ενώ γίνεται αναφορά και σχολιασμός σε αυτό στο τρίτο μέρος της μελέτης (Λαζαρίδης, 1998: 165). Επίσης, δεν γίνεται καμία αναφορά —ακόμη και για ενδεχόμενη αδυναμία εντοπισμού τους— σε άλλα είδη λογοτεχνικών ειδών, όπως τα θεατρικά έργα.

Το έργο του Λαζαρίδη είναι το μοναδικό που πραγματεύεται το θέμα της μοτοσυκλέτας στην ελληνική λογοτεχνία. Η πρώτη λογοτεχνική αναφορά σε μοτοσυκλετιστή εντοπίζεται το 1938 στον «Γιούγκερμαν» του Μ. Καραγάτση. Ο μελετητής αναγνωρίζει στα έργα, που εντόπισε, μια σειρά τρόπων χρήσης της μοτοσυκλέτας και επιχειρεί μια ερμηνευτική προσέγγιση ανιχνεύοντας τη σκοπιμότητα για τον τρόπο παρουσίασής της είτε αυτός έχει θετικό είτε αρνητικό πρόσημο. Η καταγραφή των έργων συνεχίστηκε με τη μετέπειτα έκδοση του ίδιου (Λαζαρίδης, 2007) ως καθαρή πλέον ανθολογία 65 αποσπασμάτων πεζογραφημάτων και 110 ποιημάτων, συμπεριλαμβανομένων και ορισμένων στιχουργημάτων, που φτάνουν εκδοτικά μέχρι και το

2005⁸. Ακολουθούν μερικά παραδείγματα αντίστοιχα παραδείγματα ανθολογιών στην αγγλική γλώσσα. Ο Kirn (2014) συνέταξε μια ανθολογία ποιημάτων Haiku. Οι Fransen, Alford και Ferriss (2009) σταχυολόγησαν τρία παραδείγματα της βρετανικής μοτοσυκλετιστικής ταξιδιωτικής λογοτεχνίας, που εκδόθηκαν το 1915 και το 1922. Οι Winterhalder & Parke (2013) επέλεξαν έργα, τα οποία αναφέρονται στις μοτοσυκλετιστικές λέσχες και στην κουλτούρα του μοτοσυκλετισμού. Επιστρέφοντας, στην ελληνική γραμματεία, οι Ζαχαρόπουλος και Μπαρμπίκας (2010) προχώρησαν σε έρευνα και συλλογή προσωπικών ιστοριών - μαρτυριών Ελλήνων μοτοσυκλετιστών. Οι ιστορίες αυτές δεν αποτελούν λογοτεχνικά έργα, αλλά παρουσιάζει ενδιαφέρον η ομαδοποίησή τους σε δέκα κατηγορίες/θέματα με κάποιο συμβολικό φορτίο: πάθος, ηρωισμοί, τούμπες, μπάτσοι, πολυχρωμία, συνεργεία, κλοπές, ταξίδια, αγώνες, freak out. Μία αντίστοιχη έκδοση συναντάται και στην αγγλική γλώσσα από τον Walter (2014), ο οποίος επί 13 χρόνια συγκέντρωνε και εξέδωσε πενήντα ιστορίες μοτοσυκλετιστών, συμπεριλαμβάνοντας και πέντε δικές του.

Ο Λαζαρίδης (1998), ως ερασιτέχνης μελετητής, εντόπισε όσα περισσότερα έργα μπορούσε και ανέπτυξε σχολιασμό για κάθε ένα σχεδόν έργο, χωρίς να προχωράει σε ποσοτική ή και ποιοτική ανάλυση αυτών. Η καταγραφή, όπως ορίζεται, δεν έγινε με κριτήριο τη λογοτεχνική αξία των έργων, αλλά την αναφορά στη μοτοσυκλέτα. Ο στόχος του είναι να ανιχνεύσει τη σκοπιμότητα και τον τρόπο παρουσίας της μοτοσυκλέτας σε αυτά τα λογοτεχνικά κείμενα. Εντοπίζονται ομοιότητες στους χαρακτηρισμούς που αναφέρονται στην εργασία του Αρβανιτόπουλου (2006) και σε εκείνους που διατυπώνονται από ανθρώπους της τέχνης, όπως αυτές αναδεικνύονται στη μελέτη του Λαζαρίδη. Ενδεικτικά, ο Νίκος Γαβριήλ Πεντζίκης (1955) στο διήγημά του «Πλατεία Ελευθερίας» βάζει τον ήρωά του να πει: «Θα 'θελα ένα μοτοσακό.» και η ανταπόκριση είναι «Δεν ταιριάζει στην επαγγελματική σου αξιοπρέπεια. Απάδει, ένας δικηγόρος καβάλλα σε σιδεράλογο.» Τα αποσπάσματα είναι πραγματικά πολλά, όπως και τα ίδια τα έργα, για να αναφερθούν αναλυτικά στην παρούσα εργασία.

Η μελέτη του Λαζαρίδη αναδεικνύει ότι οι συγγραφείς και οι ποιητές δεν φαίνεται να είναι αποκλειστικά φιλικόι με τη μοτοσυκλέτα ή πολέμοί της. Ο θάνατος, ο θαυμασμός, ο έρωτας, τα ναρκωτικά, η παραβατικότητα, τα νιάτα, η λατρεία, ο θόρυβος, η επίδειξη, η αναξιοπρέπεια, ο

⁸ Το 2011 έγινε θεατρικοποιημένη βιβλιοπαρουσίαση του έργου. Πηγή: City Portal Team (2011-01-18) «Ενδοσκεληδόν: θεατρικοποιημένη βιβλιοπαρουσίαση». City Portal. <https://cityportal.gr/endsokelhdon-theatrikopiomenh-biblioparoyiash-23198-40-62-0/>

μύθος, η πρόκληση, το ατύχημα, η συντροφικότητα, η ταξική διάκριση, η φυγή, η χαρά είναι μερικές από τις έννοιες που χρωματίζουν τη σχέση του μοτοσυκλετιστή με τη μοτοσυκλέτα και την ελληνική κοινωνία. Για παράδειγμα, το ιλιγγιώδες της ταχύτητάς της, όπως επιδρά στους νέους, συσχετίζεται από τον Καρούζο⁹ με μια εσωτερική ιλιγγιώδης ταχύτητα της νεολαίας, η οποία αμύνεται: «...οι μοτοσυκλέτες αμύνονται. Είναι σαν αντίδοτο. Μέσα σ' αυτή τη φρίκη της εξουσίας, της ψευτιάς και της βλακώδους υπερκατανάλωσης, οι νέοι αντιδρούν ωραία. Μηδενιστικά ίσως και αυτοκτονικά, αλλά το παίζουν. Κι αυτό είναι αξιοθαύμαστο.» Το ίδιο αυτό χαρακτηριστικό της μοτοσυκλέτας —κοινωνικά υγιώς αυτήν τη φορά— ο Ρίτσος (1985) στο «Ίσως να 'ναι κι έτσι» το συνδέει με την εσωτερική ταχύτητα των νέων

«...φασαριόζοι απ' την πολλή σιωπή που κατακάθιζε μέσα τους, λάτρες της ταχύτητας πιθανόν σε αντιστοιχία με την άγνωστη ταχύτητα μέσα τους – ίσως μάλιστα πολλοί από δαύτους να παίρναν μέρος στις επαναστατικές διαδηλώσεις...» (Ρίτσος, 1985: 89)

2.5 Η μοτοσυκλέτα ως λογοτεχνικό υποκείμενο

Η μοτοσυκλέτα φαίνεται πως αξιοποιείται από τους λογοτέχνες ακριβώς για το τόσο αμφιλεγόμενο, αντικρουόμενο και πολυσχιδές φορτίο συμβολισμών και τη δυναμική της ως αντικείμενο, αλλά και ως υποκείμενο· σαν να είναι έμψυχο. Ο Βαγγέλης Λιβιεράτος γράφει «Δε θα ξεχάσω εκείνο το Χέρκουλες¹⁰ (...) να κόβει βόλτες έξω απ' την εκκλησία» (Λαζαρίδης, 1998: 111). Ο Ρίτσος σκισάρει το πορτρέτο της με τρεις στίχους «Κόκκινο πουκάμισο / γαλάζια μάτια / μοτοσυκλέτα» (Λαζαρίδης, 1998: 112). Η Μαρία Κέντρου-Αγαθοπούλου στο ποίημά της «Ο μοτοσυκλετιστής» προσομοιάζει τη μοτοσυκλέτα με «μηχανικό ζώο». Γράφει: «Τι ν' απόγινε άραγε / Εκείνος ο θορυβοποιός / Της νύχτας / Καβάλα στο μηχανικό του ζώο» (Λαζαρίδης, 1998: 127). Η μοτοσυκλέτα αποκτά υπόσταση λογοτεχνικού ήρωα και όχι μόνο στην ποίηση. Στο πεζογράφημα του Νίκου Νικολαΐδη «Οργισμένος Βαλκάνιος» (1977) ο ήρωας απευθύνεται στη μοτοσυκλέτα του σαν να είναι και αυτή άνθρωπος (Λαζαρίδης, 1998: 18). Ο Τέλης, στο «Ίσως να 'ναι κι έτσι» του Ρίτσου (1985: 12-13), αποκαλεί τη μηχανή του «ο γάιδαρός μου» και εξηγεί ότι εννοεί «άλογο, άλογο καθαρόαιμο». Τον προσφωνεί Πήγασο. Όταν το ξεπεξεύει, του χαϊδεύει τη σέλα, τη ζεστή από τα σώματά τους· το δικό του και το σώμα της ίδιας της μηχανής. Ο Λαζαρίδης

⁹ Αναφορά σε συνέντευξη του Νίκου Καρούζου το 1984, που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό «Ζάλη», τεύχος 2, Μάρτιος 1985. Συμπεριλαμβάνεται στο τεύχος 1 του περιοδικού ΚΟΡΕΚΤ (Απρίλιος 2014).

¹⁰ Αναφορά στη μάρκα μοτοσυκλετών «Hercules».

εκτιμά «ότι η σχέση των σημερινών εφήβων με τη μοτοσυκλέτα είναι ανάλογη με τη σχέση των αρχαίων Αθηναίων με τα άλογα (σχέση που έφτασε σε επίπεδα λατρείας, πάθους και μόδας κατά τον χρυσό αιώνα). Εντούτοις δεν θα ‘πρεπε να ξεχνάμε ότι η σημερινή ταύτιση μοτοσυκλέτας-αλόγου είχε περισσότερο αμερικάνικη προέλευση (ταινίες γουέστερν) παρά αρχαιοελληνική». (Λαζαρίδης, 1998: 57-58)

Η λογοτεχνία μπορεί να φιλοξενήσει τη μοτοσυκλέτα-άψυχο αντικείμενο ως λογοτεχνικό υποκείμενο με έμψυχη διάσταση. Η αφαιρετικότητα και ο συμβολισμός βοηθούν τον αποδέκτη να την εντάξει στο φαντασιακό του σύμπαν. Το άψυχο αντικείμενο μετατρέπεται σε έμψυχο σύμβολο και μπορεί να πάρει οποιαδήποτε μορφή. Δεν είναι η μορφή που το καθορίζει. Ορίζεται από τον δημιουργό και η ουσία του αποκτά υπόσταση μέσα από τη φαντασία του αναγνώστη/θεατή. Η επιφανειακή αυτή μορφή μπορεί να λειτουργεί ως φορείο του χαρακτήρα-σύμβολου, χωρίς αυτό να τον περιορίζει ή να τον καθορίζει. Έτσι στην ποίηση, το κόκκινο πουκάμισο του Ρίτσου¹¹ μπορεί να είναι μοτοσυκλέτα. Ίσως να είναι πιο εύληπτο με ζωντανά υποκείμενα, όπως το έντομο του Κάφκα¹² στην πεζογραφία ή τον ρινόκερο του Ιονέσκο¹³ στο θέατρο. Ωστόσο μέσα σε ένα λογοτεχνικό σύμπαν, ο Πήγασος του Τέλη¹⁴ θα μπορούσε να μην ακούει μονάχα τον Τέλη να του μιλά, αλλά θα μπορούσε να του απαντά· να συνομιλεί μαζί του, να αλληλοεπιδρά. Στο παιδικό θέατρο τα άψυχα αντικείμενα είναι σύνηθες να αποκτούν υπόσταση λογοτεχνικού υποκειμένου/ήρωα, όπως ο Αχυρούλης —το σκιάχτρο— του Τριβιζά¹⁵, το ρομπότ της Σταθάτου¹⁶ και οι μαγεμένοι υπηρέτες —κηροπήγιο, ρολόι και τσαγιέρα— της Παρασκευοπούλου¹⁷. Τους δίνουν σώμα και φωνή ηθοποιοί, χωρίς την ανάγκη χρήσης κούκλας ή άλλου αντικειμένου, όπως φιγούρας στο θέατρο σκιών.

¹¹ Αναφορά στο έργο του Γιάννη Ρίτσου [Κόκκινο πουκάμισο], περιοδικό «Νέα Πορεία», αρ. 296-298, Θεσσαλονίκη, Οκτώβριος-Δεκέμβριος 1979. Περιέχεται και στο βιβλίο του «Στιγμογραφίες», εκδ. Περγαμηνή, Αθήνα, 1985. Πηγή: Λαζαρίδης, 1998

¹² Αναφορά στο έργο του Φραντς Κάφκα «Η μεταμόρφωση».

¹³ Αναφορά στο έργο «Ρινόκερος» του Ευγένιου Ιονέσκο.

¹⁴ Αναφορά στο έργο του Γιάννη Ρίτσου «Ίσως να ‘ναι κι έτσι».

¹⁵ Αναφορά στο έργο του Ευγένιου Τριβιζά «Το όνειρο του σκιάχτρου: το θέατρο με τη μισή αυλαία»

¹⁶ Αναφορά στο έργο της Φρανσής Σταθάτου «Αγαπημένο μου ρομπότ: όταν ένα ρομπότ κάνει το δάσκαλο»

¹⁷ Αναφορά στο θεατρικό έργο της Βάσιας Παρασκευοπούλου «Μια νύχτα μαγική», βασισμένο στην ιστορία «Η πεντάμορφη και το Τέρας» της Ζαν-Μαρί Λεπρένς ντε Μπωμόν. Παίχτηκε από τη θεατρική ομάδα «Πράξη Τέχνης Ίμερος» στις 19 & 20 Ιανουαρίου 2019 στο Ηράκλειο.

3. Ερευνητική προσέγγιση

Σε αυτήν την ενότητα της ερευνητικής προσέγγισης επιχειρείται η ανάλυση δείγματος έργων της ελληνικής λογοτεχνίας στα οποία γίνεται αναφορά στη μοτοσυκλέτα με σκοπό την αναγνώριση της πολυσχιδούς λογοτεχνικής ταυτότητας της μοτοσυκλέτας. Η ενότητα αναπτύσσεται σε τέσσερα μέρη. Το πρώτο μέρος (3.1) φιλοξενεί τα μεθοδολογικά στοιχεία της έρευνας, το δεύτερο μέρος (3.2) τα στοιχεία του ερευνητικού δείγματος, το τρίτο (3.3) τα αποτελέσματα της ανάλυσης και το τέταρτο (3.4) τη συζήτηση των αποτελεσμάτων, λαμβάνοντας υπόψη το θεωρητικό πλαίσιο (βλέπε 2).

3.1 Σκοπός και μεθοδολογία

Ο σκοπός της έρευνας είναι να αναγνωρίσει την πολυσχιδή ταυτότητα της μοτοσυκλέτας στην ελληνική λογοτεχνία. Πρόκειται για μια βασική έρευνα (basic research), καθώς η μελέτη αποσκοπεί στην απόκτηση γνώσης και όχι στην εύρεση πιθανών λύσεων σε κάποιο πρόβλημα (Jackson, 2009: 13).

Το ερευνητικό ερώτημα της μελέτης στοχεύει να:

- A.** αναγνωρίσει τους λογοτεχνικούς ρόλους της μοτοσυκλέτας και τα χαρακτηριστικά τους, μέσω:
 - A.1.** διάκρισης των ρόλων σε Υποκείμενο-Ηρώίδα και Αντικείμενο-Μέσο
 - A.2.** διερεύνησης του λογοτεχνικού ρόλου στο πλαίσιο της υπόστασης του συστήματος αναβάτης-μοτοσυκλέτα (**A.2.1**) και σε σχέση με τον συντελεστή του συνεπιβάτη σε αυτό το σύστημα (**A.2.2**)
 - A.3.** διερεύνησης επιμέρους χαρακτηριστικών σε σχέση με τον λογοτεχνικό ρόλο, όπως προσφωνήσεις (**A.3.1**), προσομοιώσεις (**A.3.2**) και χρωματικοί προσδιορισμοί (**A.3.3**)
- B.** αναγνωρίσει το εύρος του συμβολικού φορτίου της μοτοσυκλέτας με βάση 3 άξονες:
 - B.1.** χαρακτηριστικά μοτοσυκλέτας ως όχημα
 - B.2.** σχέση της μοτοσυκλέτας με έννοιες

B.3. χρήση μοτοσυκλέτας ως μέσο

Η βιβλιογραφική ανασκόπηση μέσα από τα έργα του Λαζαρίδη (1998, 2007) ανέδειξε το εύρος του ερευνητικού δείγματος. Τα έργα που εντοπίστηκαν είναι είτε πεζογραφήματα είτε ποιήματα και η δημοσίευσή τους χρονολογείται από το 1938 έως το 2005. Η προσέγγιση των δημιουργών ως πηγή ποιοτικών δεδομένων δεν μπορεί να εξασφαλίσει την αντιπροσωπευτικότητα τουλάχιστον του δείγματος, αφού οι περισσότεροι από τους δημιουργούς δεν είναι πλέον εν ζωή. Επίσης, ο χρόνος και το κόστος για τη διενέργεια μιας τέτοιας μεθοδολογικής προσέγγισης ξεπερνά κατά πολύ τις απαιτήσεις του είδους της τρέχουσας μελέτης. Συνεπώς, τα ίδια τα έργα, ως περιεχόμενο, μπορούν να αποτελέσουν μια αναλλοίωτη και διαχρονική πηγή δεδομένων ικανή να δώσει επαρκείς και έγκυρες απαντήσεις στο ερευνητικό ερώτημα. Η φύση των δεδομένων που διαθέτουν αυτά τα έργα είναι και εκείνη που καθορίζει τη μέθοδο ανάλυσης αυτών. Τα δεδομένα προς ανάλυση είναι το λεκτικό περιεχόμενο δημοσιευμένων κειμένων και η μέθοδος ανάλυσης είναι η ανάλυση περιεχομένου.

Από την ανθολογία του Λαζαρίδη (2007) επιλέχθηκαν και τα 110 ποιητικά έργα για ανάλυση και όχι τα 65 έργα πεζογραφίας. Η εξαίρεση των έργων πεζογραφίας βασίστηκε στη διαπίστωση ότι ο Λαζαρίδης ενσωματώνει μόνο επιλεγμένα αποσπάσματα από το κάθε έργο στην ανθολογία του, συνεπώς το πληροφοριακό περιεχόμενο δεν μπορεί να εκληφθεί ως πλήρες. Από την άλλη, τα ποιητικά έργα παρατίθενται ολοκληρωμένα¹⁸ και διαθέτουν ένα επιπλέον πλεονέκτημα σε σχέση με τους στόχους της μελέτης. Η μελέτη στοχεύει εκτός των άλλων να αναγνωρίσει το εύρος του συμβολικού φορτίου της μοτοσυκλέτας ως λογοτεχνικό στοιχείο. Τα ποιητικά έργα αναμένεται να αναδείξουν αυτό το εύρος, αφού τα σύμβολα αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της ποίησης και «ο συμβολισμός καλλιέργησε κυρίως την ποίηση, ενώ επηρέασε πολύ λιγότερο την πεζογραφία και το θέατρο» (Παρίσης & Παρίσης: 175). Σημειώνεται ότι στο προηγούμενο έργο του Λαζαρίδη (1998) γίνεται αναφορά σε 47 ποιητικά έργα, τα οποία όμως δεν συγκαταλέγονται στη μετέπειτα ανθολογία του (Λαζαρίδη, 2007), και το πλήρες κείμενό τους δεν διατίθεται για αυτά (βλέπε Παράρτημα 1). Συνεπώς, το ερευνητικό δείγμα δεν διευρύνθηκε πέρα από τη συλλογή του 2007 (βλέπε Παράρτημα 2).

Η μέθοδος συλλογής και ανάλυσης δεδομένων σχεδιάστηκε με βάση το ποσοτικό παράδειγμα (quantitative paradigm) και τη μέθοδο της ανάλυσης περιεχομένου (content analysis).

¹⁸ Μόνο 5 από τα 110 έργα διατίθεται αποσπασματικά [11, 22, 67, 68, 70, 82, 100].

Ωστόσο, σύμφωνα με τον Krippendorff (2004: 16-17), η ανάγνωση των κειμένων είναι εντέλει ποιοτική, ακόμη και όταν ορισμένα χαρακτηριστικά αυτών μετατρέπονται αργότερα σε αριθμούς. Ειδικότερα, ο ίδιος αναδεικνύει ακριβώς ότι οι ποιοτικές προσεγγίσεις της ανάλυσης περιεχομένου έχουν τις ρίζες τους και στη λογοτεχνική θεωρία (literary theory). Εν κατακλείδι, υποστηρίζει ότι η μέθοδος ανάλυσης περιεχομένου έχει εξελιχθεί σε συλλογή μεθόδων που υπόσχονται να εξάγουν αξιόπιστα επιστημονικά αποτελέσματα από όλα τα είδη λεκτικών, εικονογραφικών, συμβολικών και επικοινωνιακών δεδομένων.

Μία από τις εφαρμογές της ανάλυσης περιεχομένου είναι η μελέτη κειμένων με στόχο την αναγνώριση προτύπων με αναπαραγόμενο και συστηματικό τρόπο (Bryman, 2011). Ο Berelson (1952) όρισε ότι η ανάλυση περιεχομένου αποτελεί αντικειμενική, συστηματική και ποσοτική περιγραφή του προφανούς περιεχομένου της επικοινωνίας. Η ανάλυση περιεχομένου χρησιμοποιεί μια περιγραφική προσέγγιση τόσο στην κωδικοποίηση των δεδομένων όσο και στην ερμηνεία των ποσοτικών μετρήσεων των κωδικών. Ο Krippendorff (2004), αντίστοιχα, αναφέρει ότι η μέθοδος αυτή στοχεύει στην εξαγωγή αναπαραγόμενων και έγκυρων συμπερασμάτων. Για να επιτευχθεί αυτό η τεχνική που εφαρμόζεται πρέπει να είναι αξιόπιστη (reliable) και τα αποτελέσματα να μπορούν να αναπαραχθούν (replicable).

Στην παρούσα μελέτη η ανάλυση, καταγραφή και κωδικοποίηση περιεχομένου ακολούθησε τις παρακάτω αρχές και κριτήρια ανά στόχο:

A.1 Διάκριση λογοτεχνικού ρόλου σε Υποκείμενο-Ηρωίδα και Αντικείμενο-Μέσο, με βάση τη συντακτική θέση της μοτοσυκλέτας στο κείμενο ως υποκείμενο ή αντικείμενο.

Παράδειγμα: «Ορμούν στην άσφαλο οι Χάρλεϋ (...) καθώς ο αναβάτης κάτωχρος τα χίλια κυβικά εις μάτην να ελέγξει προσπαθεί.» [90]. Η μοτοσυκλέτα λειτουργεί ως Υποκείμενο και δρα μέσω ρήματος ενεργητικής φωνής.

A.2.1 Αναγνώριση και καταγραφή στοιχείων (λέξεων ή φράσεων) που προσδιορίζουν την ταυτόχρονη ύπαρξη της μοτοσυκλέτας και του αναβάτη σε ένα έργο.

Παράδειγμα: «Ορμούν στην άσφαλο οι Χάρλεϋ (...) καθώς ο αναβάτης κάτωχρος τα χίλια κυβικά εις μάτην να ελέγξει προσπαθεί.» [90]

A.2.2 Αναγνώριση και καταγραφή στοιχείων (λέξεων ή φράσεων) που προσδιορίζουν την ύπαρξη συνεπιβάτη σε ένα έργο.

Παράδειγμα: «Δυο αγόρια αγκαλιασμένα πάνω στη μοτοσυκλέτα» [18]

A.3.1-2 Αναγνώριση και καταγραφή στοιχείων (λέξεων ή φράσεων), που αναφέρονται προσδιοριστικά στη μοτοσυκλέτα είτε ως προσφώνηση είτε ως παρομοίωση με σαφή διάκριση.

Παραδείγματα: «δίτροχα» [10], «σελωμένη στη Γιαμάχα σφιχτά» [56]

A.3.3 Αναγνώριση και καταγραφή προσδιοριστικών λέξεων, που έχουν βάση χρώματα και αναφέρονται είτε στη μοτοσυκλέτα είτε στον μοτοσυκλετιστή με σαφή διάκριση.

Παράδειγμα: «και γω ξεχώριζα απ' όλα τα δίτροχα / το κατακόκκινο αίμα σου» [10]

B.1 Αναγνώριση και καταγραφή στοιχείων (λέξεων ή φράσεων), που αναφέρονται με σαφήνεια —με την πρώτη ανάγνωση— στα χαρακτηριστικά της μοτοσυκλέτας ως οχήματος: Δύναμη, Υψηλή ταχύτητα κίνησης & Επιτάχυνση, Θόρυβος, Ευαλωτότητα.

Παραδείγματα: Για τη δύναμη: «μια δυνατή μοτοσυκλέτα» [1], «χίλια κυβικά» [14]. Για την υψηλή ταχύτητα: «σπάσεις το φράγμα του μύθου» [16], «να τρέχει με διακόσια χιλιόμετρα» [19]. Για τον θόρυβο: «θορυβοφοβία» [78], «κορνάροντας» [68], «μούγγρισαν οι μίξες» [56]. Για την ευαλωτότητα: «φύλαγε τον άγγελό μου» [79], «κι εγγλίστησεν» [95].

B.2 Αναγνώριση και καταγραφή στοιχείων (λέξεων ή φράσεων), που αναφέρονται με σαφήνεια —με την πρώτη ανάγνωση— σε σχετικές με τον μοτοσυκλετισμό έννοιες· έννοιες που αναγνωρίστηκαν ήδη από τη βιβλιογραφική ανασκόπηση ή αναδεικνύονται μέσα από την ανάλυση.

Παραδείγματα: Για την επισφαλή οδήγηση: «βιαστική βίαιη κίνηση» [75]. Για τον θάνατο: «Αφανίστηκε η H.D.¹⁹ σ' αυτοκινητόδρομους» [69]. Για την παραβατικότητα: «γλιτώνουν απ' τους μπάτσους» [49]. Για την ελευθερία: «ελευθερία με τα κυβικά / κοίτα το θαρρείς πετά» [84]. Για τη νεότητα: «στο νέο με τη μηχανή» [8]. Για τον ερωτισμό: «ήταν τόσο ερωτική η Ανδρομάχη που τα κορίτσια την αγαπούσαν» [19]. Για τη νύχτα: «Σκοτάδι στη Συγγρού» [11]. Για τη ζωή: «γερμένο κάπως πλάι προς την αθανασία» [2]. Για την ψυχική ανάταση: «Είναι όμορφο να τρέχεις σ' άδειους δρόμους» [1]

B.3 Αναγνώριση και καταγραφή στοιχείων (λέξεων ή φράσεων), που αναφέρονται με σαφήνεια —με την πρώτη ανάγνωση— στις διάφορες χρήσεις της μοτοσυκλέτας, όπως

¹⁹ Αναφορά σε συγκεκριμένη μάρκα μοτοσυκλέτας, της Harley Davidson.

αναγνωρίστηκαν ήδη από τη βιβλιογραφική ανασκόπηση (ως μέσο βιοπορισμού, μέσο μεταφοράς για προσωπική χρήση, ως μέσο εντυπωσιασμού).

Παραδείγματα: Ως μέσο βιοπορισμού: «Ο ταχυδρόμος έρχεται (...) με τη μοτοσυκλέτα» [29]. Ως μέσο μεταφοράς για προσωπική χρήση (από / προς τη δουλειά): «γυρίζει με το μηχανάκι απ' τη δουλειά» [79]. Ως μέσο μεταφοράς για προσωπική χρήση (αναψυχή): «ξεκίνησε με “Καβασάκι” για να πάει να κάνει ένα μπανάκι» [104]. Ως μέσο εντυπωσιασμού: «Άρχισε τότε τις φηγούρες με το μηχανάκι» [24]. Ως μέσο διαμόρφωσης εικόνας-στερεοτύπων: «Θορυβοποιός της νύχτας καβάλα στο μηχανικό του ζώο» [73].

Η καταχώρηση και η ανάλυση όλων των δεδομένων περιεχομένου πραγματοποιήθηκαν σε βάση δεδομένων του λογισμικού MSAccess. Για τη ανάλυση των δεδομένων δεν απαιτήθηκε κάποιος εξεζητημένος στατιστικός τύπος, καθώς η ανάλυση δεν στοχεύει στην αναγνώριση τάσεων, αλλά εύρους κατηγοριών τιμών. Στην ενότητα των αποτελεσμάτων ανάλυσης παρατίθενται οι περισσότερες —αλλά όχι όλες— οι λέξεις-φράσεις που καταχωρήθηκαν ως δεδομένα για λόγους οικονομίας χώρου.

3.2 Στοιχεία ερευνητικού δείγματος

3.2.1 Πηγή δεδομένων

Πηγή δεδομένων είναι η ανθολογία ποιημάτων από το «Ένδοσκεληδόν» του Λαζαρίδης (2007). Η ανθολογία αποτελείται από 110 έργα (βλέπε Παράρτημα 2 με λίστα των έργων και του κωδικού αναφοράς τους). Σε δεκατέσσερις τίτλους από αυτά τα έργα γίνεται άμεση ή έμμεση αναφορά στη μοτοσυκλέτα (π.χ. «Στη μαύρη μοτοσυκλέτα» [62], «Ο μοτοσυκλετιστής» [73], «Πώς χάνονται οι Χάρλεϋ²⁰» [90], «Έλα στη σέλα» [14]). Είναι ομαδοποιημένα από τον ανθολόγο σε δέκα ομάδες. Το στοιχείο αυτό δεν αξιοποιήθηκε, γιατί δεν αναφέρονται τα κριτήρια με τα οποία έγινε αυτή η ομαδοποίηση. Οι δέκα τίτλοι της αντλήθηκαν από στίχους των ίδιων των ανθολογημένων έργων, που συμπεριλαμβάνονται στην κάθε ομάδα. Οι τίτλοι των ομάδων και το σύνολο των έργων τους είναι:

- Άγγελος Κυρίου θα 'ρθει σε μια YAMAHA (δύο έργα)
- Αστραπιαία μοτοσυκλέτα. Πέρασε. Ο έρωτας ήταν (δεκαοχτώ έργα)

²⁰ Αναφορά σε συγκεκριμένη μάρκα μοτοσυκλέτας, της Harley Davidson.

- Είναι όμορφο να τρέχεις σ' άδειους δρόμους (δεκαεννιά έργα)
- Κρουνηδόν ρέουν Ανάπαιστοι (έντεκα έργα)
- Μαρσάρουν λαμπεροί (δεκοχτώ έργα)
- Μοτοσυκλετοποδηλατοσκοπευτής (τέσσερα έργα)
- Ολονύχτιο φως που άγρυπνά σε ερημικό πρατήριο βενζίνης (εννιά έργα)
- Σούζες σου λέω (τέσσερα έργα)
- Τρέχω παντού με σκοτεινές μοτοσυκλέτες (πέντε έργα)
- Φλερτ με το θάνατο, φλερτ με το θάνατο πάνω στην άτακτη μοτοσυκλέτα (είκοσι έργα)

Από τους περισσότερους τίτλους των ομάδων αναδεικνύονται με την πρώτη ματιά οι έννοιες/λέξεις-κλειδιά: θάνατος, επισφαλής οδήγηση, νύχτα, φυγή, έρωτας και χαρά.

3.2.2 Δημιουργοί

Τα 110 υπό ανάλυση έργα προέρχονται από 67 δημιουργούς. Το 87% αυτών είναι άντρες (58). Μόνο εννιά γυναίκες δημιουργοί αναγνωρίστηκαν. Το 90% των έργων έχουν γραφτεί από άντρες (99 έργα) και μόλις έντεκα έργα από τις εννιά γυναίκες. Οι περισσότεροι (48) δημιουργοί συμμετέχουν με ένα έργο, όπως φαίνεται παρακάτω στον πίνακα. Ο Ρίτσος και ο Χρονάς εμφανίζονται με τα περισσότερα έργα· έξι ο Ρίτσος και εννιά ο Χρονάς (βλέπε πλήρη λίστα έργων στο Παράρτημα 2).

Πίνακας 1. Πλήθος έργων ανά δημιουργό

Έργα ανά δημιουργό	Σύνολο δημιουργών
1	48
2	7
3	8
4	1
5	1
6	1
9	1

3.2.3 Έτος δημοσίευσης

Τα έργα που ανθολογήθηκαν δημοσιεύτηκαν από το 1960 ως το 2005. Τα περισσότερα έργα (67) δημοσιεύτηκαν τη δεκαετία του '80. Ακολουθούν με μεγάλη διαφορά η δεκαετία του '70 με

δεκαέξι έργα και του '90 με δεκατέσσερα έργα. Έπεται η μισή δεκαετία του 2000 με δέκα έργα. Τέλος, η δεκαετία του 1960 εκπροσωπείται μόνο με τρία έργα. Σημειώνεται ότι οι γυναίκες δημιουργοί εμφανίζονται από το '80 και μετά.

Πίνακας 2. Χρονολογική ομαδοποίηση έργων υπό ανάλυση με βάση τη δεκαετία δημοσίευσής τους

Δεκαετία	Σύνολο έργων
1960	3
1970	16
1980	67
1990	14
2000	10

3.3 Αποτελέσματα ανάλυσης

3.3.A. Αναγνώριση του λογοτεχνικού ρόλου της μοτοσυκλέτας

3.3.A.1 Ο ρόλος της μοτοσυκλέτας

Στο Παράρτημα 3 εμφανίζεται αναλυτικά το στοιχείο του ρόλου της μοτοσυκλέτας ανά έργο.

Ο ρόλος της μοτοσυκλέτας ως:

Ηρωίδα εντοπίζεται σε 48 από τα 110 έργα (44%), όπου λειτουργεί ως **Υποκείμενο**. Μερικά παραδείγματα:

«αστραπιαία φεύγει» [75]

«Με την αλαζονεία της δύναμής που θέλει / Αφανίστηκε η Η.Δ. σ' αυτοκινητόδρομους» [69]

«Ξεβράκωτο βράδυ. Μηχανάκια βροντούν στην παραλία.» [66]

«βογγάει θαρρείς για σένα» [84]

«ένα μοτοσακό πριόνισε τη νύχτα» [70]

«η μοτοσυκλέτα καλπάζει» [26]

Μέσο, σε 62 από τα 110 έργα (56%)

• όπου λειτουργεί ως **Αντικείμενο**. Μερικά παραδείγματα:

○ «με την καινούργια μου τη μηχανή» [6]

○ «νυχτερινή έξοδο με μοτοσυκλέτα» [7]

- «εσύ θα οδηγείς το σαρκικό Kawasaki σου» [46]
- με έμμεση αναφορά στη μοτοσυκλέτα ως αντικείμενο, μέσω της μοτοσυκλετιστικής ιδιότητας ανθρώπου, μέσω αναφοράς σε εξαρτήματα μοτοσυκλέτας, σε μοτοσυκλετιστικό εξοπλισμό ή και απουσία του. Μερικά παραδείγματα:
 - «οι μοτοποδηλάτες» [93]
 - «μ' αυτή τη κάσκα της Μεγάλης Ταχύτητας» [52]
 - «Δυο ρόδες διπλωμένες» [88]
 - «είχαν στην άσφαλο χυθεί ουσίες και περιπάθειες / γι' αυτό κι εγλίστησεν ο Νίκος
 - κι εκόπη το μεδούλι του μυαλού του.» [95]

Διαπιστώνεται μικρή διαφορά μεταξύ των αντρών και των γυναικών δημιουργών. Οι γυναίκες αποδίδουν περισσότερο τον ρόλο του Υποκειμένου-Ηρωίδας στη μοτοσυκλέτα, ενώ οι άντρες την προσεγγίζουν περισσότερο ως Αντικείμενο-Μέσο, καθορίζοντας και τα συνολικά ποσοστά (βλέπε παραπάνω).

Γυναίκες δημιουργοί: έξι έργα η μοτοσυκλέτα ως Υποκείμενο-Ηρωίδα και πέντε έργα ως Αντικείμενο-Μέσο

Άντρες δημιουργοί: 42 έργα η μοτοσυκλέτα ως Υποκείμενο-Ηρωίδα και 57 έργα ως Αντικείμενο-Μέσο

3.3.A.2 Το σύστημα αναβάτης-μοτοσυκλέτα

3.3.A.2.1 Το σύστημα αναβάτης-μοτοσυκλέτα και ο λογοτεχνικός ρόλος της μοτοσυκλέτας

Η υπόσταση του συστήματος αναβάτης-μοτοσυκλέτα αναγνωρίστηκε σε 23 έργα, στα οποία γίνεται σαφής αναφορά και στα δύο μέρη του συστήματος, εκ των οποίων σχεδόν σε όλα (21) ο λογοτεχνικός ρόλος της μοτοσυκλέτας λειτουργεί ως Υποκείμενο-Ηρωίδα.

Παραδείγματα:

«Ορμούν στην άσφαλο οι Χάρλεϋ (...) καθώς ο αναβάτης κάτωχρος τα χίλια κυβικά εις μάτην να ελέγξει προσπαθεί.» [90]

«η Γιαμάχα έφτυσε αίμα και τώρα ξεϊδρώνετε αγκαλιά» [92]

«Το δρόμο σκίζει ένα χιλιάρι σιδεράλογο με τον γκαζιάρη αναβάτη του» [44]

«Η μηχανή του, δυνατή, συνέχεια του κορμιού του, έλαμπε στο φως» [63]

«Αλύγιστη, μηχανική κατασκευή, λες να τη συγκινήσει τίποτα δεν μπορεί, όταν αστραπιαία φεύγει. (...) το αλύγιστο κι αδιάφορο της μηχανής (...) Ο νεαρός που το ανέβηκε φορούσε γάντια μαύρα, κράνος κόκκινο.» [75]

«Κι οι μηχανές με τα τιμόνια κρατημένα στα στιβαρά μπράτσα» [53]

«Πώς δε μάς σκότωσες και εμάς» [78]

Σε πέντε περιπτώσεις, μάλιστα, διαπιστώνεται οικειοποίηση χαρακτηριστικών της μηχανής από τον αναβάτη, όπως εκείνο της ταχύτητας κίνησης, της δύναμης, του ερωτισμού, αλλά και της αντιστοίχισης οργάνων σώματος αναβάτη με εξαρτήματα της μηχανής:

«μπαίνω με όλα μου τα γκάζια» [80]

«μια μηχανή για τα δυνατά σου αισθήματα (...) Εξατμίσεις και βενζίνες στα μέρη του ιδρώτα» [86]

«Κάτι υποκαθιστά / ανάμεσα στα σκέλια σου / η Kawasaki 1300» [30]

«Η μοτοσυκλέτα έχει ένα μεγάλο κενό εκεί που κάποτε βρισκόταν η μηχανής της. Το ίδιο κενό είχα κι εγώ, στο αριστερό μέρος του στήθους μου» [39]

«Με μηχανάκι εξωτερικώς / Με φτερά αγγέλων εσωτερικώς» [101]

Ο Ρίτσος, μάλιστα, ολοκληρώνει το σύστημα αναβάτης-μοτοσυκλέτα τοποθετώντας το στο πλαίσιο του· στον κατεξοχήν χώρο του, τον δρόμο: «Χρωματιστά μπουφάν. Μοτοσυκλέτες. Δρόμος.» [91]

Το φύλο του αναβάτη δεν είναι πάντα προσδιορισμένο. Στις περισσότερες περιπτώσεις αναγνωρίζεται άντρας αναβάτης. Μόνο σε έξι περιπτώσεις γίνεται σαφής αναφορά σε γυναίκα και σε όλες αυτές ο δημιουργός είναι άντρας. Παραδείγματα:

«Ένα κορίτσι καβαλάει τη μοτοσυκλέτα της» [15]

«Ανέμελη Τάνια μου / όταν εσύ σπάζεις / το φράγμα του μύθου / μόνο με τη γιαμάχα» [16]

«Μια μηχανή για τα δυνατά σου αισθήματα / χρειάζεσαι Βεργίνα» [86]

3.3.A.2.2 Συνεπιβάτης και ο λογοτεχνικός ρόλος της μοτοσυκλέτας

Εντοπίστηκαν 24 έργα, στα οποία γίνεται αναφορά σε συνεπιβάτη. Σε μία περίπτωση, μάλιστα, γίνεται σαφής αναφορά σε δύο συνεπιβάτες «καβάλησε τη μηχανή (κι άλλοι δύο από πίσω)» [34] και στις περισσότερες των περιπτώσεων (δεκαοχτώ) ο συνεπιβάτης είναι γυναικείου φύλου. Στις δεκαοχτώ από τις 24 περιπτώσεις των έργων αυτών η μοτοσυκλέτα λειτουργεί ως Αντικείμενο λογοτεχνικά. Έχει ενδιαφέρον ότι στις έξι περιπτώσεις όπου η μοτοσυκλέτα λειτουργεί ως Υποκείμενο-Ηρωίδα οι μισές προέρχονται από γυναίκες δημιουργούς, όταν ανάμεσα στους 67 δημιουργούς υπάρχουν μόνο εννιά γυναίκες.

3.3.A.3 Επιμέρους χαρακτηριστικά

3.3.A.3.1 Προσφώνηση μοτοσυκλέτα

Η μοτοσυκλέτα είτε ως Υποκείμενο είτε ως Αντικείμενο αναφέρεται με τα παρακάτω ονόματα: μοτοσυκλέτα, μηχανή, μηχανάκι, μοτοσακό, μοτοποδήλατο, δίτροχο. Ακόμη, ονομάζεται με βάση τη μάρκα της (π.χ. Yamaha, Kawasaki, Harley Davinson), το τύπο της (π.χ. σκούτερ) και τον κυβισμό της (π.χ. χιλιάρα, πεντακοσάρα). Επίσης, σε κάποιες περιπτώσεις γίνεται έμμεση αναφορά σε αυτήν (βλέπε 3.3.A.1) μέσω μοτοσυκλετιστικού εξοπλισμού ή εξαρτημάτων μοτοσυκλέτας. Τέλος, σε μία περίπτωση η μοτοσυκλέτα προσφωνείται μέσω μεταφοράς σχετικής με άλογο (βλέπε σιδεράλογο [44]). Οι συνηθέστεροι προσδιορισμοί είναι μοτοσυκλέτα, μηχανή, μηχανάκι, αλλά και το όνομα μάρκας μοτοσυκλέτας, καθώς και από εξαρτήματα όπως οι ρόδες, οι εξατμίσεις και τα λάστιχα. Εξαίρεση αποτελεί μια περίπτωση έργου, στο οποίο η μοτοσυκλέτα έχει ανθρώπινο όνομα και μάλιστα γυναικείο: Ανδρομάχη [19].

3.3.A.3.2 Προσομοιώσεις

3.3.A.3.2.1 Παρομοίωση μοτοσυκλέτας με φύλο

Δεν αναγνωρίστηκε κάποια προσομοίωση με φύλο, με εξαίρεση το έργο «Ανδρομάχη» [19], στο οποίο η Ανδρομάχη είναι η μοτοσυκλέτα και ο αναβάτης της είναι ερωτευμένος μαζί της. Έμμεσα, σε άλλα δύο έργα [25, 27] γίνεται αναφορά σε ζήλεια από την πλευρά της ερωτικής συντρόφου του αναβάτη για τη μοτοσυκλέτα.

«Άδικα φοβάσαι. Είναι μόνο μια μοτοσυκλέτα.» [25]

«Το νιώθω (...) σε ξελογιάζουν» [27]

Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις η μοτοσυκλέτα παίζει ρόλο Υποκειμένου-Ηρωίδας.

3.3.A.3.2.2 Παρομοίωση μοτοσυκλέτας με ζώο

Σε έντεκα έργα η μοτοσυκλέτα προσομοιώνεται με ζώο, είτε άλογο είτε τίγρη, χωρίς να εντοπίζεται κάποιος συσχετισμός με τον λογοτεχνικό ρόλο της (πέντε περιπτώσεις ως Υποκείμενο και έξι ως Αντικείμενο).

Παραδείγματα:

«σελωμένη στη Γιαμάχα σφιχτά» [56]

«ιππεύανε μεγάλες μηχανές» [50]

«Τ' άλογο του άλλαξε με χιλιάρα» [108]

«Κι η μοτοσυκλέτα καλπάζει» [26]

«καβαλικεύοντας εσείς την τίγρη του» [14]

3.3.A.3.2.3 Παρομοίωση αναβάτη με μοτοσυκλέτα

Σε μία περίπτωση αναβάτες παρομοιάζονται με μοτοσυκλέτα, όπου και ο λογοτεχνικός της ρόλος είναι αυτό του Υποκειμένου:

«λαμπεροί σαν τις παλιές μοτοσυκλέτες» [47]

3.3.A.3.2.4 Παρομοίωση μοτοσυκλετισμού με πτήση

Σε τρεις έργα εντοπίστηκε παρομοίωση του μοτοσυκλετισμού με πτήση, χωρίς συσχετισμό με τον λογοτεχνικό ρόλο της μοτοσυκλέτας (δύο περιπτώσεις ως Αντικείμενο και μία ως Υποκείμενο).

«φτερούγιζα στην άσφαλτο» [58]

«θαρρείς πετά» [84]

«Με μηχανάκι εξωτερικώς / Με φτερά αγγέλων εσωτερικώς» [101]

3.3.A.3.3 Χρώματα

Το κόκκινο και το μαύρο είναι τα χρώματα, που αναφέρονται ισάριθμα σε έξι περιπτώσεις έργων. Στις περισσότερες από αυτές (τέσσερις από τις έξι) ο ρόλος της μοτοσυκλέτας είναι ως Υποκείμενο-Ηρωίδα. Στις περισσότερες, τέσσερις από τις έξι περιπτώσεις το χρώμα αναφέρεται στο σώμα της μοτοσυκλέτας· στις άλλες το χρώμα αναφέρεται σε μέρη του εξοπλισμού του αναβάτη (γάντια, τζάκετ, κράνος).

«και γω ξεχώριζα απ' όλα τα δίτροχα το κατακόκκινο αίμα σου» [10]

«μαύρα τζάκετς, τα μαύρα γάντια, στα μαύρα τιμόνια» [53]

3.3.B. αναγνώριση του εύρους του συμβολικού φορτίου

Από τα 110 έργα η ανάλυση θεματικά ήταν δυνατή για τα 108 από αυτά. Τα έργα με κωδικό 99 και 100 αναφέρουν τη μοτοσυκλέτα ως ένα από τα αντικείμενα που παραθέτουν για να στοιχειοθετήσουν ένα σκηνικό, χωρίς κάποιο ιδιαίτερο προσδιοριστικό χαρακτηριστικό.

«Όλα τραγουδούν στον πλανήτη (...) μοτοποδήλατα» [99]

«Όλα τ' άχρηστα / Αυτά τ' αγαπώ (...) Τις μοτοσυκλέτες (...)» [100]

Στον πίνακα που ακολουθεί εμφανίζονται συγκεντρωτικά τα στοιχεία, που αναγνωρίστηκαν στα έργα και που αναπτύσσονται αναλυτικότερα παρακάτω στην ενότητα. Στο Παράρτημα 3 εμφανίζονται αναλυτικά τα στοιχεία ανά έργο.

Ομαδοποίηση στοιχείων	Στοιχείο συμβολικού φορτίου	Αριθμός έργων
Σχέση με χαρακτηριστικό οχήματος	Δύναμη	17
Σχέση με χαρακτηριστικό οχήματος	Υψηλή ταχύτητα κίνησης & Επιτάχυνση	22
Σχέση με χαρακτηριστικό οχήματος	Θόρυβος	22
Σχέση με χαρακτηριστικό οχήματος	Ευαλωτότητα	10
Σχέση με άλλες έννοιες	Επισημάνσεις οδήγησης	18
Σχέση με άλλες έννοιες	Θάνατος	29
Σχέση με άλλες έννοιες	Ζωή	1
Σχέση με άλλες έννοιες	Παραβατικότητα	7
Σχέση με άλλες έννοιες	Νύχτα	26
Σχέση με άλλες έννοιες	Ψυχική ανάταση	4
Σχέση με άλλες έννοιες	Ελευθερία	28
Σχέση με άλλες έννοιες	Νεότητα	18
Σχέση με άλλες έννοιες	Ερωτισμός	48
Χρήση μοτοσυκλέτας	Ως Μέσο βιοπορισμού	4
Χρήση μοτοσυκλέτας	Ως Μέσο μεταφοράς για προσωπική χρήση	18
Χρήση μοτοσυκλέτας	Ως Μέσο εντυπωσιασμού	10

Ομαδοποίηση στοιχείων	Στοιχείο συμβολικού φορτίου	Αριθμός έργων
Χρήση μοτοσυκλέτας	Ως Μέσο διαμόρφωσης εικόνας-στερεοτύπων	17

3.3.B.1. Αναγνώριση εννοιών σε σχέση με χαρακτηριστικά μοτοσυκλέτας ως οχήματος

3.3.B.1.1 Χαρακτηριστικό μοτοσυκλέτας - Δύναμη

Το χαρακτηριστικό της δύναμης αναγνωρίστηκε σε δεκαεφτά κείμενα, το οποίο εκφράζεται:

- άμεσα με αναφορά στον μεγάλο κυβισμό μιας μοτοσυκλέτας. Παραδείγματα:
 - «πεντακοσάρα θα ήταν, χιλιάρα ίσως» [71]
 - «Το άλογό του το άλλαξε με χιλιάρα» [97]
 - «Κάτι υποκαθιστά ανάμεσα στα σκέλια σου η Kawasaki 1300» [30]
- άμεσα με αναφορά στη λέξη δύναμη. Παραδείγματα:
 - «Μια μηχανή για τα δυνατά σου αισθήματα [86]
 - «μια δυνατή μοτοσυκλέτα» [1]
 - «μια όμορφη, δυνατή μοτοσυκλέτα» [43]
 - «Η μηχανή του, δυνατή,..» [63]
 - «Με την αλαζονεία της δύναμης που θέλει / Αφανίστηκε η Η.Δ. σ' αυτοκινητοδρόμους» [69]
- έμμεσα μέσω συναφών φράσεων και συνώνυμων λέξεων. Παραδείγματα:
 - «Καθώς το παρατήρησα ακουμπημένο στον κιτρινοβαμένο τοίχο (...) οι καμπύλες φανταχτερά μεταλλικές προβάλλανε το αίσθημα βεβαιότητας (...) αλύγιστη, μηχανική κατασκευή» [75]
 - «Η Η.Δ. μεγαλοφυές επινόημα / Δίχως ήττα άρα και οίκτο / Νεύμα με βεβαιότητα» [68]
 - «άτρωτο πυρωμένο κορμί» [96]
 - «με τα τιμόνια κρατημένα στα στιβαρά μπράτσα» [53]

3.3.B.1.2 Χαρακτηριστικό μοτοσυκλέτας - Υψηλή ταχύτητα κίνησης & Επιτάχυνση

Η μοτοσυκλέτα μπορεί να αναπτύξει γρήγορα σχετικά υψηλή ταχύτητα κίνησης, όσο μικρό κυβισμό και να έχει. Είναι ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό αυτού του οχήματος, όπου ο συνδυασμός της επιτάχυνσης με το μικρό μέγεθος και το στενό σχήμα της του δίνει σβελτάδα και δυναμικότητα, προκαλώντας έκπληξη υπό ορισμένες συνθήκες. Το χαρακτηριστικό αυτό εντοπίζεται σε 22 έργα, αλλά συσχετίζεται ταυτόχρονα με τα περισσότερα αν όχι όλα τα τεχνικά χαρακτηριστικά και τις έννοιες που εντοπίστηκαν (βλέπε Παράρτημα 3), όπως της δύναμης μέσω κυβισμού, του ερωτισμού, της επισφαλούς οδήγησης, του θανάτου, του θορύβου, της ευαλωτότητας, της νεότητας, της ψυχικής ανάτασης και του αισθήματος ελευθερίας. Παραδείγματα:

«να τρέχει με διακόσια χιλιόμετρα» [19]

«αστραπιαία μοτοσυκλέτα. Πέρασε. Ο έρωτας ήταν (...) δικαίωμα στην αιώνια νεότητα του κόσμου» [20]

«Το δρόμο σκίζει ένα χιλιάρι σιδεράλογο με τον γκαζιάρη αναβάτη του» [44]

«μ' αυτή τη κάσκα της Μεγάλης Ταχύτητας» [52]

«Όταν τα χίλια παν με χίλια» [61]

«Έτσι χτυπούν στη βροχή τα λάστιχα» [87]

«μπαίνω με όλα μου τα γκάζια» [80]

«με τα γκάζια κολλημένα (..) Με φτερά στα πόδια και ελευθερία με τα κυβικά (...) πώς τραβάει» [84]

«Έτσι χτυπούν στον αέρα τα σίδερα» [87]

«στον ίλιγγο της ταχύτητας» [97]

«Κάτι αιφνίδιες μοτοσυκλέτες» [67]

«αστραπιαία φεύγει (...) θόρυβος (...) αποκρουστικός» [75]

«κι ως επιτάχυνε η μηχανή (...) κι ως έτρεχεν η μηχανή, τόσο πιο γρήγορα ενόμιζεν πως την διαπερνούσαν οι φαλλοί. Κι ως επιτάχυνε η μηχανή, ανεπαισθήτως, ωσάν χοάνη ζώσα ηδονής, ανοίγαν περισσότερο της γιαπωνέζας οι μηροί.» [105]

3.3.B.1.3 Χαρακτηριστικό μοτοσυκλέτας - Θόρυβος

Σε 22 έργα εντοπίζεται το στοιχείο του θορύβου, το οποίο μπορεί να προέρχεται από τον ήχο του κινητήρα, την εξάτμιση ή την κόρνα. Ο θόρυβος μπορεί να λειτουργεί για πρόκληση εντυπωσιασμού, προσοχής ή και εσκεμμένης ενόχλησης, για έκφραση διαμαρτυρίας, αλλά και για έκφραση χαράς και ζωντάνιας. Έτσι, το πρόσημο αναφοράς του μπορεί να χαρακτηριστεί ως αρνητικό, ως θετικό, αλλά και ως ουδέτερο.

Παραδείγματα με αρνητικό πρόσημο:

«Θορυβοποιός» [73]

«σκάρτα σκούτερ σπέρνουν εμετά μεταλλικά» [72]

«ξέφρενο θόρυβο» [67]

Παραδείγματα με θετικό πρόσημο:

«Πιο πολλές μοτοσυκλέτες / θορυβούν το πρωί στη γειτονιά. / Έρχεται η Άνοιξη.» [54]

«μ' έναν ζωηρό, χαρούμενο θόρυβο, σαν παλιό ροκ τραγούδι» [43]

«χαρούμενη μπάντα» [77]

Ως θετική αναφορά στον θόρυβο θα μπορούσε να ενταχθεί και μια συσχετίσή του με έκφραση σύγχρονης διαμαρτυρίας.

«με συνεπαίρνει αυτή η βραχνή, βάρβαρη καπηλεία του ήχου. Είναι η πιο σύγχρονη κραυγή» [74]

Παραδείγματα με ουδέτερο πρόσημο:

ο ταχυδρόμος ... «μαρσάρει δυνατά τη μηχανή και φεύγει» [29]

3.3.B.1.4 Χαρακτηριστικό μοτοσυκλέτας - Ευαλωτότητα

Το στοιχείο της ευαλωτότητας εντοπίζεται σε δέκα έργα. Η μοτοσυκλέτα —κατασκευαστικά— ως όχημα μονού ίχνους και χωρίς κέλυφος προστασίας του αναβάτη χαρακτηρίζεται από υψηλή ευαλωτότητα και αντιμετωπίζει διαρκώς εν δυνάμει κινδύνους. Αυτοί οι κίνδυνοι μπορεί να αφορούν καιρικές συνθήκες και τις διαρκώς μεταβαλλόμενες συνθήκες του περιβάλλοντος κίνησης, καθώς και την ποιότητα του οδοστρώματος. Η ισορροπία της είναι διαρκώς επισφαλής και η προστασία του αναβάτη είναι άμεσα συσχετισμένη με τον ατομικό του εξοπλισμό. Ωστόσο,

αυτή η αμεσότητα/επαφή με το περιβάλλον είναι και αυτή που μπορεί να θέτει στον αναβάτη σε κατάσταση ψυχικής ανάτασης (βλέπε 3.3.B.2.6).

Παραδείγματα:

«κι εγλίστηρσεν» [95]

«τα υστερικά βράδια της ανυπομονησίας» [49]

«σαν εξάγγελιο (...) των κινδύνων τους σ' αυτόν τον καιρό / μ' αυτή τη κάσκα της (...) της Μεγάλης Απειλής» [52]

«άτακτη μοτοσυκλέτα / κρούοντας τον κώδωνα κινδύνου» [76]

«Γαλάζιες χάντρες (...) ακόμη και μπροστά στον κίνδυνο» [77]

«Κίνδυνος / πιάνει τρεμούλα και μου κόβονται τα πόδια / φοβάμαι ακόμα ένα δυστύχημα παλιό» [80]

«Έτσι χτυπούν στη βροχή τα λάστιχα» [87]

«ένιωθα όμορφα, έτσι όπως το αεράκι περνούσε από μέσα μου και με δρόσιζε» [39]

3.3.B.2 Αναγνώριση σχέσης της μοτοσυκλέτας με άλλες έννοιες

3.3.B.2.1 Σχέση με την επισφαλή οδήγηση

Η μοτοσυκλέτα συσχετίζεται με την επισφαλή οδήγηση σε δεκαοχτώ έργα στο πλαίσιο παραβατικής οδήγησης με τη μοτοσυκλέτα, συχνά σε παράνομους αγώνες (κόντρες), με οδήγηση με υπερβολική ταχύτητα κίνησης, με επίδειξη δεξιοτήτων χειρισμού του οχήματος και με παραβίαση Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας, αλλά και με χρήση ουσιών. Παραδείγματα:

«Άρχισε τότε τις φιγούρες με το μηχανάκι» [24]

«βιαστική βίαιη κίνηση» [75]

«κάνουν φιγούρες πάνω στο μοτοσακό» [21]

«κόντρες / η Γιαμάχα έφτυσε αίμα και τώρα ξειδρώνετε αγκαλιά με εκατόν εξήντα / ορμούν στην άσφαλο / τα φανάρια τους σβηστά μόνο τα φρένα τους στριγκλίζουνε» [90]

«μια κόντρα ακόμη» [88]

«όταν κάνει προσπεράσεις» [86]

«Σκορπούσε βία / ο καλπασμός ακολουθούσε την πορεία Τ' άγριο φρένιασμα» [65]

«Σούζες» [49]

«σπάσεις το φράγμα του μύθου» [16]

«στη μεγάλη κόντρα» [89]

«Τι κούρσα ήταν αυτή; (...) είν' απλοί καμικάζι» [53]

3.3.B.2.2 Σχέση με τον θάνατο

Ο θάνατος είναι μία έννοια που αναγνωρίζεται σε 29 έργα είτε με άμεση αναφορά στη λέξη θάνατος είτε με αναφορά σε σχετικές λέξεις και φράσεις. Ο θάνατος εμφανίζεται όχι μόνο ως αποτέλεσμα επισφαλούς οδήγησης ή ευαλωτότητας της μηχανής ως όχημα, αλλά και ως μέσο πρόκλησης για επίδειξη και απόδειξη υπεροχής ή και ηρωοποίησης [53, 76, 82]. Επιπλέον, συσχετίζεται με τη χρήση ουσιών [49, 95]. Παραδείγματα:

«Αφανίστηκε η Η.Δ. σ' αυτοκινητόδρομους» [69]

«με τη μηχανή ακούμπησαν στις φυλλωσιάς την άκρη και θρυματίστηκαν οι δείκτες του ρόλεξ» [64]

«με εκατόν εξήντα χάνονται» [90]

«Άγγελος Κυρίου θα έρθει σε μια YAMAHA» [96]

«Έτσι βάρανε στις μάνας του την πόρτα τα μαντάτα» [87]

«Η ζωή έχει σβήσει» [88]

«κατά 'κεί που αναλήπτονται οι μοτοποδηλάτες» [93]

«Κι η μάνα τους στα μαύρα» [91]

«Είχεν ο Θάνατος μεθύσει (...) είχαν στην ασφαλτο χυθεί ουσίες (...) εγλίστρησεν ο Νίκος κι εκόπη το μεδούλι του μυαλού του» [95]

«μαύρα στεφάνια» [86]

«μηχανή μας φόνευσε / που πέθανα με μηχανάκι» [85]

«μυριάδες εικόνες σε ένα θάνατο» [61]

«σκοτώθηκε» [89]

«δεκάξι χρονών κόπηκα στις εξετάσεις / κόπηκα στο άπειρο» [58]

«να πεθαίνει με την ώρα της πάνω στη μοτοσυκλέτα» [81]

«πέφτουν στην άσφαλτο νεκροί» [47]

«σαν σε κούρσα θανάτου» [53]

«φλερτ με το θάνατο, πάνω στην άτακτη μοτοσυκλέτα» [76]

«Από τη μοτοσυκλέτα εμπαίζω το θάνατο που παρασταίνει τη ζωή.» [82]

3.3.B.2.3 Σχέση με τη ζωή

Ο Ρίτσος [2] θαυμάζει τη μοτοσυκλέτα ακριβώς και για το οριακό της ισορροπίας της (βλέπε παραπάνω, Ευαλωτότητα). Με βάση αυτό ακριβώς το στοιχείο της, υμνεί τη νίκη της ζωής· μια νίκη επί του θανάτου.

«Κόκκινο πουκάμισο

γαλάζια μάτια

μοτοσυκλέτα—

τι αξία έχει το ποίημα

γερμένο κάπως πλάι

προς την αθανασία;»

3.3.B.2.4 Σχέση με παραβατικότητα

Σε επτά έργα η μοτοσυκλέτα συσχετίζεται με την παραβατικότητα. Η μοτοσυκλέτα είχε και έχει στιγματιστεί ως μέσο παραβατικής κυκλοφοριακής συμπεριφοράς λόγω των τεχνικών του χαρακτηριστικών (ευελιξία, σβελτάδα και υψηλή ταχύτητα κίνησης) ή ως μέσο δράσης και διαφυγής ομάδων με παραβατικές δράσεις.

«πέντε τσογλάνια (τα δυο με μηχανάκια) ξεμοναχιάζουν αδελφές και τις χτυπούν αλύπητα» [32]

«Μέσ' από την κουρτίνα της ομίγλης και των stop ανοίξανε μια τρύπα και περάσανε οι “καμικάζε”» [48]

«γλιτώνουν απ' τους μπάτσους» [49]

«συλλάβανε πολλούς ανυποψίαστους νεαρούς που τους κατηγορήσαν (...) βεβήλωση (...) κλέψαν» [60]

«όλη νύχτα βράχνιασαν τα περιπολικά» [92]

«ληστής» [98]

«ληστάρχων» [47]

3.3.B.2.5 Σχέση με τη νύχτα

Σε 26 έργα η νύχτα δίνει το σκηνικό μέσα στο οποίο η μοτοσυκλέτα και ο αναβάτης της δρουν. Παραδείγματα:

«απ' της νύχτας το τσιγκέλι» [56]

«ένα μοτοσακό πριόνισε τη νύχτα» [70]

«Έτσι μυρίζουν στη νύχτα οι βενζίνες» [87]

«Η νύχτα γίνεται χώμα κι ουσία» [26]

«ιππεύανε μεγάλες μηχανές βουλιάζανε στη νύχτα μαγικά» [50]

«και τότε φεύγεις απ' έναν σκοτεινό κι έρημο δρόμο τρέχοντας (...) και μόνη απόκριση στη νύχτα» [59]

«κατά τις τρεις κόβοντας στα δύο μιαν απόπειρα ύπνου» [71]

«να χάνονται στη νύχτα» [13]

«νυχτερινή έξοδο» [7]

«Ξεβράκωτο βράδυ» [66]

«όλη νύχτα βράχνιασαν τα περιπολικά» [92]

«Σκοτάδι στη Συγγρού» [11]

«σκοτάδι, εδώ κι εκεί σταματημένα γιωταχί» [23]

«τα βράδια και να μη σταματάς πουθενά » [1]

«τη βραδινή βροχή» [8]

«την ώρα που τελειώναν οι νυχτερινές σχολές κι οι δρόμοι πλημμυρίζαν από εξατμίσεις μηχανών» [60]

«το σαββατόβραδο» [6]

«Τον ακολούθησα στο πηχτό σκοτάδι, στην άγρια νύχτα» [53]

«φιλιά στο σκοτάδι» [33]

3.3.B.2.6 Σχέση με την ψυχική ανάταση

Σε τέσσερα έργα η μοτοσυκλέτα αναφέρεται ως όχημα χαράς και γενικότερα ψυχικής ανάτασης. Ο Κηληδόνης γράφει «Είναι όμορφο να τρέχεις σ' άδειους δρόμους (...) κι όταν γέρνεις στις στροφές μη το φοβάσαι» [1] και «ένιωθα όμορφα, έτσι όπως το αεράκι περνούσε από μέσα μου και με δρόσιζε.» [39]. Ο Ρίτσος [18] δίνει ένα όμορφο στιγμιότυπο της ψυχικής αυτήν κατάστασης «Δυο αγόρια αγκαλιασμένα πάνω στη μοτοσυκλέτα γελάνε δυνατά, τρέχουν». Τέλος, ο Λαζαρίδης αναφέρεται σε αυτήν την έξαψη, που νιώθει ο αναβάτης καθώς μπαίνει στη στροφή πλαγιασμένος με όλο τον έλεγχο της μοτοσυκλέτας, έχοντας ακριβώς τις κατάλληλες στροφές και την κατάλληλη σχέση στο κιβώτιο, ώστε να βιώσει την τελειότητα του πλαγιάσματος· του μοναδικού τρόπου που στρίβει η μοτοσυκλέτα.

«στις στροφές να γέρνουμε με δύναμη στο έδαφος / ικέτες μιας έξαψης αστραπιαίας». [62]

3.3.B.2.7 Σχέση με την ελευθερία

Η μοτοσυκλέτα συσχετίζεται σε πολλά έργα (28) με την ανάγκη για την αίσθηση της ελευθερίας, μέσω φυγής μεταφορικά, μέσω περιπλάνησης (άσκοπης πορείας χωρίς προορισμό και όρια) ή και ταξιδιού ως *μοτοπλάνητας*. Παραδείγματα:

«ανέβα στη μοτοσυκλέτα σου και φύγε» [15]

«πάνω ανέβαινα και χανόμουν χοροστατών» [10]

«κι όλα αυτά που σου τη σπάνε ξέχασέ τα (...) είναι όμορφο να τρέχεις στα λιβάδια / να μη σταματάς πουθενά» [1]

«έχω ταξιδέψει πολύ σ' άγνωστα μέρη» [40]

«έλα μαζί μου, (...) ξεκινάω για την Ανδαλουσία» [43]

«Όνειρο σαλταρισμένο ν' αποδράσει» [69]

«ιππεύανε μεγάλες μηχανές / βουλιάζανε στη νύχτα μαγικά» [50]

«Είμαι η έρημη ασφατωμένη δημοσιά που αφήνεται σαν μεθυσμένη ανηφορίζοντας με τις μοτοσυκλέτες» [38]

«άρχισα να τρέχω, όχι πολύ γρήγορα (...) και άρχισα να τρέχω δίπλα στη θάλασσα πάνω στη ζεστή άμμο, ώσπου χάθηκα» [39]

«Όταν βαρέθηκα, ανέβηκα πάλι στη μοτοσυκλέτα και άρχισα να τρέχω δίπλα στη θάλασσα πάνω στη ζεστή άμμο, ώσπου χάθηκα (...) πάνω σε μηχανές με τον Σπύρο, τον Πέτρο, τον Λουκά χάθηκα» [40]

«Παίρνεις φόρα και χάνεσαι μέσα στον κόσμο / εσύ θα οδηγήεις το σαρκικό Kawasaki σου μέσα στα όνειρα, στις λάσπες και στις λέξεις» [46]

«φτερούγιζα στην ασφαλτο τους πανικούς μου» [58]

«Φεύγω. Πάνω στη μοτοσυκλέτα χαιρετώ την κορυφογραμμή που σε κρύβει / Με κατατρέχουν νταλίκες φορτηγά / στρατιωτικά λεωφορεία» [82]

«ζητούσε κάτι να βρει, έτσι γενικά κι αόριστα, χωρίς να ξέρει τι (...) χαμένος στον κόσμο του» [88]

«Ίκαρος / οι άσφαλτοι μοτοσυκλέτα (είναι)» [89]

«σου μένει το μηχανάκι. Καβάλησέ το μάνι-μάνι και γρήγορα μπες στων άλλων τροχοφόρων τη σειρά. Γύρους να κάνεις ως την έσχατή σου μέρα στην τροχιά ενός ατέρμονος κοχλία.» [103]

«Τρέχω παντού με σκοτεινές μοτοσυκλέτες / Όλα είναι δρόμος / Κι όλα είναι χώμα» [106]

«υπόσχεται τα μεγάλα ταξίδια» [19]

«σου μένει το μηχανάκι. Καβάλησέ το μάνι-μάνι και γρήγορα μπες στων άλλων τροχοφόρων τη σειρά. Γύρους να κάνεις ως την έσχατή σου μέρα στην τροχιά ενός ατέρμονος κοχλία.» [103]

3.3.B.2.8 Σχέση με τη νεότητα

Η μοτοσυκλέτα συσχετίζεται συχνά (σε δεκαοχτώ έργα) με τη νεότητα:

- είτε με την ίδια τη νεότητα ως έννοια. Παράδειγμα:
 - o «δικαίωμα στην αιώνια νεότητα» [20]
- είτε άμεσα με τους νεαρής ηλικίας αναβάτες της. Παραδείγματα:
 - o «Καλά παιδιά - μόνο άγρια, από νιάτα!» [53]
 - o «Αυτοί οι νέοι ... σαν εξάγγελτοι, να! Των νιάτων τους» [52]

- «Συχνά μέσα απ’ τις χαραμάδες προλαβαίνω να δω την πίσω ρόδα ή τον μοτοποδηλάτη, έστω κι ένα μέλος του σώματός του πολύ νεανικό κι ωραίο κατά κανόνα» [74]
- «κατευθύνεται στο νέο με τη μηχανή» [8]
- «Δυο αγόρια αγκαλιασμένα πάνω στη μοτοσυκλέτα...γελάνε δυνατά, τρέχουν, φωνάζουνε» [18]
- «για την πόλη με τους νέους της πάνω στις μηχανές» [51]

3.3.B.2.9 Σχέση με τον ερωτισμό

Κοινός τόπος σχεδόν για τα μισά έργα (48) είναι η έννοια του ερωτισμού σε σχέση με τη μοτοσυκλέτα. Μπορούν να γίνουν τρεις ομαδοποιήσεις για τις οποίες δίνονται αντίστοιχα παραδείγματα:

Ομαδοποίηση 1. Η μοτοσυκλέτα αναφέρεται ως μέσο εντυπωσιασμού και φλερτ ή ακόμη και ακούσιας γοητείας.

«Με φλέρταρε, και μια μέρα ήρθε στη σχολή με τη μηχανή του. Άφησα τα βιβλία μου κάπου πρόχειρα και πήγα μαζί του για μια βδομάδα.» [36]

«Τον βλέπω κάθε μέρα / αφήνει τη μηχανή στα χώματα / τινάζει το ρεβέρ στο παντελόνι / πίσω χτενίζει τα μαλλιά / μέσα σε μηχανουργείο χάνεται» [4]

«και τον Ρίκο καμάρι με τα καλά του να κόβει βόλτες» [5]

«αρέσουνε τα μηχανάκια, οι μηχανές» [12]

«Οι νέοι κάθε Κυριακή στη γειτονιά μου / κάνουν φιγούρες πάνω στα μοτοσακό / και πειράζουν τα κορίτσια. / Τους βλέπω απ’ το παράθυρο / και τους ζηλεύω. / Πόσο θα ήθελα / να ‘χα κι εγώ ένα μοτοσακό / κι ένα κορίτσι για την Κυριακή / να πάμε βόλτα στο Πασαλιμάνι.» [21]

«οι “καμικάζε” με τα κορίτσια πάνω στη μαύρη μοτοσυκλέτα» [48]

«κάθως μου φεύγεις σελωμένη στη Γιαμάχα σφιχτά στον έτσι σου χυμένη προς το μέλλον» [56]

«Σούζες σου λέω. Αλλιώς σε βλέπω να τρέχεις σε γραφεία συνοικισίων (...) Σούζες με μηχανάκια» [102]

Ομαδοποίηση 2. Η μοτοσυκλέτα λειτουργεί ως στοιχείο ερωτικής εικόνας ή διάθεσης.

«κατευθύνεται στο νέο με τη μηχανή / που καπνίζει και περιμένει» [8]

«Πάρε μία δυνατή μοτοσυκλέτα / πάρε και το κορίτσι σου μαζί / κι όλα αυτά που σου τη σπάνε ξέχασέ τα» [1]

«στη θεία συνουσία της ασφάλτου δοσμένου» [57]

«στη μαύρη μοτοσυκλέτα εγώ να μετρώ τα χιλιόμετρα και συ να κοιτάς κατάματα τον άνεμο (...) Ο λυρισμός μας πλέον, τραγούδι του κινητήρα κι οσμή της ασφάλτου.» [62]

«Σε λιγάκι την ανέβασε πάνω στο μηχανάκι» [104]

«με τη χτεσινή αγάπη να αιμορραγεί» [61]

«Από το πάρκο στη Μυροβόλο το μηχανάκι αστράφτει στον ήλιο, αντανακλά το χαμόγελό σου και με διαλύει στο φως.» [9]

«βογγάει θαρρείς για σένα» [84]

«τυλίγοντας τον έρωτα στον ξέφρενο θόρυβο» [67]

«καβαλικεύοντας εσείς την τίγρη έτσι σας ανασηκώνονται φουστίτσες (...) έλα στη σέλα αγκομαχάτε» [14]

«βλέπω τα μηχανάκια απέναντι ν' αράζουν / τα γυμνά σώματά τους στη θάλασσα φαντάζομαι (...) Τις μηχανές τους πάνω στα βράχια αραγμένες» [17]

«Δυο αγόρια αγκαλιασμένα πάνω στη μοτοσυκλέτα» [18]

«Με πήρε με τη νέα του μηχανή και πήγαμε βολτίτσα στο Καραμπουρνάκι» [23]

«τον κρατούσε από τη μέση για να μην πέσει από το μηχανάκι (...) ψάχνοντας μέρος για τον έρωτά τους» [24]

«Οι γυναίκες που ξεπροβάλλουν (...) από πίσω τις παίρνουν μοτοσυκλέτες (...) και πήραν έναν έρωτα καθημερινό» [28]

«Ωρα να το διαλύσουμε, κούμπωσε το μπουφάν, πάρε το ύφος για τους δρόμους, καβάλησε τη μηχανή (κι άλλοι δυο από πίσω) και πες τους ό,τι θέλεις για μένα —μόνο γι' αυτό το φιλί πίσω στη μάντρα που βγήκες για κατούρημα, μην τους κάνεις κουβέντα.» [34]

«Στην απaráμιλλη ηδονή της ασφάλτου» [69]

«στους δύο που στήνουν το μηχανάκι στον τοίχο κι ανταλλάσσουν φιλιά στο σκοτάδι, όλα φαίνονται απαγορευμένα, μα πιο πολύ η αγάπη» [33]

«Έτσι με σένα που σε συνάντησα άξαφνα / μετά από έξι μήνες που 'χα να σε δω / ένιωσα ένα φρενάρισμα / και τρόπο από δυστύχημα παλιό» [95]

«Και στη ράχη της, φορώντας μια ωραία, λευκή, δερμάτινη φορεσιά αναβάτη, το αγόρι, εκείνο το ίδιο αγόρι του ονειρού.» [43]

«καρφώνουν το βλέμμα στη μέση του μοτοσυκλετιστή / εκεί που τυλίγονται αμήχανα τα χέρια του συνεπιβάτη» [45]

«Η μηχανή του, δυνατή, συνέχεια του κορμιού του, έλαμπε στο φως πετώντας πάνω από πυρές ερωτευμένες νεφέλες.» [63]

«Χρωματιστά μπουφάν. Μοτοσυκλέτες. Δρόμος. Βιασύνη. Καύλα. Βίτσισμα του ανέμου.» [91]

«θα περάσω τα χέρια σφιχτά γύρω στο άτρωτο πυρωμένο κορμί» [96]

Ομαδοποίηση 3. Η μοτοσυκλέτα μπορεί να λειτουργεί και η ίδια ως αντικείμενο ή υποκείμενο ερωτισμού, ή μπορεί να ταυτιστεί με τον ίδιο τον έρωτα, ή και να προκαλεί ζήλια. Επίσης, μπορεί να αποτελεί αντικείμενο θαυμασμού.

«ήταν τόσο ερωτική η Ανδρομάχη που τα κορίτσια την αγαπούσαν (...) την έβλεπε εκεί, στις κεντρικές σελίδες, ερωτική, απαστράπτουσα, ωραία» [19] Η Ανδρομάχη είναι μοτοσυκλέτα

«η ηδονισμένη ανάσα της (...) Το νιώθω (...) σε ξελογοιάζουν» [27]

«Άδικα φοβάσαι / Είναι μόνο μια μοτοσυκλέτα» [25]

«είσαι μια τέρψη ευτελής / με το εφήμερο σου μακιγιάζ» [76]

«Το ευάγωγον είδολο της Η.Δ. (...) που αυτοσπαράσσεται ηδονισμένο» [65]

«Κι ως έτρεχεν η μηχανή, τόσο πιο γρήγορα ενόμιζεν πως την διαπερνούσαν οι φαλλοί. Κι ως επιτάχυνε η μηχανή, ανεπαισθήτως, ωσάν χοάνη ζώσα ηδονής, ανοίγαν περισσότερο της γιαπωνέζας οι μηροί.» [105]

«αστραπιαία μοτοσυκλέτα. Πέρασε. Ο έρωτας ήταν» [20]

«ποίημα» [3]

«μεγαλοφυές επινόημα» [68]

«Άγγελοι κρανοφόροι, μοτοσυκλετιστές με φύλο και πάθος / στη θεία συνουσία της ασφάλτου δοσμένοι αποφάσισαν: Άσε τη Μαρία να περιμένει» [57]

«Κάτι υποκαθιστά / ανάμεσα στα σκέλια σου / η Kawasaki 1300» [30]

«λαχταριστές μοτοσυκλέτες» [31]

«Της Βάσιας όμως αρέσανε οι βόλτες με το μηχανάκι» [35]

«όπως λιώνει πρωινή μοτοσυκλέτα θωρώντας την Τριπολιτσά εν στύσει» [107]

3.3.B.3 Αναγνώριση μοτοσυκλέτας ως μέσο

3.3.B.3.1 Ως Μέσο βιοπορισμού

Αναγνωρίζεται σε τέσσερα έργα η μοτοσυκλέτα ως μέσο βιοπορισμού και ειδικότερα ως:

- μέσο μεταφοράς για επαγγελματική χρήση — τρεις περιπτώσεις: ταχυδρόμος [29], για μεταφορές [103], για μεταφορά υλικών μάλιστα [55]
- μέσο θεάματος για επαγγελματική χρήση — μία περίπτωση: γύρος θανάτου [40]

3.3.B.3.2 Ως Μέσο μεταφοράς για προσωπική χρήση

Σε δεκαοχτώ έργα γίνεται σαφής αναφορά της μοτοσυκλέτας ως μέσο για προσωπική χρήση για:

- καθημερινή μετακίνηση προς/από τη δουλειά (δύο έργα)
 - «σε μηχανουργείο χάνεται» [4]
 - «Χαλασμένοι δρόμοι, χορεύουν τον άνθρωπό μου μέσα στα λασπόνερά τους όταν γυρίζει με το μηχανάκι απ' τη δουλειά» [79]
- αναψυχή (σε δεκαέξι έργα) μέσω άσκοπων περιπλανήσεων μικρής ή μεγάλης εμβέλειας χρονικής και αποστάσεων, μέσω εκδρομών και ταξιδιών. Παραδείγματα:
 - «να τρέχεις σ' άδειους δρόμους» [1]
 - «πλανώδια μέδουσα» [11]
 - «κρυφή νυχτερινή έξοδο με μοτοσυκλέτα» [7]
 - «να πάμε βόλτα στο Πασαλιμάνι» [21]
 - «το σαββατόβραδο και σταματάω μονάχα σ' όσες βιτρίνες με φορέματα γουστάρει η Λίτσα μου» [6]
 - «Αλωνίσαμε τα βουνά με τη μοτοσυκλέτα, κοιμόμασταν όπου τύχαινε. Αφού χορτάσαμε έρωτα και βόλτες» [36]
 - «ξεκίνησε με “Καβασάκι” για να πάει να κάνει ένα μπανάκι» [104]

«εκδρομές με το μηχανάκι» [22]

«Κυριακές (...) βγαίνουν από τα σπίτια τους (...) χάνονται κάτω από τον ήλιο» [13]

3.3.B.3.3 Ως Μέσο εντυπωσιασμού

Σε δέκα έργα η μοτοσυκλέτα χρησιμοποιείται από τον αναβάτη της ως μέσο εντυπωσιασμού με σκοπό την:

- πρόκληση θαυμασμού και επίδειξη υπεροχής —ακόμη και απέναντι στον ίδιο τον θάνατο [53, 84]— με επισφαλή οδήγηση (επίδειξη δεξιοτήτων) και με τον θόρυβο της ίδιας της μηχανής.
- ερωτική πρόκληση, έχοντας ως μέσο εντυπωσιασμού την επισφαλή οδήγηση μοτοσυκλέτας και την ίδια την ύπαρξη της μοτοσυκλέτας, την εμφάνισή της, αλλά και την όλη παρουσία της.

Παραδείγματα:

«άκουσα μαζί τους βρυχηθμούς όλους (...) Κι ύστερα οι προβολείς μ' αποτύφλωσαν (...) Πολλοί έκαναν κι οχτάρια μ' επιδεξιότητα ανοίγοντας μονοπάτια ανάμεσα στα σωριασμένα κορμιά κι άλλοι μοιάζαν να κεντάν ένα νήμα ευθύ ολόμαυρο ήταν η εντύπωσή μου απ' τα μαύρα τζάκετς, τα μαύρα γάντια στα μαύρα τιμόνια;» [53]

«Άρχισε τότε τις φιγούρες με το μηχανάκι» [24]

«κάνουν φιγούρες πάνω στο μοτοσακό» [21]

«Κι εκείνη (η μοτοσυκλέτα) ελάχιστα σεμνή» [76]

«λαμπίκο την Κυριακή με δύο σημαίες μπροστά / τρία κουδούνια και μια φούσκα χαλκομανίες και φώτα στις ακτίνες και τον Ρίκο καμάρι με τα καλά του να κόβει βόλτες» [5]

«Με τα γκάζια κολλημένα κι ήχο φοβερό / μα συ μόλις που τ' ακούς / κι ήρεμα κοιτάς τον ουρανό» [84]

«Με φλέρταρε, και μια μέρα / ήρθε στη σχολή με τη μηχανή του. / Άφησα τα βιβλία μου κάπου πρόχειρα / και πήγα μαζί του για μια βδομάδα.» [36]

«σούζες μπροστά σε καταγωγή» [49]

«Σούζες σου λέω. Αλλιώς σε βλέπω να τρέχεις σε γραφεία συνοικεσιών» [102]

3.3.B.3.4 Ως Μέσο διαμόρφωσης εικόνας-στερεοτύπων

Σε δεκαεφτά έργα αναγνωρίζονται στερεότυπες εικόνες για τους μοτοσυκλετιστές, που παραπέμπουν άμεσα ή έμμεσα σε κάποιον τρόπο ζωής ή τρόπο αντίληψης της ζωής. Παραδείγματα:

«Άγγελοι κρανοφόροι» [57]

«αφήνει τη μηχανή στα χώματα / τινάζει το ρεβέρ στο παντελόνι / πίσω χτενίζει τα μαλλιά / μέσα σε μηχανουργείο χάνεται» [4]

«Διαβάξει απ' την αρχή ως το τέλος την αθλητική. Συναρμολογεί το μηχανάκι. Για να το ξαναλύσει.» [110]

«πέντε τσογλάνια (τα δυο με μηχανάκια) / ξεμοναχιάζουν αδερφές και τις χτυπούν αλύπητα» [32]

«Ανέμελη Τάνια μου» [16]

«εικόνα σου να χαιρετάς μαρσάρωντας ανάμεσα στα φώτα» [37]

«Είν' απλοί καμικάζι! / Καλά παιδιά - μόνο άγρια, από νιάτα!» [53]

«Η Η.Δ. μεγαλοφυές επινόημα (...) Κι ως Είναι του φαίνεσθαι» [68]

«Θορυβοποιός της νύχτας καβάλα στο μηχανικό του ζώο / να κραδαίνει στην άσφαλτο / χωρίς φρένο / να διασχίζει τους δρόμους του ουρανού» [73]

«κατευθύνεται στο νέο με τη μηχανή / που καπνίζει και περιμένει» [8]

«με τους νέους πάνω στις μηχανές και στα μπαράκια» [51]

«να 'χα κι εγώ ένα μοτοσακό / κι ένα κορίτσι για την Κυριακή / να πάμε βόλτα στο Πασαλιμάνι» [21]

«Πάρε μία δυνατή μοτοσυκλέτα / άρε και το κορίτσι σου μαζί / κι όλα αυτά που σου τη σπάνε ξέχασέ τα» [1]

«πόσοι μήνες σου μένουν ακόμη για να γυρίσεις στις κόντρες» [92]

«συζητούσαν για μηχανές και γκόμενες κι αθλήματα» [60]

3.4 Συζήτηση

Χρωματιστά μπουφάν. Μοτοσυκλέτες. Δρόμος.

Γιάννης Ρίτσος (1987)

3.4.1 Μοτοσυκλετώντας ... χαίρομαι

Ο κύριος όγκος των έργων που αναλύθηκαν δημοσιεύτηκε από τη δεκαετία του '70 μέχρι τα μέσα του 2000 με κυρίαρχη τη δεκαετία του '80 (βλέπε 3.2.3 – Πίνακα 2). Συνεπώς, δεν είναι τυχαίο ή αδικαιολόγητο ότι η μοτοσυκλέτα εμφανίζεται σε ελάχιστα έργα ως μέσο βιοπορισμού (βλέπε 3.3.B.3.1) και ότι δεν έχει απαραίτητα ταξική ταυτότητα, όπως συνέβαινε στις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα και τις δεκαετίες του ακολούθησαν τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο (βλέπε 2.3). Σύμφωνα με τον Αρβανιτόπουλο (2006), από το 1965 αυξάνεται ξανά η ιδιωτική χρήση της σε σχέση με την επαγγελματική. Μάλιστα από τα τέλη της δεκαετίας του '70 η μοτοσυκλέτα συνδέεται με δραστηριότητες αναψυχής και με το νεαρό της ηλικίας, χωρίς απαραίτητα ταξικό προσδιορισμό. Ο πολυπρωταθλητής Γκουντουφάς αναφερόταν ακριβώς σε αυτό λέγοντας «Για τους πατεράδες μας η μοτοσυκλέτα ήταν μέσο ανάγκης, ενώ για μάς ήταν μόνο διασκέδαση, ψυχαγωγία.» (Αρβανιτόπουλος, 2006: 134-135). Έτσι, είναι κατανοητό που από τα δεκαοχτώ έργα, τα οποία κάνουν σαφή αναφορά στην αξιοποίησή της ως μέσο για προσωπική χρήση, μόνο δύο από αυτά την εμφανίζουν ως μέσο για καθημερινή μετακίνηση προς/από τη δουλειά (βλέπε 3.3.B.3.2). Τα υπόλοιπα έργα συνδέουν τη μοτοσυκλέτα με κοντινές και μακρινές βόλτες, ταξίδια και εκδρομές.

«το σαββατόβραδο και σταματάω μονάχα σ' όσες βιτρίνες με φορέματα
γουστάρει η Λίτσα μου» [6]

«Αλωνίσαμε τα βουνά με τη μοτοσυκλέτα, κοιμόμασταν όπου τύχαινε. Αφού
χορτάσαμε έρωτα και βόλτες» [36]

Ο μοτοσυκλετισμός βιώνεται ως μια μη υποχρεωτική ψυχοσωματική δραστηριότητα που αποσκοπεί στη χαρά και την ψυχική ανάταση· από μέσο μεταφοράς μετατρέπεται σε μέσο **χαράς** και **ευφορίας** (βλέπε 2.2). Σε πολλά έργα (βλέπε 3.3.B.2.8) η **νεότητα** και ο μοτοσυκλετισμός γίνονται συνώνυμα.

«Καλά παιδιά - μόνο άγρια, από νιάτα!» [53]

«Αυτοί οι νέοι ... σαν εξάγγελοι, να! Των νιάτων τους» [52]

«Συχνά μέσα απ' τις χαραμάδες προλαβαίνω να δω την πίσω ρόδα ή τον μοτοποδηλάτη, έστω κι ένα μέλος του σώματός του πολύ νεανικό κι ωραίο κατά κανόνα» [74]

«...κατευθύνεται στο νέο με τη μηχανή» [8]

«Δυο αγόρια αγκαλιασμένα πάνω στη μοτοσυκλέτα...γελάνε δυνατά, τρέχουν, φωνάζουνε» [18]

«για την πόλη με τους νέους της πάνω στις μηχανές» [51]

Η **νύχτα** συχνά δίνει το λογοτεχνικό κάδρο (βλέπε 3.3.B.2.5) για βόλτες, εξόδους, συναντήσεις και συνευρέσεις, αποδράσεις, αλλά και καταδιώξεις. Το σκοτάδι και τα λιγοστά φώτα ντύνουν το σκηνικό που κινείται η μοτοσυκλέτα, για να βιώσει ο αναβάτης το αίσθημα ελευθερίας, ερωτισμού, ψυχικής ανάτασης, για να προκαλέσει εντύπωση ή και για να συμμετάσχει σε παραβατικές δράσεις, όπως παράνομους αγώνες (κόντρες) και όχι μόνο.

«ιππεύανε μεγάλες μηχανές βουλιάζανε στη νύχτα μαγικά» [50]

«να χάνονται στη νύχτα» [13]

«νυχτερινή έξοδο» [7]

«Ξεβράκωτο βράδυ» [66]

«όλη νύχτα βράχνιασαν τα περιπολικά» [92]

«Σκοτάδι στη Συγγρού» [11]

«τα βράδια και να μη σταματάς πουθενά» [1]

«τη βραδινή βροχή» [8]

«την ώρα που τελειώναν οι νυχτερινές σχολές κι οι δρόμοι πλημμυρίζαν από εξατμίσεις μηχανών» [60]

«το σαββατόβραδο» [6]

«Τον ακολούθησα στο πηχτό σκοτάδι, στην άγρια νύχτα» [53]

«φιλιά στο σκοτάδι» [33]

3.4.2 Ο οριακός χορός της μοτοσυκλέτας

Η μοτοσυκλέτα, έχοντας πλέον ξαναγίνει όχημα αναψυχής, έχει απαλλαγεί από το βάρος του τρίτου τροχού²¹. γίνεται ελαφρύτερη και πιο ευέλικτη, καθώς εξελίσσεται και η τεχνολογία. Όλα τα **τεχνικά χαρακτηριστικά** της αποκτούν και ένα ιδιαίτερο συμβολικό βάρος, το οποίο αξιοποιείται στα ποιητικά έργα (βλέπε 3.3.B.1).

Η **δύναμη** των κυβικών της (βλέπε 3.3.B.1.1) την κάνει να φαντάζει όμορφη, άτρωτη ή και αλαζονική. Μπορεί να ενισχύει συναισθηματικά τον ίδιο της τον αναβάτη ή μπορεί και να υποκαθιστά τη λίμπιντό του.

«μια όμορφη, δυνατή μοτοσυκλέτα» [43]

«Κάτι υποκαθιστά ανάμεσα στα σκέλια σου η Kawasaki 1300» [30]

«Μια μηχανή για τα δυνατά σου αισθήματα» [86]

«άτρωτο πυρωμένο κορμί» [96]

«Με την αλαζονεία της δύναμης που θέλει / Αφανίστηκε η Η.Δ. σ' αυτοκινητοδρόμους» [69]

Η **επιτάχυνση** και η **υψηλή ταχύτητα** (βλέπε 3.3.B.1.2) που μπορεί να αναπτύξει, ειδικά με το μικρό της μέγεθος, κάνουν τη μοτοσυκλέτα ευέλικτη, δυναμική και σβέλτη —ανεξάρτητα από τον κυβισμό της. Το δυναμικό —νεανικό— αυτό χαρακτηριστικό του οχήματος στην ποίηση γίνεται έρωτας, γίνεται ίλιγγος, γίνεται φτερά, γίνεται αστραπή.

«αστραπιαία μοτοσυκλέτα. Πέρασε. Ο έρωτας ήταν (...) δικαίωμα στην αιώνια νεότητα του κόσμου» [20]

«με τα γκάζια κολλημένα (..) Με φτερά στα πόδια και ελευθερία με τα κυβικά (...) πώς τραβάει» [84]

«στον ίλιγγο της ταχύτητας» [97]

«κι ως επιτάχυνε η μηχανή (...) κι ως έτρεχεν η μηχανή, τόσο πιο γρήγορα ενόμιζεν πως την διαπερνούσαν οι φαλλοί. Κι ως επιτάχυνε η μηχανή, ανεπαισθήτως, ωσάν χοάνη ζώσα ηδονής, ανοίγαν περισσότερο της γιαπωνέζας οι μηροί.» [105]

Ο **θόρυβος** (βλέπε 3.3.B.1.3) της μοτοσυκλέτας από νωρίς υπήρξε θέμα σχολιασμού και μάλιστα αρνητικού. Ο ήδη σημαντικός ήχος του κινητήρα μπορεί να ενταθεί ανάλογα με τον

²¹ Οι τρίκυκλες μοτοσυκλέτες ή οι μοτοσυκλέτες με καλάθι χρησιμοποιούνταν συνήθως ως μέσο βιοπορισμού.

χειρισμό που κάνει ο αναβάτης, π.χ. μαρσάρωντας παρατεταμένα. Αντίστοιχα, ο ήχος της εξάτμισης —πόσο μάλλον της πειραγμένης—, καθώς και εκείνος της διαπεραστικής κόρνας δεν αφήνουν απαρατήρητη την παρουσία της. Το στοιχείο του θορύβου είναι αναπόσπαστο και αναπόφευκτο χαρακτηριστικό της²². Ο Αρβανιτόπουλος (2006: 37) αναφέρεται σε αρθρογραφία που χαρακτηρίζει τις μοτοσυκλέτες ως οχήματα «που κάνουν κρότον, που σε ξεκουφαίνουν που τρέχουν σαν δαίμονες» (βλέπε 2.3). Στην ποίηση, ωστόσο, το χαρακτηριστικό αυτό, εκτός από ενόχληση, που μπορεί και να δηλώνει παρουσία, μπορεί να γίνει ακόμη και προάγγελος της Άνοιξης, ροκ τραγούδι και έκφραση διαμαρτυρίας. Ο θόρυβος δεν έχει μονοσήμαντο πρόσημο.

«Θορυβοποιός» [73]

«Πιο πολλές μοτοσυκλέτες / θορυβούν το πρωί στη γειτονιά. / Έρχεται η Άνοιξη.» [54]

«μ' έναν ζωηρό, χαρούμενο θόρυβο, σαν παλιό ροκ τραγούδι» [43]

«χαρούμενη μάντα» [77]

«με συνεπαίρνει αυτή η βραχνή, βάρβαρη κατηλεία του ήχου. Είναι η πιο σύγχρονη κραυγή» [74]

«μαρσάρει δυνατά τη μηχανή και φεύγει» [29]

Το χαρακτηριστικό της **ευαλωτότητας** (βλέπε 3.3.B.1.4) της μοτοσυκλέτας είναι εκείνο που λειτουργεί ως καταλύτης λογοτεχνικά. Η οριακή ισορροπία της μοτοσυκλέτας γεννά ταυτόχρονα αντικρουόμενα συναισθήματα στον αναβάτη της αφού βρίσκεται πάντα σε κατάσταση ψυχικής ανάτασης και σε εν δυνάμει κίνδυνο. Το *μοτοσυκλετείν* λογοτεχνικά δημιουργεί σασπένς και ακραίες συναισθηματικές καταστάσεις. Μοτοσυκλετιστές νιώθουν χαρά, αλλά και φόβο. Αγαπημένοι τους νιώθουν γι' αυτούς αγωνία. Φίλοι και θεατές εντυπωσιάζονται ή θυμώνουν από τους μοτοσυκλετιστές, που ακροβατούν στην άσφαλο.

«κι εγλίστησεν» [95]

«τα υστερικά βράδια της ανυπομονησίας» [49]

«σαν εξάγγελιο (...) των κινδύνων τους σ' αυτόν τον καιρό / μ' αυτή τη κάσκα της (...) της Μεγάλης Απειλής» [52]

«φύλαγε τον άγγελό μου» [79]

²² Οι ηλεκτρικοί κινητήρες έχουν μπει στην ελληνική αγορά από τη δεκαετία του 2010, και το δείγμα των έργων, που αναλύονται είχε δημοσιευτεί μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 2000.

«Κίνδυνος / πιάνει τρεμούλα και μου κόβονται τα πόδια / φοβάμαι ακόμα ένα δυστύχημα παλιό» [80]

«ένιωθα όμορφα, έτσι όπως το αεράκι περνούσε από μέσα μου και με δρόσιζε» [39]

Η μοτοσυκλέτα ως όχημα μονού ίχνους με τα χαρακτηριστικά της ευάλωτης ισορροπίας, της άμεσης επαφής με το περιβάλλον, του θορύβου, της δύναμης, της σβελτάδας και της ευελιξίας δεν μπορεί να μην προκαλεί τουλάχιστον **εγρήγορση** στον αναβάτη, αφού απαιτεί την ψυχοσωματική συμμετοχή και αυτοσυγκέντρωσή του (βλέπε 2.2). Ο αναβάτης της μοτοσυκλέτας **χαίρεται** την ίδια την οδήγηση και μέσω αυτής της εγρήγορσης νιώθει ζωντάνια και ευφορία, που είναι άρρηκτα συναισθηματικά συνδεδεμένα με την ελευθερία, την παιγνιώδη διάθεση, τη νεανικότητα, αλλά και τον ερωτισμό. Ο συνεπιβάτης δεν μπορεί να μην γίνει ένα με τον αναβάτη και τη μοτοσυκλέτα και να μην αισθάνεται έστω και λίγο αυτήν την ψυχική ανάταση.

«Δυο αγόρια αγκαλιασμένα πάνω στη μοτοσυκλέτα γελάνε δυνατά, τρέχουν» [18]

Οι μοτοσυκλετιστές νιώθουν· νιώθουν φόβο, νιώθουν ένταση, νιώθουν ηδονή, νιώθουν χαρά, νιώθουν ενθουσιασμό, νιώθουν νέοι, νιώθουν ελεύθεροι, νιώθουν νικητές, νιώθουν όμορφοι, νιώθουν... και όλα αυτά, γιατί ακόμη και η πιο σύντομη και ήρεμη βόλτα με μοτοσυκλέτα δεν παύει να είναι μια νίκη της ζωής (βλέπε 3.3.B.2.3). Ακόμη και όταν κάποιος δεν οδηγεί επισφαλώς πρέπει να μένει αγέρωχα όρθιος πάνω στη μηχανή του, κάτω από οποιοσδήποτε καιρικές και κυκλοφοριακές συνθήκες.

«Κόκκινο πουκάμισο

γαλάζια μάτια

μοτοσυκλέτα—

τι αξία έχει το ποίημα

γερμένο κάπως πλάι

προς την αθανασία;» [2]

Ο οριακός χορός της μοτοσυκλέτας εμπνέει λογοτεχνικά. Μπορεί να δημιουργεί ήρωες, που προκαλούν τον έρωτα, που διεκδικούν μια θέση κυριαρχίας, που ψάχνουν τον εαυτό τους, που ζουν παραβατικά, που επιδεικνύουν υπεροχή έναντι του κατεστημένου και του νόμου, που μπορεί να είναι ακόμη και οι μικροί και μεγάλοι ήρωες/καβαλάρηδες της γειτονιάς ή της πόλης. Το στοιχείο του εντυπωσιασμού είναι πολύ ισχυρό ως κίνητρο, αλλά και ως αναπόφευκτο συμβάν.

Για να το πετύχουν αυτό μπορεί να οδηγούν με αυξημένη επισφάλεια (βλέπε 3.3B.2.1), μπορεί εντέλει να χάνουν και την ίδια τους τη ζωή σε αυτή τους την προσπάθεια (βλέπε 3.3.B.2.2).

«κάνουν φιγούρες πάνω στο μοτοσακό» [21]

«κόντρες / η Γιαμάχα έφτυσε αίμα και τώρα ξεϊδρώνετε αγκαλιά με εκατόν εξήντα / ορμούν στην ασφαλτο / τα φανάρια τους σβηστά μόνο τα φρένα τους στριγκλίζουνε» [90]

«Σκορπούσε βία / ο καλπασμός ακολουθούσε την πορεία Γ' άγριο φρένιασμα» [65]

«Σούζες» [49]

«σπάσεις το φράγμα του μύθου» [16]

«Με τα γκάζια κολλημένα κι ήχο φοβερό / μα συ μόλις που τ' ακούς / κι ήρεμα κοιτάς τον ουρανό» [84]

«άκουσα μαζί τους βρυχηθμούς όλους (...) Κι ύστερα οι προβολείς μ' αποτύφλωσαν (...) Πολλοί έκαναν κι οχτάρια μ' επιδεξιόσυνη ανοίγοντας μονοπάτια ανάμεσα στα σωριασμένα κορμιά κι άλλοι μοιάζαν να κεντάν ένα νήμα ευθύ ολόμαυρο ήταν η εντύπωσή μου απ' τα μαύρα τζάκετς, τα μαύρα γάντια στα μαύρα τιμόνια;» [53]

«Είχεν ο Θάνατος μεθύσει (...) είχαν στην ασφαλτο χυθεί ουσίες (...) εγλίστρησεν ο Νίκος κι εκόπη το μεδούλι του μυαλού του» [95]

«να πεθαίνει με την ώρα της πάνω στη μοτοσυκλέτα» [81]

Η μοτοσυκλέτα για να στρίψει χρειάζεται να πλαγιάσει (Cocco, 2013: κεφάλαιο 4). Όσο πιο φιδωτός είναι ο δρόμος, τόσο η κίνησή της φαντάζει σαν χορός ή σαν χαμηλή πτήση (βλέπε 3.3.A.3.2.4). Σε κάθε πλάγιασμά της κινδυνεύει η ισορροπία της. Μόνο ο κατάλληλος συνδυασμός ταχύτητας κίνησης και σχέσης στο κιβώτιο την βγάζει όρθια από τη στροφή. Η ταχύτητα, η επιτάχυνση, το πλάγιασμα και η αμεσότητα του αναβάτη με το περιβάλλον κάνουν αυτόν τον οριακό χορό να του γεννά το αίσθημα της ψυχικής ανάτασης (βλέπε 3.3.B.2.6) και της ελευθερίας (βλέπε 3.3.B.2.7). Αυτό το μονοπάτι διηγείται και η τέχνη· όσο πιο δύσκολο και επισφαλές είναι, τόσο περισσότερο μπορεί να γίνει ιδιαίτερα ενδιαφέρον. Ο μοτοσυκλετισμός αναβιώνει τον μύθο του καβαλάρη, όπως τον ζει ο αναβάτης, αλλά και όπως τον βλέπει ο θεατής. Η μοτοσυκλέτα μπορεί να ταξιδέψει τον αναβάτη της κυριολεκτικά και μεταφορικά την ίδια ώρα. Ο μοτοσυκλετιστής γίνεται ένας *μοτοπλάνητας*, ένα σύγχρονος Οδυσσέας, που περιπλανάται

ψάχνοντας τις δικές του απαντήσεις στα σύγχρονα ερωτήματα· αυτό είναι και που της δίνει ένα τόσο ιδιαίτερο συμβολικό φορτίο και μπορεί να την μετατρέψει και σε λογοτεχνικό όχημα.

«Παίρνεις φόρα και χάνεσαι μέσα στον κόσμο / εσύ θα οδηγείς το σαρκικό Kawasaki σου μέσα στα όνειρα, στις λάσπες και στις λέξεις» [46]

«φτερούγιζα στην ασφαλτο τους πανικούς μου» [58]

«έχω ταξιδέψει πολύ σ' άγνωστα μέρη» [40]

«Με μηχανάκι εξωτερικώς / Με φτερά αγγέλων εσωτερικώς» [101]

«Είναι όμορφο να τρέχεις σ' άδειους δρόμους (...) κι όταν γέρνεις στις στροφές μη το φοβάσαι (...) κι όλα αυτά που σου τη σπάνε ξεχασέ τα (...) είναι όμορφο να τρέχεις στα λιβάδια / να μη σταματάς πουθενά» [1]

«στις στροφές να γέρνουμε με δύναμη στο έδαφος / ικέτες μιας έξαψης αστραπιαίας» [62]

Το θέμα, όμως, που έχει υμνήσει περισσότερο η τέχνη είναι ο έρωτας. Αυτό καθρεφτίστηκε και στα αποτελέσματα της παρούσας ανάλυσης. Σχεδόν τα μισά έργα αναφέρονται στη σχέση της μοτοσυκλέτας και του ερωτισμού (βλέπε 3.3.B.2.9). Η μοτοσυκλέτα «ηρωοποιεί» τον αναβάτη της στα μάτια των άλλων και προκαλεί ερωτικό θαυμασμό. Γίνεται μέσο φλέρτ, μέσο εντυπωσιασμού, ακόμη και αν κάτι τέτοιο δεν είναι στην πρόθεση του μοτοσυκλετιστή.

«Με φλέρταρε, και μια μέρα ήρθε στη σχολή με τη μηχανή του. Άφησα τα βιβλία μου κάπου πρόχειρα και πήγα μαζί του για μια βδομάδα.» [36]

«Τον βλέπω κάθε μέρα / αφήνει τη μηχανή στα χώματα / τινάζει το ρεβέρ στο παντελόνι / πίσω χτενίζει τα μαλλιά / μέσα σε μηχανουργείο χάνεται» [4]

«και τον Ρίκο καμάρι με τα καλά του να κόβει βόλτες» [5]

«Οι νέοι κάθε Κυριακή στη γειτονιά μου / κάνουν φιγούρες πάνω στα μοτοσακό / και πειράζουν τα κορίτσια. / Τους βλέπω απ' το παράθυρο / και τους ζηλεύω. / Πόσο θα ήθελα / να 'χα κι εγώ ένα μοτοσακό / κι ένα κορίτσι για την Κυριακή / να πάμε βόλτα στο Πασαλιμάνι.» [21]

«οι “καμικάζε” με τα κορίτσια πάνω στη μαύρη μοτοσυκλέτα» [48]

Η ίδια η εικόνα της μοτοσυκλέτας γίνεται ερωτικό σύμβολο ή και η ίδια η πράξη του μοτοσυκλετισμού μπορεί να προκαλεί ερωτική διάθεση. Η ένταση που αναπτύσσεται κατά την

πράξη του *μοτοσυκλετείν*, η ανάμνησή της ή και η εντύπωσή της διεγείρει ερωτικά. Αυτή είναι και η εικόνα που αποτυπώνεται στα έργα που μελετήθηκαν.

«κατευθύνεται στο νέο με τη μηχανή / που καπνίζει και περιμένει» [8]

«στη θεία συνουσία της ασφάλτου δοσμένοι» [57]

«Από το πάρκο στη Μυροβόλο το μηχανάκι αστράφτει στον ήλιο, αντανακλά το χαμόγελό σου και με διαλύει στο φως.» [9]

«τυλίγοντας τον έρωτα στον ξέφρενο θόρυβο» [67]

«καβαλικεύοντας εσείς την τίγρη έτσι σας ανασηκώνονται φουστίτσες (...) έλα στη σέλα αγκομαχάτε» [14]

«βλέπω τα μηχανάκια απέναντι ν' αράζουν / τα γυμνά σώματά τους στη θάλασσα φαντάζομαι (...) Τις μηχανές τους πάνω στα βράχια αραγμένες» [17]

«Χρωματιστά μπουφάν. Μοτοσυκλέτες. Δρόμος. Βιασύνη. Καύλα. Βίτσισμα του ανέμου.» [91]

Ωστόσο, και η ίδια η μοτοσυκλέτα μπορεί να λειτουργεί ως αντικείμενο ή και υποκείμενο ερωτισμού. Ακόμη περισσότερο, μπορεί να ταυτιστεί με τον ίδιο τον έρωτα ή να προκαλεί ζήλια.

«ήταν τόσο ερωτική η Ανδρομάχη που τα κορίτσια την αγαπούσαν (...) την έβλεπε εκεί, στις κεντρικές σελίδες, ερωτική, απαστράπτουσα, ωραία» [19] Η Ανδρομάχη είναι μοτοσυκλέτα

«η ηδονισμένη ανάσα της (...) Το νιώθω (...) σε ξελογιάζουν» [27]

«βογγάει θαρρείς για σένα» [84]

«Άδικα φοβάσαι / Είναι μόνο μια μοτοσυκλέτα» [25]

«Το ευάγωγον είδολο της Η.Δ. (...) που αυτοσπαράσσεται ηδονισμένο» [65]

«αστραπιαία μοτοσυκλέτα. Πέρασε. Ο έρωτας ήταν» [20]

«Άγγελοι κρανοφόροι, μοτοσυκλετιστές με φύλο και πάθος / στη θεία συνουσία της ασφάλτου δοσμένοι αποφάσισαν: Άσε τη Μαρία να περιμένει» [57]

«λαχταριστές μοτοσυκλέτες» [31]

3.4.3 Ο αναβάτης ντύνεται μοτοσυκλετιστής

Αναβάτης και μοτοσυκλέτα αποτελούν το απαραίτητο σύστημα για να μπορεί να υλοποιηθεί η πράξη του *μοτοσυκλετείν* (βλέπε 2.1). Άνθρωπος και μηχανή γίνονται ένα. Ο αναβάτης γίνεται

μοτοσυκλετιστής και οικειοποιείται τα τεχνικά χαρακτηριστικά της μοτοσυκλέτας, αλλά και τα συμβολικά είτε το θέλει είτε όχι. Αυτό αποτυπώνεται και σε ορισμένα έργα που αναλύονται στην παρούσα μελέτη. Ειδικά, το στοιχείο της δύναμης της μοτοσυκλέτας εμφανίζεται να ενισχύει την ψυχική, συναισθηματική ή σωματική δύναμη του αναβάτη της και αυτό είναι κάτι που τον διαφοροποιεί από έναν χρήστη δίκυκλου.

«μπαίνω με όλα μου τα γκάζια» [80]

«λαμπεροί σαν τις παλιές μοτοσυκλέτες» [47]

«Μια μηχανή για τα δυνατά σου αισθήματα» [86]

«με τα τιμόνια κρατημένα στα στιβαρά μπράτσα» [53]

Ωστόσο, όπως διαπιστώθηκε και πιο πάνω (βλέπε 3.3.A.2.1), ο Ρίτσος είναι εκείνος που ολοκληρώνει το σύστημα αναβάτης-μοτοσυκλέτα, τοποθετώντας το στον κατεξοχήν χώρο του, τον δρόμο· ουσιαστικά τοποθετεί τον άνθρωπο και τη δράση του μέσα στο κοινωνικό του περιβάλλον.

«Χρωματιστά μπουφάν. Μοτοσυκλέτες. Δρόμος.» [91]

Έτσι, η εικόνα του μοτοσυκλετιστή, που δεν είναι άλλο από την εικόνα του συστήματος αναβάτης-μοτοσυκλέτα, έχει αντίκτυπο μέσα στο κοινωνικό του περίγυρο· διαμορφώνονται αντιλήψεις για το στυλ ζωής του, που μάλιστα μπορεί να είναι αντικρουόμενες. Έχουν ήδη αναφερθεί τόσες διαφορετικού περιεχομένου αναφορές για τη μοτοσυκλέτα (βλέπε 3.3.B.2). Η ίδια σχετίζεται με τον θάνατο, τη ζωή, την επισφαλή οδήγηση, την παραβατικότητα, τη χαρά, τον φόβο, την ψυχική ανάταση, τον έρωτα και την ελευθερία. Το συμβολικό της φορτίο είναι ποικίλο και, σε κάποιες περιπτώσεις, και αντικρουόμενο. Έτσι, και τα στερεότυπα που διαμορφώνονται έχουν κοινωνικά αρνητικό ή θετικό πρόσημο, ανάλογα με ποιος μιλάει και ποιος ερμηνεύει. Ο μοτοσυκλετιστής στιγματίζεται ή επιφορτίζεται με παγιωμένες αντιλήψεις για τον τρόπο ζωής του από τον κοινωνικό περίγυρο, που μπορεί να ισχύουν ή και όχι, φυσικά. Ο Αρβανιτόπουλος (2006) στην ιστορική του αναδρομή καταγράφει κυρίως αρνητικού πρόσημου στερεότυπα που στιγματίσαν τη μοτοσυκλέτα και τους αναβάτες της (βλέπε 2.3). Στα λογοτεχνικά έργα είναι σύνηθες να αξιοποιούνται τέτοιες παγιωμένες αντιλήψεις. Στα έργα αυτής της μελέτης διακρίνεται ευρεία ποικιλία χαρακτηρισμών και στερεότυπων εικόνων (βλέπε 3.3.B.2.4 και 3.3.B.3.4).

«Άγγελοι κρανοφόροι» [57]

«Διαβάζει απ' την αρχή ως το τέλος την αθλητική. Συναρμολογεί το μηχανάκι. Για να το ξαναλύσει.» [110]

«πέντε τσογλάνια (τα δυο με μηχανάκια)» [32]

«Ανέμελη Τάνια μου» [16]

«Είν' απλοί καμικάζι! / Καλά παιδιά - μόνο άγρια, από νιάτα!» [53]

«Θορυβοποιός της νύχτας» [73]

«με τους νέους πάνω στις μηχανές και στα μπαράκια» [51]

«πόσοι μήνες σου μένουν ακόμη για να γυρίσεις στις κόντρες» [92]

«συζητούσαν για μηχανές και γκόμενες κι αθλήματα» [60]

«Οι νέοι κάθε Κυριακή στη γειτονιά μου / κάνουν φιγούρες πάνω στα μοτοσακό / και πειράζουν τα κορίτσια. / Τους βλέπω απ' το παράθυρο / και τους ζηλεύω. / Πόσο θα ήθελα / να 'χα κι εγώ ένα μοτοσακό / κι ένα κορίτσι για την Κυριακή / να πάμε βόλτα στο Πασαλιμάνι.» [21]

«ληστής» [98]

«ληστάρχων» [47]

Επιπλέον, αναγνωρίζεται ότι και η ίδια η διαμόρφωση εικόνας μπορεί να γίνεται και αυτοσκοπός γι' αυτόν που επιλέγει να καβαλήσει ή να καβαλήσει συγκεκριμένη μάρκα ή τύπο μοτοσυκλέτας.

«Η Η.Δ. μεγαλοφυές επινόημα (...) Κι ως Είναι του φαίνεσθαι» [68]

«εικόνα σου να χαιρετάς μαρσάρωντας ανάμεσα στα φώτα» [37]

«να 'χα κι εγώ ένα μοτοσακό / κι ένα κορίτσι για την Κυριακή / να πάμε βόλτα στο Πασαλιμάνι» [21]

3.4.4 Η μοτοσυκλέτα ντύνεται Ηρωίδα

Η μοτοσυκλέτα ως όχημα —αν και άψυχο αντικείμενο— έχει επιφορτιστεί πολυσχιδώς συμβολικά. Στα ποιητικά έργα που αναλύονται αναδεικνύεται ότι ο λογοτεχνικός της ρόλος δεν είναι μόνο ως Αντικείμενο-Μέσο, αλλά σε λιγότερο από τα μισά έργα λειτουργεί ενεργητικά ως Υποκείμενο-Ηρωίδα (βλέπε 3.3.A.1)· μάλιστα, σχεδόν σε όλα τα έργα που αναδεικνύεται το

σύστημα αναβάτης-μοτοσυκλέτα ο ρόλος της είναι ενεργητικός —ως Υποκείμενο— και ισχυροποιείται, καθώς εκπροσωπεί ή εκφράζει το σύστημα αυτό (βλέπε 3.3.A.2.1).

«Με την αλαζονεία της δύναμής που θέλει / Αφανίστηκε η Η.Δ. σ' αυτοκινητόδρομους» [69].

«η Γιαμάχα έφτυσε αίμα και τώρα ξεϊδρώνετε αγκαλιά» [92]

Στις γυναίκες δημιουργούς η μοτοσυκλέτα λειτουργεί περισσότερο ως Ηρωίδα παρά ως Μέσο, σε σχέση με τα έργα των αντρών δημιουργών, οι οποίοι ούτως ή άλλως καθορίζουν και τη γενικότερη εικόνα, αφού είναι η συντριπτική πλειοψηφία (βλέπε 3.2.2). Παρόλο που ο μοτοσυκλετισμός φαίνεται ότι αφορά κυρίως τον ανδρικό πληθυσμό (βλέπε 3.3.A.2.1), το ίδιο το όχημα σχεδόν σε κανένα έργο δεν παραλληλίζεται με κάποιο ανθρώπινο φύλο, με μοναδική εξαίρεση την Ανδρομάχη [19] (βλέπε 3.3.A.3.2.1). Περισσότερο, συναντάμε τον παραλληλισμό της με ζώο και μάλιστα όμορφο, όπως είναι το άλογο και η τίγρης (βλέπε 3.3.A.3.2.2). Η δύναμη της μοτοσυκλέτας ως λογοτεχνικό Υποκείμενο μπορεί να αναγνωριστεί και μέσω της παρομοίωσης του ανθρώπου με αυτήν.

«λαμπεροί σαν τις παλιές μοτοσυκλέτες» [47]

Η μοτοσυκλέτα έχει τη δική της υπόσταση. Η γοητεία που άσκησε στους πρώτους μοτοσυκλετιστές δεν έχει παύσει. Ο Αρβανιτόπουλος (2006) κατέγραψε τον αντίκτυπο αυτό στη μοτοσυκλετιστική κοινότητα στο πέρασμα των χρόνων (βλέπε 2.3). Αποτυπώνεται και σε έργα, που αναλύονται και δεν είναι τυχαίο ότι ο ρόλος της είναι Υποκείμενο-Ηρωίδα.

«Η Η.Δ. μεγαλοφυές επινόημα / Δίχως ήττα άρα και οίκτο / Νεύμα με βεβαιότητα» [68]

Όταν λειτουργεί ως Ηρωίδα, συνήθως προσδιορίζεται περισσότερο. Δεν αναφέρεται απλά ως μοτοσυκλέτα, μηχανή, μηχανάκι, μοτοσακό, μοτοποδήλατο ή δίτροχο. Προσφωνείται με το όνομα της μάρκας ή και με ανθρώπινο όνομα (βλέπε 3.3.A.3.1). Ακόμη, μπορεί να γίνεται χρήση χρωματικών προσδιορισμών (βλέπε 3.3.A.3.3), ενισχύοντάς την με επιπλέον συμβολικό φορτίο, καθώς το κόκκινο αναφέρεται στον δυναμισμό, την αγάπη και το πάθος, και το μαύρο χρώμα στη δύναμη και τη σεξουαλικότητα (Morton, 1997).

Υπάρχει μια ρήση μεταξύ μοτοσυκλετιστών ότι η μοτοσυκλέτα είναι μονοκάβαλη· έτσι το σύστημα αναβάτης-μοτοσυκλέτα γίνεται μονοσήμαντο, και σε αυτό η μηχανή συμμετέχει διακριτά. Ωστόσο, η ύπαρξη συνεπιβάτη υποβιβάζει τον ρόλο της και έτσι λειτουργεί συνηθέστερα ως Αντικείμενο-Μέσο (βλέπε 3.3.A.2.2).

«με πήρε με τη νέα του μηχανή» [23]

«Πάρε μία δυνατή μοτοσυκλέτα / πάρε και το κορίτσι σου μαζί» [1]

«Αλωνίσαμε τα βουνά με τη μοτοσυκλέτα» [36]

Κατά την παρεμβολή του συνεπιβάτη στο σύστημα η μοτοσυκλέτα, κατά κάποιον τρόπο, χάνει την ισχύ της. Ωστόσο, σε αυτήν τη συνθήκη οι γυναίκες δημιουργοί κάνουν πάλι τη διαφορά και στις περισσότερες περιπτώσεις που υπάρχει συνεπιβάτης, πάλι της αποδίδουν ρόλο Ηρωίδα. Μια παρακινδυνευμένη εικασία είναι πως ενδεχομένως η οπτική των γυναικών δημιουργών είναι από την πλευρά του συνεπιβάτη, γι' αυτό και από τα έντεκα έργα τους τα πέντε αναφέρονται και σε συνεπιβάτη —και μάλιστα γυναίκα—, διατηρώντας ισχυρό λογοτεχνικά τον ρόλο της μοτοσυκλέτας ως Υποκείμενο-Ηρωίδα.

«η μηχανή θα μουγκρίζει / θα περάσω τα χέρια σφιχτά γύρω στο άτρωτο πυρωμένο κορμί
κάτω απ' το πέτσινο σακάκι» [96]

«Μέσα απ' τα μαλλιά σου τρέχοντας / ό,τι προλαβαίνω να δω (...) Κι η μοτοσυκλέτα καλπάζει
μέσα / από το στόμα σου» [26]

4. Δημιουργική προσέγγιση

Σε αυτήν την ενότητα της δημιουργικής προσέγγισης επιχειρείται η τοποθέτηση της μοτοσυκλέτας σε δραματικό δρώμενο, στο οποίο μάλιστα πρωταγωνιστεί ως Υποκείμενο-Ηρωίδα, αν και άψυχο αντικείμενο. Το θεατρικό έργο (βλέπε 4.5) συνοδεύεται από πληροφορίες για τη θεμελιώδη σύγκρουση που το διέπει (4.1), για το δραματικό τόξο της ηρωίδας (4.2) και για τον δραματικό και σκηνικό χώρο (4.3) και χρόνο του (4.4).

4.1 Θεμελιώδης σύγκρουση

Το έργο πραγματεύεται τη θεμελιώδη σύγκρουση πάνω στο ερώτημα «Μπορεί μια σχέση να είναι υγιής χωρίς κοινά βιώματα;» Τι είναι αυτό που τροφοδοτεί μια σχέση, αν όχι τα κοινά βιώματα; Μάλιστα, όσο πιο απαιτητικά τόσο και πιο βαθύ το δέσιμο. Τα κοινά όνειρα, οι κοινοί στόχοι δημιουργούν κοινούς δρόμους δράσης, άρα και κοινά βιώματα. Διαφορετικά, μιλάμε για σχέσεις, που μετατρέπονται σε «δουλείες»: σε σχέσεις εξάρτησης όπου κάποιος «σηκώνει το βάρος» και κάποιος δεν μπορεί να μην νιώθει ότι είναι αυτό το «βάρος». Ο «αδύναμος κρίκος» δεν μπορεί να νιώθει ουσιαστικά χαρούμενος: μπορεί, όμως, ενδόμυχα να νιώθει ασφαλής.

Γιατί να μην αρκεί η δύναμη της αγάπης για μια παντοτινή σχέση; Για να έχει δημιουργηθεί, κάτι υπήρξε που έφερε στον ίδιο δρόμο αυτά τα δύο άτομα. Δεν αρκεί αυτό το συναισθηματικό φορτίο, για να κρατηθεί μια υγιή σχέση; Η πηγή του συναισθήματος δεν είναι εκεί; Τα δύο στοιχεία υπάρχουν. Δεν αρκεί αυτό για τη «χημική αντίδραση» της σχέσης; Η χαρά και η ασφάλεια δεν πηγάζουν από την ύπαρξη του «σημαντικού άλλου» κοντά μας; Το κλειδί στη λύση βρίσκεται στο ερώτημα τι θεωρείται «σχέση» και τι «υγιής σχέση». Στη φύση, η δύναμη της αδράνειας —λόγω των τριβών— δεν αρκεί για μια αέναη κίνηση. Σε μια ανθρώπινη σχέση αρκεί απλά που υπάρχουμε σε αυτή ή χρειάζεται να τροφοδοτούμε την *κίνησή* της, ώστε να την διατηρούμε, αν όχι και να την εξελίσσουμε;

4.2 Δραματουργικό τόξο της Ηρωίδας

Η ηρωίδα είναι μια Μοτοσυκλέτα. Η πώλησή της έχει δρομολογηθεί από την ιδιοκτήτρια. Η Αναβάτρια, μετά από έναν σοβαρό τραυματισμό, δεν είναι σε θέση πια να διαχειριστεί τον συγκεκριμένο τύπο μηχανής. Ο απεγνωσμένος στόχος της ηρωίδας είναι να μην την πουλήσει· να

μην την εγκαταλείψει. Μόνο μαζί της τα τελευταία δέκα χρόνια είχε βιώσει ομαλά, ασφαλή και ατέλειωτα χιλιόμετρα χαράς. Στα κάτι λιγότερο από τα τριάντα της χρόνια την είχανε καβαλήσει τρεις· ένας Ιταλός, ένας Γερμανός και αυτή, μια Ελληνίδα.

Η ηρωίδα ουσιαστικά συγκρούεται με τον ίδιο της τον εαυτό, όσο και αν απέναντί της βάζει την Αναβάτρια. Ο φόβος της την κάνει να γαντζώνεται σε μια σχέση, που δεν μπορεί παρά να πεθάνει. Η αβεβαιότητα για το μέλλον δεν είναι αυτό που την παραλύει, αλλά η ισχυρή πιθανότητα μιας κακής νέας σχέσης. Πιστεύει ότι αρκεί να την πείσει να μην την πουλήσει και όλα θα παραμείνουν καλά· θα παραμείνει ασφαλής για πάντα κοντά της και ίσως κατά βάθος πάντοτε επιθυμητή. Οι αναμνήσεις θα είναι εκεί —πάντα— για να τη ζεσταίνουν. Στο τέλος θα κληθεί να απαντήσει στον εαυτό της αν αρκεί η ασφάλεια για να παραμείνει σε μια σχέση, που δεν μπορεί πια να της δώσει τη χαρά της συντροφικότητας.

4.3 Δραματικός και σκηνικός χρόνος

Ο δραματικός χρόνος καλύπτει δύο ημερολογιακά έτη και αναπτύσσεται σε τρεις πράξεις (σκηνικός χρόνος). Ωστόσο, κάθε δραματικό επεισόδιο λαμβάνει χώρα κάποιες ώρες ενός πρωινού ή απογεύματος στον ίδιο χώρο· ένα κλειστό πάρκινγκ. Το πρώτο δραματικό επεισόδιο (σκηνικός χρόνος – 1η πράξη) αναφέρεται στο απόγευμα, κατά το οποίο θα γίνει μια προσπάθεια πώλησης της Μοτοσυκλέτας, της ΚΑΠΑ (μοντέλο BMW K100Rs). Το δεύτερο δραματικό επεισόδιο (σκηνικός χρόνος – 2η πράξη) συμβαίνει περίπου μετά από έναν χρόνο, σε δύο συνηθισμένες κυριακάτικες πρωινές επισκέψεις της Αναβάτριας (ΛΙΑ) στο πάρκινγκ για εργασίες συντήρησης και καθαριότητας. Το τρίτο δραματικό επεισόδιο (σκηνικός χρόνος – 3^η πράξη) συμβαίνει μετά από ένα ακόμη ημερολογιακό έτος, κάποιο απόγευμα πριν από μία ακόμη προσπάθεια πώλησης της Μοτοσυκλέτας.

4.4 Δραματικός και σκηνικός χώρος

Ο δραματικός χώρος είναι ένα κλειστό πάρκινγκ και στις τρεις πράξεις. Είναι αρκετά μεγάλο για να λειτουργεί και ως αποθήκη, αλλά και ως εργαστήριο —όταν χρειάζεται. Ένας πάγκος εργασίας βρίσκεται λυμένος σε μια πλευρά. Οι πλαϊνοί τοίχοι είναι γεμάτοι φορτωμένα ράφια με βαλίτσες μηχανής και κουτιά με μοτοσυκλετιστικό εξοπλισμό. Ένα ζευγάρι σκι σε ετοιμότητα κρέμεται. Εργαλειοθήκη, εξοπλισμός για δραστηριότητες αναρρίχησης, σπηλαιοεξερεύνησης και

κατάδυσης βρίσκονται αντίστοιχα σε οργανωμένη έκθεση, σαν σε γκαρνταρόμπα. Το πάρκινγκ έχει ακόμη και διακόσμηση με καλλιτεχνικά πόστερ. Κρεμασμένο από την οροφή είναι και ένα ποδήλατο. Στη μέση του κεντρικού χώρου στέκεται σκεπασμένη η ηρωίδα – η ΚΑΠΑ. Μετά από έναν χρόνο, η μόνη εμφανής αλλαγή αφορά τον μοτοσυκλετιστικό εξοπλισμό· τα ράφια με τις βαλίτσες μηχανής έχουν αδειάσει και προστίθεται μια σκεπασμένη μηχανή. Στο επόμενο έτος (το δεύτερο) προστίθενται διαφορετικές μοτοσυκλετιστικές βαλίτσες στα άδεια ράφια και μια τύπου enduro φορεσιά, μαζί με ένα ανάλογο κράνος.

Ο σκηνικός χώρος, στην πρώτη πράξη, στοιχειοθετείται από ένα σιδερένιο κρεβάτι στη μέση της σκηνής. Ένα ποδήλατο κρέμεται από την οροφή. Ένα καλλιτεχνικό πόστερ με θέμα τη σπορ αναρρίχηση διακοσμεί τον χώρο. Σε μια σειρά από επιτοίχια ράφια είναι τοποθετημένες δύο βαλίτσες μηχανής BMW για Κ σειρά και ένα χαρτοκιβώτιο κλειστό. Ένα ζευγάρι σκι κάπου κάτω από τη ραφιέρα στηρίζεται. Υπάρχει μία εργαλειοθήκη και ένας κλεισμένος πτυσσόμενος πάγκος εργασίας. Στη δεύτερη πράξη, τα αντικείμενα του σκηνικού παραμένουν τα ίδια με μόνη διαφοροποίηση την απουσία των αντικειμένων της ραφιέρας και αργότερα στη δεύτερη σκηνή προστίθεται ένας καλόγερος σκεπασμένος με κάλυμμα μοτοσυκλέτας ανάμεσα στον τοίχο και στο κρεβάτι. Στην τρίτη πράξη, στη ραφιέρα πλέον υπάρχουν δύο διαφορετικές βαλίτσες (μεταλλικές τύπου enduro) και μία κρεμασμένη αντίστοιχα enduro φορεσιά με το ανάλογο κράνος. Το κρεβάτι έχει μετακινηθεί πιο πίσω.

4.5 Θεατρικό έργο

Τίτλος: «ΚΑΠΑ»

Τα Πρόσωπα:

ΚΑΠΑ: Μία μοτοσυκλέτα μοντέλου K100RS της BMW μοντέλο του '92

ΛΙΑ: Μια γυναίκα στα σαράντα της, ιδιοκτήτρια της ΚΑΠΑ

ΠΡΑΞΗ 1 ΣΚΗΝΗ 1

Η σκηνή είναι σκοτεινή. Η κουρτίνα είναι κατεβασμένη· είναι διάτρητη. Αχνοφαίνεται μονάχα στο κέντρο της η μορφή ενός μονού σιδερένιου κρεββατιού και μια μορφή κουκουλωμένη. Η ΛΙΑ με μαύρη ολόσωμη φόρμα εισέρχεται στη σκηνή από την εξωτερική πλευρά, περπατώντας προσεκτικά με τη βοήθεια μίας πατερίτσας. Στο χέρι της κρατά ένα τηλεκοντρόλ. Το ενεργοποιεί. Σηκώνεται η κουρτίνα και ανάβουν τα φώτα. Το σκηνικό του πάρκινγκ ντύνεται με ένα ποδήλατο, ένα καλλιτεχνικό πόστερ με θέμα το σπορ της αναρρίχησης, μία εργαλειοθήκη, έναν κλεισμένο πτυσσόμενο πάγκο εργασίας, ένα ζευγάρι σκι και μια σειρά από επιτοίχια ράφια φορτωμένα με δύο βαλίτσες μηχανής BMW για K σειρά και ένα κλειστό χαρτοκιβώτιο. Η ΛΙΑ επιθεωρεί στα γρήγορα τον χώρο, κατευθύνεται στο κρεβάτι και απομακρύνει το σεντόνι. Στο κρεβάτι είναι ξαπλωμένη η ΚΑΠΑ με αντίστοιχα ολόσωμη φόρμα, αλλά λευκή. Η ΛΙΑ την πλησιάζει ήρεμα και με μια τρυφερή κίνηση την ζυπνά.

ΚΑΠΑ: Φύγε. (Της γυρίζει την πλάτη.)

ΛΙΑ: (Κάθεται στο κρεβάτι με αντίστοιχα γυρισμένη την πλάτη της στην ΚΑΠΑ. Κοιτάζει αφηρημένα τα αντικείμενα στον χώρο.) Δεν θα με ρωτήσεις καν πώς είμαι;

ΚΑΠΑ: Βελτιώνεσαι.

ΛΙΑ: Δεν χαίρεσαι;

ΚΑΠΑ: Δεν έχει να κάνει με αυτό...το ξέρεις.

ΛΙΑ: (γυρίζει προς την πλάτη της ΚΑΠΑ) ...το ξέρω, καλή μου... (τείνει το χέρι της να την ακουμπήσει στην πλάτη - χωρίς όμως να ολοκληρώσει την κίνηση - και σηκώνεται. Παίρνει την πατερίτσα και κινείται στον χώρο, επιθεωρώντας τον και πότε-πότε ξεσκονίζοντας ορισμένα σημεία)

Η ΚΑΠΑ γυρίζει και παρατηρεί τη ΛΙΑ.

ΚΑΠΑ: Εμένα δεν θα με σενιάρεις; Πώς θα με πλασάρεις έτσι στον γαμπρό;

ΛΙΑ: Κούκλα είσαι. Πιο πολύ πονάω για αυτό παρά για τα δικά μου.

ΚΑΠΑ: Δεν θα λέμε τα ίδια. Κανείς δεν σε πιέζει να το κάνεις. Σε λίγο καιρό θα είσαι όπως και πριν.

ΛΙΑ: Δεν υπάρχουν ανταλλακτικά για όλα, ξέρεις...Θα χρειαστώ χρόνο, και πάλι δεν θα είναι το ίδιο για μένα. Εμένα ο χρόνος δεν μου δίνει αξία.

ΚΑΠΑ: Γιατί τότε δεν περιμένεις πέντε χρονάκια να γίνω κλασσική; Θα πιάσεις και καλύτερη τιμή.

ΛΙΑ: Αργά η γρήγορα θα χρειαστεί να «λευθερώσω» τα περισσότερα εδώ μέσα. *(Κοιτάζει αφηρημένη τον εξοπλισμό, που είναι τακτοποιημένος και έτοιμος για χρήση, και μονολογεί).* Ναι, τα καταδυτικά θα μείνουν. Ίσως και τα σπηλαιολογικά. Αλλά τα αναρριχητικά και τα άλλα χειμερινά ... είναι αμαρτία να παλιοκαιριστούν μαζί μου. Βράχος, χιόνι και πάγος τελειώσανε για μένα. Ναι! Η γκαρνταρόμπα μας πρέπει να ελαφρύνει.

ΚΑΠΑ: Σου είμαστε τόσο βάρος; Εντέλει, ποια από τις δυο μας περνά τη φάση της «άρνησης»;
Η ΛΙΑ κοιτάζει σιωπηλή στα μάτια την ΚΑΠΑ.

ΛΙΑ: Θε' μου, είσαι τόσο όμορφη... Στο υγρό των ματιών σου βλέπω τα χιλιόμετρα να κυλούν. Έτοιμη από καιρό για ταξίδι.

Η ΚΑΠΑ απομακρύνει το βλέμμα της.

ΛΙΑ: Μην αφήνεις, σε παρακαλώ, τον θυμό να θαμπώνει την αντανάκλασή σου. Στις βαλίτσες σου κράτα ή πέταξε τις αναμνήσεις μας, μα μην μένεις άλλο εδώ! Πάρε ανάσα και συνέχισε το δρόμο σου...

ΚΑΠΑ: Πολύ φτηνό! Δική σου ήταν η στραβή, και με πετάς πίσω στον κάθε κάγκουρα. Δέκα χρόνια! Τα καλύτερά μου χρόνια. Τα πετάς! Εμένα πετάς! Το «για πάντα» δεν ήταν, εντέλει, ποτέ το ζητούμενο για σένα.

ΛΙΑ: Όσο υπάρχει κίνηση, μπορεί να υπάρχει και το «για πάντα». Αλλιώς παύει η ζωή.

Η ΚΑΠΑ γυρίζει θυμωμένα και πάλι την πλάτη της στη ΛΙΑ

ΛΙΑ: Το μόνο που μπορώ να σου υποσχεθώ είναι ότι δεν θα δεχτώ κάποιον, που θα μου δηλώσει ότι θέλει να σε αλλάξει.

Τα φώτα σβήνουν.

ΠΡΑΞΗ 1 ΣΚΗΝΗ 2

Όλα είναι ακριβώς όπως πριν σβήσουν τα φώτα. Τα φώτα ανάβουν. Η ΚΑΠΑ γυρίζει προς τη ΛΙΑ.

ΚΑΠΑ: Σου το 'πα. Ακόμη ένας μαλάκας!

Τα φώτα σβήνουν. Η κουρτίνα πέφτει.

ΠΡΑΞΗ 2 ΣΚΗΝΗ 1

Η σκηνή είναι σκοτεινή με τη διάτρητη κουρτίνα κατεβασμένη. Αγχοφαίνεται μονάχα στο κέντρο της η μορφή ενός μονού σιδερένιου κρεβατιού και μια μορφή κουκουλωμένη. Το σκηνικό παραμένει αμετάβλητο με μόνη διαφορά ότι τα ράφια είναι άδεια, έχει ανοιχτεί ο πτυσσόμενος πάγκος εργασίας και έχουν τοποθετηθεί μερικά εργαλεία πάνω του. Η ΛΙΑ με τη μαύρη της ολόσωμη φόρμα εισέρχεται στη σκηνή από την εξωτερική πλευρά περπατώντας αργά, αλλά χωρίς πατερίτσα. Στο χέρι της κρατά το τηλεκοντρόλ. Το ενεργοποιεί. Σηκώνεται η κουρτίνα και ανάβουν τα φώτα. Η ΚΑΠΑ κάθεται οκλαδόν στο κρεβάτι σκεπασμένη από ένα σεντόνι. Η ΛΙΑ κατευθύνεται στην ΚΑΠΑ και εκείνη προλαβαίνει και τινάζει από πάνω της το σεντόνι.

ΚΑΠΑ: Γεια!

ΛΙΑ: Γειά σου και σένα! Παρα-έγινα προβλέψιμη, βλέπω.

ΚΑΠΑ: Γιατί δεν λες καλύτερα βαρετή;

ΛΙΑ: Ορεξάτη σε βλέπω. Χαίρομαι! Έλα, δείξ' το μου. *(Πλησιάζει προς το χέρι της ΚΑΠΑ, που είναι δεμένο, και κάθεται δίπλα της στο κρεβάτι. Λύνει τον επίδεσμο και περιεργάζεται τον πήχη.)*

ΚΑΠΑ: Καλά είμαι.

ΛΙΑ: Μέσα στο παιχνίδι είναι αυτά. Φυσιολογικές φθορές ... ακινησίας. Μια χαρά θα είσαι.

ΚΑΠΑ: Έχετε κάνει πρόγραμμα;

ΛΙΑ: Δεν λες που έχω και έναν άνθρωπο εμπιστοσύνης; Εγώ δεν θα μπορέσω να σε κουμαντάρω. Πρέπει να κινείσαι. Πέρασε ήδη ένας χρόνος. Έτσι τουλάχιστον βγαίνουν και τα όποια προβληματάκια. Και έτσι και τα λύνουμε... βήμα-βήμα.

ΚΑΠΑ: Γιατί δεν με βγάζεις τότε από την ακινησία.

ΛΙΑ: Θεε και τα λες;

ΚΑΠΑ: Μην μου πεις ότι θα χρεωκοπήσεις.

ΛΙΑ: Καλό μου, μην το κάνεις αυτό... στην τελική, χτυπάς εκεί που πονάω. Αυτό θεε;

Η ΛΙΑ απομακρύνεται και αρχίζει να τακτοποιεί τα εργαλεία στην εργαλειοθήκη και κλείνει τον πτυσσόμενο πάγκο εργασίας.

ΚΑΠΑ: Εντέλει, εκείνος θα μείνει μόνο στις βαλίτσες;

ΛΙΑ: *(Συνεχίζει τις δουλειές της)* Δυστυχώς, ναι. Ήταν καλή περίπτωση. Πολύ καλή θα έλεγα.

ΚΑΠΑ: Πολύ καλό για να γίνει και αληθινό, ε;

ΛΙΑ: *(Γυρίζει, πλησιάζει και κοιτάζει στα μάτια την ΚΑΠΑ)* Θέλω το καλύτερο για σένα.

ΚΑΠΑ: Εσύ, είσαι το καλύτερο για μένα.

ΛΙΑ: Αλήθεια; Καταδικασμένη στην ακινησία, στα χιλιόμετρα συμπόνιας και στις επισκευές συντήρησης; Αυτό είναι το καλύτερο για σένα;

ΚΑΠΑ: ...στα καλά και στα κακά, δεν λένε;

ΛΙΑ: Όταν αγαπάς πραγματικά, ελευθερώνεις.

ΚΑΠΑ: Σε λίγο θα μπορείς να ταξιδεύεις· να ταξιδεύουμε...

ΛΙΑ: Μεγαλώνω...

ΚΑΠΑ: Αν ναι, τότε γιατί δεν πέταξες τα σανίδια, που σε σακάτεψαν; *(Δείχνει τα σκι)* Γι' αυτά δεν μεγαλώνεις;

ΛΙΑ: Θα γίνει και αυτό. Όλα θα γίνουν...

ΚΑΠΑ: Άσε με 'δω... να 'μαι κοντά σου... δεν σε βαραίνω. Εξάλλου, τόσο καιρό και τίποτα από όσα έλεγες δεν ξεφορτώθηκες.

ΛΙΑ: Σε νοιάζομαι. Πώς μπορώ να σε κρατήσω εδώ κλεισμένη; Εσύ δεν μπορεί να είσαι απλά κάτι που στέκεται και περιμένει.

ΚΑΠΑ: Σου είμαι βάρος. Αυτό είναι! Όταν ταξιδεύαμε, ήμουν καλή. Τώρα με πετάς κομμάτι-κομμάτι από τη ζωή σου.

ΛΙΑ: Η μπαταρία μπορεί να δίνει εκκίνηση, αλλά χωρίς ομαλή και συνεχή ή τουλάχιστον συχνή κίνηση, ο κύκλος ζωής της θα κλείσει. Η κίνηση μάς τρέφει. Και εσένα και εμένα. Δεν μπορώ να σου δώσω ζωή. Τι θες; Να πεθάνεις ... στην αγκαλιά μου; Να σε σκοτώσω;

ΚΑΠΑ: Χίλιες φορές από σένα...στη δική σου αγκαλιά, ναι!

ΛΙΑ: Δεν λέω μόνο εγώ κλισέ, βλέπω...

ΚΑΠΑ: Δεν έχω δικαίωμα να αποφασίσω εγώ το τέλος μου;

ΛΙΑ: Την ευθανασία σου μπορείς να την αποφασίσεις, αλλά όχι να μου επιβάλλεις τον αργό σου θάνατο.

ΚΑΠΑ: Μιλάς, λες και εγώ μπορώ να αποφασίσω.

ΛΙΑ: Κανείς δεν είναι αθώος για τη σκλαβιά του, όταν η πόρτα είναι ανοιχτή. *(Δείχνει προς την πλατεία.)*

ΚΑΠΑ: *(Κοιτάζει προς την πλατεία)* Ναι, ελεύθερες πεθάναν και οι Σουλιώτισσες...

Τα φώτα σβήνουν.

ΠΡΑΞΗ 2 ΣΚΗΝΗ 2

Όλα είναι ακριβώς όπως πριν σβήσουν τα φώτα. Η ΚΑΠΑ επιστρέφει στο κρεβάτι και σκεπάζεται με το σεντόνι. Η ΛΙΑ βγαίνει από τη σκηνή και επιστρέφει με έναν καλόγερο, που τον τοποθετεί κοντά στα ράφια. Σταματά. Ανάβουν τα φώτα.

ΛΙΑ: Έλα να με βοηθήσεις.

ΚΑΠΑ: *(Ξεσκεπάζεται, κοιτάζει τον καλόγερο και τη ΛΙΑ και μένει ακίνητη)* Την είχες ήδη παραγγείλει, έτσι;

ΛΙΑ: Θα με βοηθήσεις; *(Πηγαίνει και πιάνει τη μία πλευρά του κρεβατιού)* Έλα, σήκω. *(Η ΚΑΠΑ σηκώνεται)* Πιάσε να το πάμε πιο δίπλα.

Η ΚΑΠΑ πιάνει την άλλη μεριά και το μετακινούν πιο δίπλα και προς τα πίσω, αφήνοντας ένα σεβαστό κενό ανάμεσα στον τοίχο και στο κρεβάτι)

ΛΙΑ: Σούπερ! Σε ευχαριστώ!

Η ΚΑΠΑ παρακολουθεί αποσβολωμένη τη ΛΙΑ, η οποία τοποθετεί τον καλόγερο στον κενό χώρο που δημιουργήθηκε. Η ΛΙΑ επιθεωρεί προσεκτικά τη νεοαφιχθείσα μοτοσυκλέτα. Ικανοποιημένη τρέχει έξω από τη σκηνή και επιστρέφει το ίδιο γρήγορα με ένα κουτί στα χέρια. Βγάζει από μέσα μια μοτοσυκλετιστική κουκούλα. Τοποθετεί το κουτί στα άδεια ράφια και σκεπάζει τον καλόγερο. Γυρίζει και κοιτάζει για πρώτη φορά την ΚΑΠΑ.

ΛΙΑ: Η πρώτη μου παρθένα μοτοσυκλέτα! Μυρίζει καινούργηλα. Πολιτισμικό σοκ, μα την αλήθεια!

ΚΑΠΑ: Είμαι και εγώ εδώ, ξέρεις...

ΛΙΑ: Έλα, μην κάνεις έτσι. Και για αυτήν δεν θα είμαι «η μία και η μοναδική». Ακόμη και δεκαπέντε χρόνια να καταφέρω να την καβαλάω, θα έχει να γράψει πόσα άλλα χιλιόμετρα μετά με πόσους ακόμη σύντροχους. Εσύ ήδη είχες άλλους δύο πριν βρεθούμε και ... ακόμη έχεις λαμπρό μέλλον. «Και ξανά προς τη δόξα τραβά», όπως λένε! Ποιος ξέρει με πόσους ακόμη θα

συμπορευτείς και σε ποιες άλλες χώρες; Θυμήσου από πού ξεκίνησες. Ιταλία. Τα παρθενικά σου χρόνια. Τα πρώτα σου σερφαρίσματα στα πάσα των Άλπεων. Και μετά στη Γερμανία με τα ατέλειωτα χιλιόμετρα αυτοκινητόδρομου. Μαζί μου, μάλλον, κακόπεσες. Βαλκανιστάν! Αν και δεν θα έπρεπε να έχεις παράπονο. Περάσαμε και παρέα από τα παλιά σου τα λημέρια.

ΚΑΠΑ: *(θυμωμένα)* Την είχες ήδη παραγγείλει. Ομολόγησέ το!

ΛΙΑ: Έπρεπε να κάνω αυτό το δώρο στον εαυτό μου· μια νέα προοπτική με έναν συμπαίχτη στα κυβικά ... που μου απομείναν. Εγώ το αποδέχτηκα. *(κοιτάζει στα μάτια την ΚΑΠΑ και περιμένει μια ανταπόκριση)*

Η ΚΑΠΑ κοιτάζει στα μάτια τη ΛΙΑ θυμωμένα.

ΛΙΑ: Εγώ αποδέχτηκα την έκπτωση. Εδώ κοντά, αλλά σε κίνηση. Το έχω ανάγκη. Την ταχύτητα. Την παιδικότητα της ισορροπίας. Το ξελαμπικάρισμα του μυαλού. Τη διέγερση στα πλαγιάσματα. Τον χορό στους φιδωτούς δρομίσκους. Να νιώθω τον αέρα έτσι, *(ανεβαίνει στο κρεβάτι)* όρθια στα μαρσπιέ ... να καλπάζω...

ΚΑΠΑ: Μαζί της...εμένα, δεν με έχεις ανάγκη...

ΛΙΑ: *(Πηδά από το κρεβάτι και κοιτάζει την ΚΑΠΑ)* Πάρ' το απόφαση. Συνέχισε τα χιλιόμετρά σου. Εγώ δεν μπορώ να σταθώ δίπλα σου πια ... για τα καλά. Οι πορείες μας κάπου απλά διασταυρώθηκαν. Εδώ και καιρό πια πρέπει να ακολουθήσουμε διαφορετικά μονοπάτια.

Η ΚΑΠΑ και η ΛΙΑ γυρίζουν και κοιτάζουν την πλατεία

ΚΑΠΑ: Μαζί σου πίστεψα ότι γινήκαμε ράγες της ίδια γραμμής.

ΛΙΑ: Επειδή σ' αγαπώ, σου ζητώ να μην γίνεις φάντασμα της ομορφιάς σου.

ΚΑΠΑ: Μου ζητάς να γυρίσω πίσω σε εκείνους, που θα με κακομεταχειριστούν. Θυμήσου πώς με βρήκες και τι χρειάστηκε να κάνεις για να με γειάνεις.

ΛΙΑ: Χίλια κυβικά! Χίλια ακλόνητα κυβικά σε αέρηδες, σε καταγιίδες, ακόμη-ακόμη και σε χαλασμένους δρόμους...θυμάσαι; Εννιά εφιαλτικά χιλιόμετρα μέσα σε νεροφαγώματα και εκείνο το απειλητικό ψιλόβροχο...και εσύ...Όρθια!

ΚΑΠΑ: Μόνο μαζί σου περπάτησα τόσο βελούδινα. Μαζί σου έκλεινα τα μάτια, και με πήγαινες χωρίς σταματημό στο απέραντο της χαράς. Ξυπνούσα στο επόμενο όνειρο και πάλι έκλεινα τα μάτια και πάλι ξυπνούσα μονάχα από τον οργασμό της δύναμής μας.

ΛΙΑ: Πώς μπορώ να εξακολουθώ να σε κρατάω εδώ φυλακισμένη των καλών αναμνήσεών μας. Η ζωή δεν είναι αναμνήσεις. Οι σχέσεις δεν τρέφονται με αναμνήσεις· είναι για να γεννούν κάθε στιγμή νέες αναμνήσεις.

ΚΑΠΑ: Άσε με να είμαι κοντά σου, σε παρακαλώ...αν μ' αγαπάς, μην μ' αφήνεις...μην με εγκαταλείπεις, σε παρακαλώ!

ΛΙΑ: Επειδή σ' αγαπώ, σε εκλιπαρώ να με λυτρώσεις. Συνέχισε το δρόμο σου - ως αγέρωχη αρχόντισσα. Όσο είναι καιρός. Όσο οι αναμνήσεις μας παραμένουν καλές.

Τα φώτα σβήνουν. Η κουρτίνα πέφτει.

ΠΡΑΞΗ 3 ΣΚΗΝΗ 1

Η σκηνή είναι σκοτεινή με τη διάτρητη κουρτίνα κατεβασμένη. Αχνοφαίνεται μονάχα στο κέντρο της η μορφή του κουκουλωμένου καλόγερου. Το σκηνικό παραμένει σχεδόν το ίδιο. Το κρεβάτι έχει μετακινηθεί πιο πίσω και τα ράφια φιλοξενούν πλέον δύο μεταλλικές enduro μοτοσυκλετιστικές βαλίτσες, και μία enduro φορεσιά με το ανάλογο κράνος κρέμονται κάτω από τη ραφιέρα. Η ΚΑΠΑ είναι ξαπλωμένη στο κρεβάτι και είναι σκεπασμένη με ένα σεντόνι. Η ΛΙΑ με τη μαύρη ολόσωμη φόρμα εισέρχεται στη σκηνή από την εξωτερική πλευρά. Στο χέρι της κρατά το τηλεκοντρόλ. Το ενεργοποιεί. Σηκώνεται η κουρτίνα και ανάβουν τα φώτα. Η ΛΙΑ κατευθύνεται στο κρεβάτι. Κάθεται στο πλάι. Προσπαθεί να ζυπνήσει γλυκά την ΚΑΠΑ.

ΛΙΑ: Έλα, καλό μου, σήκω.

Η ΚΑΠΑ γυρίζει απρόθυμα προς το μέρος της ΛΙΑΣ, αποκαλύπτοντας μόνο το πρόσωπό της

ΚΑΠΑ: Τι θες;

ΛΙΑ: Πώς νιώθεις σήμερα; Έλα, να σε δω καλά. *(Πλησιάζει το πρόσωπό της στο πρόσωπο της ΚΑΠΑ και εξετάζει πολύ προσεκτικά κάθε λεπτομέρεια)*

ΚΑΠΑ: *(ενοχλημένη αποτραβιέται)* Καλά είμαι.

ΛΙΑ: Σήκω να σε δω. *(Σηκώνεται και τραβάει το σεντόνι. Παίρνει από το χέρι την ΚΑΠΑ και τη σηκώνει. Την εξετάζει προσεκτικά γύρω-γύρω.)*

ΚΑΠΑ: Σου είπα. Είμαι καλά!

ΛΙΑ: Ξέρω ότι είσαι καλά. Δεν πέρασε ούτε βδομάδα από τον τεχνικό έλεγχο. Πώς νιώθεις σε ρώτησα.

ΚΑΠΑ: Έφερες τα χαρτιά μου;

ΛΙΑ: Δεν κουράστηκες να είσαι θυμωμένη; Δύο χρόνια! Δεν μιλάμε για μερικούς μήνες. Μιλάμε για πάνω από 24 μήνες θυμού και γκρίνιας.

ΚΑΠΑ: Μιλάμε για πάνω από 24 μήνες επίμονης προσπάθειάς σου να με ξεφορτωθείς.

ΛΙΑ: Αν αυτό ήθελα, θα το είχα ήδη κάνει. Ακόμη και τότε που ήμουν με τις πατερίτσες. Έχω κουραστεί με τους παραλογισμούς σου.

ΚΑΠΑ: Έγινα τώρα και τρελή; Φταίω κιόλας που δεν με ξεφορτώθηκες νωρίτερα;

ΛΙΑ: Αυτή τη φορά θα τελειώσει για καλά η ιστορία μας. Θυμάσαι το παλικάρι που αγόρασε όλο το σετ των βαλιτσών σου; Έρχεται να σε πάρει. Τέλος!

ΚΑΠΑ: Πότε; Γιατί δεν μου το είπες νωρίτερα;

ΛΙΑ: Θα χαιρόσουν;

ΚΑΠΑ: Καλά, αυτός δεν είχε ήδη δική του μια κάπα 100; Τι έγινε;

ΛΙΑ: Έχει ταλαιπωρηθεί πολύ μαζί της. Του το 'χα πει και τότε να μην χαλάσει χρήμα και χρόνο μαζί της. Αν σε είχε πάρει τότε και οι δυο σας θα είχατε αποφύγει τόσες φθορές.

ΚΑΠΑ: Μάλιστα! Τουλάχιστον —εσύ— θα πάρεις πίσω τα χρήματά σου. Να βγει και κάποιος κερδισμένος...

ΛΙΑ: Αυτή είναι μια “win-win situation” για όλους μας ... και ας άργησε.

ΚΑΠΑ: Έλα, ξεκίνα! Πούλα το! Ακούω!

ΛΙΑ: Θα είσαι πάλι σε προστατευμένο χώρο. Το παλικάρι είναι ταξιδευτής και πιάνει το χέρι του. Δεν σκοπεύει να σε βάλει σε βιτρίνα μετά την τριακονταετία σου. Θα έχετε πολλά χρόνια δρόμου μπροστά σου. Πολύ πιθανόν να είναι και το τελευταίο σου λιμάνι. Λοιπόν, τι λες;

ΚΑΠΑ: *(ειρωνικά)* Μάλιστα! Τι να πω; Και να πω...τι; Αλλάζει κάτι;

ΛΙΑ: Είσαι στην άκρη του βράχου και, ναι, θα σε σπρώξω. Τι θα κάνεις; Δεν θα κολυμπήσεις όταν βρεθείς στο νερό;

ΚΑΠΑ: Τώρα μιλάς με ειλικρίνεια!

ΛΙΑ: *(κουρασμένα)* Καλό μου ... ξέχασες πώς είναι να νιώθεις τη χαρά της ζωής...

ΚΑΠΑ: Φοβάμαι... φοβάμαι μην δεν θα μπορέσω να νιώθω τη χαρά μαζί του.

Η ΚΑΠΑ ξαπλώνει πάλι στο κρεβάτι και σκεπάζεται. Η ΛΙΑ την ξεσκεπάζει και τη σηκώνει από το κρεβάτι. Την τραβά προσεκτικά στο κέντρο της σκηνής και παίρνει το πρόσωπό της στα χέρια της.

ΛΙΑ: Αγκάλιασέ τον φόβο σου.

ΚΑΠΑ: Αυτά τα δύο χρόνια. Μπορεί να μην ζήσαμε πραγματικά μαζί. Αλλά δεν αγωνιούσα για τίποτα. Είχα εσένα να με προσέχεις.

Η ΚΑΠΑ κατεβάζει το πρόσωπό της. Γυρίζει αργά προς την πλατεία.

ΚΑΠΑ: Δεν έχω υπόλοιπο ψυχής να δώσω. Έχω ξεχάσει πώς είναι να σου ζητούν να ζεις.

5. Βιβλιογραφικές αναφορές

- Berelson, B. (1952). *Content analysis in communications research*. Free Press.
- Bicycle History (2021). *Motorcycle History and Invention: Motorcycle Timeline*. Ανακτήθηκε: 14 Νοεμβρίου, 2021, από [http:// www.bicyclehistory.net/motorcycle-history/motorcycle-timeline/](http://www.bicyclehistory.net/motorcycle-history/motorcycle-timeline/)
- Bryman, A. & Bell, E. (2011). *Business research methods*. 3^η έκδ. Oxford University Press.
- Cocco, G. (2013). *Motorcycle Design and Technology*. Giorgio Nada Editore.
- Delhay, A., & Marot, L. (2015). *Ridescan project: European Scanning Tour for Motorcycle Safety*. Federation of European Motorcyclists' Associations.
- Fransen, T., Alford, S. E., & Ferriss, S. (2009). *An anthology of early British motorcycle travel literature*. Essex-Dakar Books.
- Jackson, S. L. (2009). *Research Methods and Statistics: A Critical Thinking Approach*. 3^η έκδ. Cengage Learning.
- Kern, W. F. (2014). *50 wild motorcycle tales: an anthology of motorcycle stories*. CreateSpace Independent Publishing Platform.
- Kirn, W. (2014). *Motorcycle haiku poetry: an anthology of haiku poems about motorcycles*. Kindle Edition.
- Krippendorff, K. (2004). *Content analysis: an introduction to its methodology*. 2^η έκδ., SAGE.
- Morton, J. (1997). A guide to color symbolism (Vol. 28). Colorcom. Ανακτήθηκε: 29 Νοεμβρίου, 2021, από [https:// www.carachipampa.org/wp-content/uploads/2020/03/Morton-COLORCOM-COLOR-SYMBOLISM.pdf](https://www.carachipampa.org/wp-content/uploads/2020/03/Morton-COLORCOM-COLOR-SYMBOLISM.pdf)
- Vaughn, D. A., Maggiora, M. B., Vaughn, K. J., Maggiora, C. J., Tavakoli, A.-V., Liang, W., Zava, D., Cohen, M. S., & Lenartowicz, A. (2021). Modulation of attention and stress with arousal: The mental and physical effects of riding a motorcycle. *Brain Research*, 1752 (147203). DOI: 10.1016/j.brainres.2020.147203

- Winterhalder, E., & Parke, I. (2013). *The ultimate biker anthology: an introduction to books about motorcycle clubs & outlaw bikers*. Blockhead City.
- Αρβανιτόπουλος, Μ. (2006). *Ιστορία του Ελληνικού Μοτοσυκλετισμού*. Mototech SA.
- Βασιλάκος, Ε., Κακαδιάρης, Θ., Σαζιώνης, Σ., Αργύριος, Β., Ποριώτης, Ν., & Ιωάννης, Τ. (1998). *Θεωρητική εκπαίδευση υποψηφίων οδηγών μοτοσυκλετών*. Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών.
- Ζαχαρόπουλος, Κ., & Μπαρμπίκας, Η. (2010). *Οι μηχανόβιοι: ιστορίες πάθους και αλητείας*. Καστανιώτη.
- Ζορμπά, Ι., & Κακαδιάρης, Θ. (2016). *Χρήση κράνους: έκθεση έρευνας & αποτελεσμάτων*. Ελληνικό Ινστιτούτο Μοτοσυκλέτας “Μοτοθέσις.”
- Καρούζος, Ν. (2014). “Είμαστε εντός της σιγής και της κωφαλαλίας.” ΚΟΡΕΚΤ, (1-Απρίλιος).
- Λαζαρίδης, Σ. (1998). *Η μοτοσυκλέτα στην ελληνική λογοτεχνία 2^η έκδ.*, Ζήτρος.
- Λαζαρίδης, Σ. (2007). *Ενδοσκεληδόν: ανθολογία έργων της ελληνικής λογοτεχνίας με ήρωες μοτοσυκλέτες και μοτοσυκλετιστές*. Ζήτρος.
- Μπαμπινιώτης, Γ. (2008). *Ορθογραφικό Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας*. Κέντρο Λεξικολογίας.
- Παρίσης, Ι., & Παρίσης, Ν. (2016). *Λεξικό Λογοτεχνικών Όρων*. Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων “Διόφαντος.”
- Πεντζίκης, Ν. Γ. (1955). Πλατεία Ελευθερίας. *Νέα Πορεία*, 1(3), 111–115.
- Ρίτσος, Γ. (1985). *Ίσως να ‘ναι κι έτσι* (5η έκδοση). Κέδρος.
- Σινάνης, Α. (2014). *Ιστορία του οργανωμένου μοτοσυκλετισμού στην Ελλάδα: 30 χρόνια πανελλήνιες συγκεντρώσεις μοτοσυκλετιστών*. Άγγελος Σισμάνης.

6. Παράρτημα

Παράρτημα 1: Λίστα έργων εκτός ερευνητικού δείγματος

Ο παρακάτω πίνακας περιέχει τους τίτλους των ποιητικών έργων που συμπεριλαμβάνονται στο έργο του Λαζαρίδη (1998), αλλά δεν συμπεριλαμβάνονται στη μετέπειτα ανθολογία του ίδιου (Λαζαρίδης, 2007) και δεν διατίθεται το πλήρες κείμενό τους. Τα στοιχεία μεταγράφονται, όπως διατίθενται από την πηγή. Όταν ο τίτλος του έργου είναι μέσα σε αγκύλη, σημαίνει ότι ο πρώτος στίχος του ποιήματος χρησιμοποιείται ως τίτλος (Λαζαρίδης, 1998: 144).

Τίτλος	Δημιουργός	Έτος έκδοσης
περίπτωση πρώτη = πάλι ο κ. Ίβο	Βασίλης Στεριάδης	1970
Πρωινό στην πλαζ	Βασίλης Στεριάδης	1971
Το βασιλικό φθινόπωρο	Βασίλης Στεριάδης	1971
Το συγκρότημα ή το τελευταίο και δυνατότερο	Βασίλης Στεριάδης	1971
Χόμπεκκραφτ (η μοναξιά του Σούπερμαν)	Βασίλης Στεριάδης	1971
Ο άγγελος	Γ. Παναγόπουλος	1984
Ασημένιες μοτοσυκλέτες τρέχουν στο φεγγάρι	Γιάννης Κοντός	1980
Μέρες του `73	Γιάννης Πατίλης	1977
T.M. 1968	Γιάννης Πατίλης	1977
[Α εκείνος ο μοτοσυκλετιστής του λού-να παρκ]	Γιάννης Ρίτσος	1980
[Ω... τα ποδήλατα της ανάγκης]	Γιώργος Δανιήλ	1968
Δοξαστικό	Γιώργος Χρονάς	1984
Ευρωπαϊκό τοπίο	Γιώργος Χρονάς	1974
I-II-III	Γιώργος Χρονάς	1974
Κοσμικόν πάθος	Γιώργος Χρονάς	1984
Ο φίλος μου αυτός	Γιώργος Χρονάς	1974
Το τέλος της πόλης	Γιώργος Χρονάς	1974
Τραγούδια και Επιτύμβια για μοτοσυκλετιστές και αναβάτες	Γιώργος Χρονάς	1981
Ωδή στην Μαίρυλιν Μονρόε	Γιώργος Χρονάς	1973
[Ξόβεργα το σκοτάδι και ιώδιο]	Δημήτρης Γιαλαμάς	1980
Συμπαγής μοτοσυκλέτα	Δημήτρης Καλοκύρης	1971
Με τη μοτοσυκλέτα	Δημήτρης Παπαχρήστος	1982
Οι ροκ κινήσεις	Διονύσης Φλεμοτόμος	1985
Μοτοσακό	Ευάγγελος Βαλσαμίδης	1978
Θέμα για άγνωστο επισκέπτη	Θάνος Σταθόπουλος	1985
Ένα οικοδομικό τετράγωνο	Θεόδωρος Π. Ζαφειρίου	1982
Αλλά κανείς δε φεύγει	Θωμάς Γκόρπας	1983
Η εκδρομή με το μοτοσακό	Κώστας Πλαστήρας	1978
Μουσική με παχύ πρόσωπο και με κλαρίνο	Κωστής Γκιμοσούλης	1983
Ουρανοξύστης	Μίμης Σουλιώτης	1971
Χωριστή, κόκκινη	Μίμης Σουλιώτης	1972
Δερματοπάθειες επιμολυσμένες	Μισελ Φάις	1978

Τίτλος	Δημιουργός	Έτος έκδοσης
Μοντάι	Μιχάλης Κατσαρός	1980
Cafe Torino	Νατάσα Χατζιδάκι	1984
Αυτοπροσωπογραφία	Νατάσα Χατζιδάκι	1976
Βαθυερυθρό	Νατάσα Χατζιδάκι	1976
[Η Ασσυρία με κράνος]	Νίκος Καρούζος	1980
Διαισθανόμενος την απουσία	Νίκος Καρούζος	1980
Μια χούφτα θέληση	Νίκος Καρούζος	1984
Τσαϊράδα	Ντίνος Χριστιανόπουλος	1965
XXXIV	Παναγιώτης Κουβελάκης	1982
Η κηδεία	Πάνος Καπώνης	1978
Θεσσαλονίκη, 29-5-1984	Πάολα	1985
Πόπη-Έρση-Ελένη	Σπύρος Βρεττός	1985
Πολυτεχνείο '73?	Τάσος Αιγιαλός	1984
Οι μεγάλοι	Τζένη Μαστοράκη	1972
Παρακμή	Τζένη Μαστοράκη	1972

Παράρτημα 2: Λίστα έργων προς ανάλυση

Ο παρακάτω πίνακας εμφανίζει την ολοκληρωμένη λίστα των έργων, που αναλύονται, με τα στοιχεία του τίτλου, του δημιουργού και του έτους έκδοσης. Κάθε έργο αποκτά μοναδικό κωδικό έργου, ο οποίος χρησιμοποιείται ως κωδικός αναφοράς εντός του κυρίως κειμένου. Η σειρά των τίτλων ακολουθεί την ίδια σειρά εμφάνισης με το κείμενο της πηγής (Λαζαρίδης, 2007:15-127). Τα στοιχεία μεταγράφονται, όπως διατίθενται από την πηγή. Όταν ο τίτλος του έργου είναι μέσα σε αγκύλη, σημαίνει ότι ο πρώτος στίχος του ποιήματος χρησιμοποιείται ως τίτλος (Λαζαρίδης, 1998: 144).

Κωδικός έργου	Τίτλος	Δημιουργός	Έτος έκδοσης
1	Χαμηλή πτήση	Λουκιανός Κηλαηδόνης	1982
2	[Κόκκινο πουκάμισο]	Γιάννης Ρίτσος	1979
3	Ποίηση μες στην ποίηση	Αντώνης Φωστιέρης	1977
4	[Τον βλέπω κάθε μέρα]	Γιώργος Χρονάς	1981
5	[Δε θα ξεχάσω]	Βαγγέλης Λιβιεράτος	1975
6	[Με την καινούργια μου]	Βαγγέλης Λιβιεράτος	1975
7	[Κρυμμένα επιμελούς στο βάθος]	Γιάννης Μαράβας	1984
8	Ραντεβού	Σπύρος Λαζαρίδης	1986
9	Από το πάρκο στη Μυροβόλο	Αργυρή Μπακιρτζής	1996
10	Κυριώνυμο	Διονύσης Φλεμοτόμος	2000
11	Το δείπνο	Αθηνά Παπαδάκη	1984
12	Στ' αγόρια του Περού	Γιώργος Χρονάς	1981
13	Απόδειπνο	Γιώργος Χρονάς	1980
14	Έλα στη σέλα	Γιάννης Βαρβέρης	1991
15	Ένα κορίτσι	Βασίλης Αρφάνης	1982
16	[Ανέμελη Τάνια μου]	Κώστας Αγγελίδης	1988
17	[Απ' το παράθυρο αυτό]	Γιώργος Χρονάς	1981
18	Στιγμαίο	Γιάννης Ρίτσος	1982
19	Ανδρομάχη	Στέλιος Λύτρας	1987
20	Ανάκτηση δικαιωμάτων	Γιάννης Ρίτσος	1982
21	Οι νέοι κάθε Κυριακή	Νίκος Βασιλάκης	1973
22	Απηγορευμένο ερωτικό τραγούδι Χριστουγέννων	Γιώργος Χρονάς	1973
23	Στο Καραμπουρνάκι	Ντίνος Χριστιανόπουλος	1981
24	Στα προάστια	Βασίλης Αρφάνης	1986
25	Αδिका φοβάσαι	Σπύρος Λαζαρίδης	1986
26	Η μοτοσυκλέτα	Μαρία Κούρση	1987
27	[Το νιώθω]	Ολυμπία Σταύρου	1988
28	Οι ραπτομηχανές	Σπύρος Βρεττός	1985
29	Ο ταχυδρόμος με τη μοτοσυκλέτα	Νίκος Βασιλάκης	1982
30	[Κάτι υποκαθιστά]	Γιώργος Κατσέας	1982
31	[Εκεί που κάνουν πιάτσα οι πουτάνες]	Ντίνος Χριστιανόπουλος	1990

Κωδικός έργου	Τίτλος	Δημιουργός	Έτος έκδοσης
32	[Γαντάλου και Σαπφούς γωνία]	Ντίνος Χριστιανόπουλος	1995
33	Στρατόπεδο Χαϊδαρίου	Σωτήρης Παστάκας	1992
34	Το φιλί	Βασίλης Δημητράκος	1996
35	Το σπίτι	Τάκης Παυλοστάθης	1993
36	Με τη μοτοσυκλέτα	Αλεξάνδρα Μπακονίκα	1994
37	[Τώρα που μένουμε μαζί]	Ολυμπία Σταύρου	1997
38	Πρατήριο βενζίνης	Νίκος -Αλέξης Ασλάνογλου	1960
39	Η μοτοσυκλέτα	Λουκιανός Κηλαηδόνης	1975
40	[Ξένε, αν με βλέπεις]	Γιώργος Χρονάς	1981
41	Κάτω απ' τις χαραμάδες	Γιάννης Καρατζόγλου	1982
42	[Πέρασε κι η τελευταία μοτοσυκλέτα. Ο δρόμος]	Βασίλης Τσιπάς	1984
43	Ρωζάνη	Στέλιος Λύτρας	1988
44	[Απόγευμα Σαββάτου· δεν είμαι στα μπαρ]	Μανώλης Ξεζάκης	1987
45	Άποψη	Σπύρος Λαζαρίδης	1988
46	Τα φύλλα των δέντρων	Γιώργος Βέης	1979
47	[Τα μύχια μαχαίρια των ληστών]	Δημήτρης Χουλιαράκης	1987
48	Οι «καμικάζε»	Δημήτρης Γαλάνης	1980
49	The grand gala	Γιάννης Ζερβας	1983
50	Το μαγαζί των μαλακών αγγέλων	Δ. Ε. Κουκούτσης	1999
51	Του απαίσιου διλήμματος	Γιάννης Βαρβέρης	2005
52	Οι εξάγγελοι	Ρένος Αποστολίδης	1984
53	Ο Αμφιτρύων	Ρένος Αποστολίδης	1984
54	[Πιο πολλές μοτοσυκλέτες]	Γιάννης Ρίτσος	1987
55	[Με χρώματα]	Βαγγέλης Λιβιεράτος	1975
56	Άγρια ντισκοτέκ	Γιάννης Βαρβέρης	1986
57	Αντιευαγγελισμός	Σπύρος Λαζαρίδης	1988
58	Νεαρός μοτοσυκλετιστής ακαριαίος	Νίκος Καρούζος	1988
59	Ο μοτοσυκλετιστής (δυο περιστατικά και μια φυγή)	Γιάννης Πατίλης	1970
60	Νηοπομπή βάλλουσα μακρόθεν	Ερρίκος Μπελιές	1985
61	Κομμάτια δρόμου	Χ. Δ. Καλαϊτζής	1988
62	Στη μαύρη μοτοσυκλέτα	Σπύρος Λαζαρίδης	1986
63	Άγγελος των λεωφόρων	Στέλιος Λύτρας	1988
64	Αρχάριος δορυφόρος	Χριστόφορος Λιοντάκης	1999
65	Μολπάδουσα η Η.Δ.	Ευάγγελος Βαλσαμίδης	2000
66	[Ξεβράκωτο βράδυ. Μηχανάκια]	Γιάννης Ρίτσος	1980
67	Η πρόμη κόλαση της Εύας Μπράουν	Νίκος Καρούζος	1982
68	Η Η.Δ. εικόνα ως φαίνεσθαι του είναι	Ευάγγελος Βαλσαμίδης	2000
69	Με την αλαζονεία της Η.Δ.	Ευάγγελος Βαλσαμίδης	2000
70	Η σκιά που χτίζει, ΧΙ	Δημήτρης Τ. Αναλις	1977
71	Αϋπνία	Κώστας Σοφιανός	1990
72	Απομεσήμερο στον πλανήτη Κυκλάδες	Σάκης Σερέφας	2000

Κωδικός έργου	Τίτλος	Δημιουργός	Έτος έκδοσης
73	Ο μοτοσυκλετιστής	Μαρία Κέντρου-Αγαθοπούλου	1980
74	Αδέσποτα (I)	Ρούλα Κακλαμανάκη	1983
75	Το μηχανάκι	Ζωή Καρέλλη	1981
76	Είκοσι αλκοολικά διαπιστευτήρια (έβδομο)	Γιώργος-Ίκαρος Μπαμπασάκης	1985
77	[Γαλάζιες χάντρες]	Ολυμπία Σταύρου	1997
78	Μοτοσυκλέτες	Λεωνίδας Ζενάκος	1982
79	Ο λασπωμένος άγγελός μου	Βασίλης Δημητράκος	2004
80	Από παλιό δυστύχημα	Βασίλης Λαλιώτης	1992
81	Το μαύρο είναι μαύρο	Βασίλης Στεριάδης	1971
82	Το παραλήρημα	Φρίντα Λιάππα	1980
83	Ο γάμος	Γιάννης Πατίλης	1980
84	Ευχή	Νίκος Παπάζογλου	1984
85	[Ιωάννα και Μαριέτα]	Γιώργος Χρονάς	1981
86	[Μια μηχανή για τα δυνατά σου]	Γιώργος Χρονάς	1981
87	[Έτσι χτυπούν στον αέρα τα σίδερα]	Γιώργος Χρονάς	1981
88	Αφιέρωμα στον Νίκο Ραζή	Απόστολος Καλιατζάς	1986
89	Ιδιοχείρωσ	Χ. Δ. Καλαϊτζής	1987
90	Πώς χάνονται οι Χάρλεϋ	Δημήτρης Χουλιαράκης	1987
91	[Χρωματιστά μπουφάν. Μοτοσυκλέτες. Δρόμος]	Γιάννης Ρίτσος	1987
92	Στέρησις εξόδου	Μάριος Μαρκίδης	1989
93	[Σφουρίζει ένα λεπτό σπρέυ στη μασχάλη της]	Γιάννης Μαράβας	1984
94	Τραγούδι στάσιμο	Χάρης Ψαρράς	2002
95	Ησυχασμός	π. Παναγιώτης Καποδίστριας	2003
96	Δύο ποιήματα για ένα καλοκαίρι (II)	Αμαλία Τσακνιά	1982
97	Αστός Χάροντας	Βασίλης Γκουρογιάννης	1985
98	Ο Ζακχαΐος	Μίλτος Σαχτούρης	1971
99	Οχυρούμενος με τ' αστέρια	Νίκος Καρούζος	1981
100	Τα φώτα της οδού Πατησίων	Γιάννης Πατίλης	1986
101	Εσωτερικώς και εξωτερικώς	Γιάννης Πατίλης	1975
102	Συμβουλές για να πιάσει γκόμενα ένας έφηβος φίλος	Γιάννης Υφαντής	1987
103	Υποθήκες	Γιώργος Θ. Βαφόπουλος	1964
104	OH! Άρης Αλεξάνδρου	Άρης Καμπάνης	1983
105	Γιούμι	Άγγελος Ήβος	2002
106	Κλειδί από χιόνι	Γιάννης Τζανετάκης	1985
107	Ούριος άνεμος	Έκτωρ Κακναβάτος	1981
108	Οι Εφέσιοι	Νικόλαος Κάλας	1964
109	Ο ηλεκτρικός	Χριστόφορος Λιοντάκης	1978
110	Ο φύλακας	Χριστόφορος Λιοντάκης	1978

Παράρτημα 3: Ανάλυση έργων

Ο παρακάτω πίνακας εμφανίζει τα έργα με τον κωδικό τους, το στοιχείο του λογοτεχνικού ρόλου και τα στοιχεία συμβολικού φορτίου, που εντοπίστηκαν στο καθένα από αυτά με τη σήμανση Ναι/Όχι (N/O). Για λόγους οικονομίας χώρου οι τίτλοι των πεδίων είναι και αυτοί κωδικοποιημένοι. Προηγείται του πίνακα το σχετικό υπόμνημα.

P: Λογοτεχνικός ρόλος με απαντήσεις: **A** για Αντικείμενο-Μέσο και **Y** για Υποκείμενο-Ηρωίδα

Σ1: Δύναμη

Σ2: Υψηλή ταχύτητα κίνησης & Επιτάχυνση

Σ3: Θόρυβος

Σ4: Ευαλωτότητα

Σ5: Επισφαλής οδήγησης

Σ6: Θάνατος

Σ7: Ζωή

Σ8: Παραβατικότητα

Σ9: Νύχτα

Σ10: Ψυχική ανάταση

Σ11: Ελευθερία

Σ12: Ερωτισμός

Σ13: Ερωτισμός

Σ14: Ως Μέσο βιοπορισμού

Σ15: Ως Μέσο μεταφοράς για προσωπική χρήση

Σ16: Ως Μέσο εντυπωσιασμού

Σ17: Ως Μέσο διαμόρφωσης εικόνας-στερεοτύπων

Κωδικός έργου	P	Σ1	Σ2	Σ3	Σ4	Σ5	Σ6	Σ7	Σ8	Σ9	Σ10	Σ11	Σ12	Σ13	Σ14	Σ15	Σ16	Σ17
1	A	N	O	O	O	O	O	O	O	N	N	N	O	N	O	N	O	N
2	Y	O	O	O	O	O	O	N	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O
3	Y	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	N	O	O	O	O
4	A	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	N	O	N	O	N
5	Y	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	N	O	N	N	O

Κωδικός έργου	P	Σ1	Σ2	Σ3	Σ4	Σ5	Σ6	Σ7	Σ8	Σ9	Σ10	Σ11	Σ12	Σ13	Σ14	Σ15	Σ16	Σ17
6	A	O	N	O	O	O	O	O	O	N	O	O	O	O	O	N	O	O
7	A	O	O	O	O	O	O	O	O	N	O	O	O	O	O	N	O	O
8	A	O	O	O	O	O	O	O	O	N	O	O	N	N	O	O	O	N
9	Y	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	N	O	O	O	O
10	Y	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	N	O		O	O	O	O
11	Y	N	N	O	O	O	O	O	O	N	O	O	O	O	O	N	O	O
12	A	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	N	O	O	O	O
13	A	O	O	O	O	O	O	O	O	N	O	O	O	O	O	N	O	O
14	A	N	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	N	O	O	O	O
15	A	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	N	O	O	O	O	O	O
16	A	O	N	O	O	N	O	O	O	O	O	O	N	O	O	O	N	N
17	Y	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	N	O	O	O	O
18	A	O	O	O	O	O	O	O	O	O	N	O	N	N	O	O	O	O
19	Y	O	N	O	O	O	O	O	O	O	O	N	O	N	O	N	O	O
20	Y	O	N	O	O	O	O	O	O	O	O	O	N	N	O	O	O	O
21	A	O	O	O	O	N	O	O	O	O	O	O	O	N	O	N	N	N
22	A	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	N	O	O
23	A	O	O	O	O	O	O	O	O	N	O	O	O	N	O	N	O	O
24	A	O	O	O	O	N	O	O	O	O	O	O	O	N	O	O	N	O
25	Y	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	N	O	O	O	O
26	Y	O	N	O	O	O	O	O	O	N	O	N	O	O	O	N	O	O
27	Y	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	N	O	O	O	O
28	Y	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	N	O	O	O	O
29	A	O	O	N	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	N	O	O	O
30	Y	N	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	N	O	O	O	O
31	Y	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	N	O	O	O	O
32	A	O	O	O	O	O	O	O	N	O	O	O	O	O	O	O	O	N
33	A	O	O	O	O	O	O	O	O	N	O	O	O	N	O	O	O	O
34	A	O	O	O	O	N	O	O	O	O	O	O	O	N	O	O	O	O
35	A	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	N	O	N	O	O
36	A	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	N	O	N	N	O
37	A	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	N
38	A	O	O	O	O	O	O	O	O	N	O	N	O	O	O	O	O	O

Κωδικός έργου	P	Σ1	Σ2	Σ3	Σ4	Σ5	Σ6	Σ7	Σ8	Σ9	Σ10	Σ11	Σ12	Σ13	Σ14	Σ15	Σ16	Σ17
72	Y	O	O	N	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O
73	A	O	O	N	O	O	N	O	O	N	O	O	O	O	O	O	O	N
74	A	O	O	N	O	O	O	O	O	O	O	O	N	N	O	O	O	O
75	Y	N	N	N	O	N	O	O	O	O	O	O	N	N	O	O	O	O
76	Y	O	O	O	N	O	N	O	O	O	O	O	O	N	O	O	N	N
77	Y	O	O	N	N	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O
78	Y	O	O	N	O	O	N	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O
79	A	O	O	O	N	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	N	O	O
80	A	O	N	O	N	O	O	O	O	O	O	O	O	N	O	O	O	O
81	A	O	O	O	O	O	N	O	O	O	O	O	N	O	O	O	O	O
82	A	O	O	O	O	N	N	O	O	O	O	N	O	O	O	O	O	O
83	A	O	O	O	O	O	N	O	O	N	O	O	O	O	O	O	O	O
84	Y	N	N	N	O	O	O	O	O	O	O	N	O	N	O	O	N	O
85	Y	O	O	O	O	O	N	O	O	O	O	N	N	O	O	O	O	O
86	Y	N	N	O	O	N	N	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O
87	Y	O	N	O	N	O	N	O	O	N	O	O	O	O	O	O	O	O
88	A	O	O	O	O	N	N	O	O	O	O	N	O	O	O	O	O	O
89	Y	O	O	O	O	N	N	O	O	N	O	N	N	O	O	O	O	O
90	Y	O	N	O	O	N	N	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O
91	Y	O	N	O	O	N	N	O	O	O	O	O	O	N	O	O	O	O
92	Y	O	O	O	O	N	O	O	N	N	O	O	O	O	O	O	O	N
93	A	O	O	O	O	O	N	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O
94	A	O	N	O	O	O	N	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O
95	A	O	O	O	N	O	N	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O
96	Y	N	O	N	O	O	N	O	O	O	O	N	O	N	O	O	O	O
97	A	N	N	O	O	O	N	O	O	O	O	O	N	O	O	O	O	O
98	A	O	O	O	O	O	N	O	N	O	O	O	O	O	O	O	O	O
99	A	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O
100	A	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O
101	A	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	N
102	A	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	N	N	O	O	N	O
103	Y	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	N	O	O	N	O	O	O
104	A	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	N	O	N	O	O

Περίληψη

Με την παρούσα εργασία επιχειρείται να αναδειχθεί, αλλά και να κατανοηθεί, η λογοτεχνική υπόσταση της μοτοσυκλέτας. Αν και άψυχο αντικείμενο, γοητεύει και εμπνέει. Τα τεχνικά της χαρακτηριστικά και οι τρόποι που χρησιμοποιείται τροφοδοτούν το ιδιαίτερο συμβολικό της φορτίο, που διανθίζεται μέσα στο πέρασμα του χρόνου από το κοινωνικό της πλαίσιο. Αυτό που κάνει την εικόνα του μοτοσυκλετιστή ιδιαίτερα δυνατή είναι το αέναο στοίχημα του αναβάτη με την ουσία της ίδιας της ζωής, το οποίο παίζεται κάθε στιγμή από την ώρα που ανεβάζει και τα δύο του πόδια στις ποδολαβές. Η ελληνική γραμματεία την φιλοξενεί σε έργα πεζογραφίας και ποίησης. Μια ολόκληρη ανθολογία 110 ποιημάτων αναλύεται σε αυτήν την εργασία, με σκοπό την αναγνώριση του λογοτεχνικού της ρόλου και του εύρους του συμβολικού της φορτίου. Σχεδόν στα μισά από αυτά (44%) η μοτοσυκλέτα λειτουργεί ως Υποκείμενο-Ηρωίδα. Επιβεβαιώνεται το συμβολικό φορτίο, το οποίο πηγάζει από τα τεχνικά της χαρακτηριστικά, και γίνεται κατανοητή η σχέση της με μια σειρά από έννοιες, όπως της ελευθερίας και του έρωτα. Για τη δημιουργική προσέγγιση επιλέγεται η συγγραφή θεατρικής φόρμας, όπου μέσω της δραματοποίησης αναδεικνύεται το πολυσχιδές συμβολικό φορτίο της μοτοσυκλέτας και η επάρκειά της να σταθεί ενεργητικά/πρωταγωνιστικά ακόμη και ως άψυχο αντικείμενο.

Λέξεις-κλειδιά: μοτοσυκλέτα, μοτοσικλέτα, ανάλυση περιεχομένου, δημιουργική γραφή, ποιητική γραφή, θεατρική γραφή

Abstact

This study attempts to point up the literary role of the motorcycle and to contribute in its understanding. Although motorcycle is an inanimate object, it fascinates and inspires. Its technical specifications and characteristics feed its special symbolic weight. The latter is, also, affected by the social and historical context, in which the motorcycle is used. What makes rider's image particularly strong is rider's perpetual bet with life essence, which is being played every moment as rider puts both feet on the foot pegs. We can find in Greek literature the motorcycle in prose and poetry writing. A complete anthology of 110 poems is analysed in this work, in order to identify motorcycle's literary role and the breadth of its symbolic burden. In almost half of them (44%) the motorcycle acts as a Subject/Heroine. Symbolisms derived from its technical characteristics is confirmed and its relation to a series of concepts, such as freedom and Eros, is understood. The creative section of this work approaches the active and symbolically heavy role of motorcycle through theatrical writing. Drama can provide to an inanimate object as motorcycle the field to act and to react as a leading actor.

Keywords: motorcycle, content analysis, creative writing, poetry writing, theatrical writing